

แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

The Guidelines for the Best Practice Administration of
Special Classroom at Samakkhiwitthayakhom School,
ChiangRai Province

กบินทร์ เตชะวงศ์^[1]

อาจารย์ ดร.สุวดี อุปปินใจ^[2]

อาจารย์ ดร.ไพโรภ รัตนชูวงศ์^[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวหน้างานโครงการหลักสูตรพิเศษ ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และด้าน

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[2] [3] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย

ภาษาอังกฤษ รวมจำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ คือแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าฐานนิยม นำเสนอรูปแบบตาราง วิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอรูปแบบความเรียง ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า การประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวม มาตรฐานด้านบุคลากรมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี มาตรฐานด้านการรับนักเรียนมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี มาตรฐานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีผลการประเมินมากที่สุดในระดับพอใช้ มาตรฐานด้านแผนการจัดการเรียนการสอนมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี มาตรฐานด้านอาคารสถานที่มีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี และมาตรฐานด้านการบริหารจัดการมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี

2. แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า 1) ด้านบุคลากร ประชาสัมพันธ์ ประชุมวางแผน สร้างความเข้าใจและเผยแพร่ให้บุคลากรของโรงเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์รอบด้าน 2) ด้านการรับนักเรียน ประชุมวางแผนการรับสมัคร ประชาสัมพันธ์โดยสื่อต่างๆ บริการแนะแนว ให้กับโรงเรียนต่างๆ ได้รับทราบ และคัดนักเรียนที่มีความสามารถและมีความพร้อมในการศึกษา 3) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรมีการระดมทรัพยากรไว้อย่างเพียงพอ จัดกิจกรรมปรับพื้นฐานด้านวิชาการ และพัฒนา ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ และเสนองบประมาณ

ให้ครูในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม 4) ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรปรับระบบให้เหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอน วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล จัดเตรียมเอกสารการเรียนการสอน ประเมินผลตามศักยภาพและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ซ่อมเสริมพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ เพิ่มพูนประสบการณ์ สรุปละรายงานผลการจัดการเรียนการสอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน 5) ด้านอาคารสถานที่ โดยออกแบบห้องเรียน ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อและ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม และส่งเสริมการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ สอบถามเกี่ยวกับความ พร้อมต่างๆของห้องเรียนและสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาและ ปรับปรุงเสมอ 6) ด้านการบริหารจัดการ โดยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ได้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตร มาตรฐานสากล พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการวิจัย สื่อ นวัตกรรมและนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียน อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพการ ปฏิบัติงานให้เป็นองค์กร ชี้นำแห่งการเรียนรู้ สร้างกระบวนการติดตาม ตรวจสอบและรายงาน สร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนอย่าง สม่าเสมอ

คำสำคัญ แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ, การบริหารห้องเรียนพิเศษ

Abstract

This independent study has the following objectives: 1) to study the present administration state in the special classes; and 2) to study the best practices in administration of special classes at Samakkhi witthayakhom School in Chiang Rai Province. The Population was 276 participants consisting of director, deputy directors, chief of upgrading learning achievement quality, chief of special program, teachers, representatives of parents, students in special science-math and English programs. The questionnaire and interview were used for data collection. The data was statistically analyzed by frequency, percentage, mode, and content analysis.

The findings showed that:

1. The current administration state of special classes at Samakkhi witthayakhom School in Chiang Rai was found, in overall, the standard of personnel was rated at the top rank and at the good level. Also at the top rank, student admission was rated at the good level followed by resources mobilization for education at fair level. The standard of lesson plan administration was found at the good level. Buildings and facilities were rated at the good level and standard on management was found at the good level.

2. The guidelines for the best practice administration of special classes at Samakkhi wittthayakhom School in Chiang Rai were proposed. 1) Personnel: Should advertise, have meeting, planning, building understanding, and publicizing the program information to personnel of the school and the involved people. Also, promote and support student with gifted ability to achieve comprehensive development. 2) Student Admission: Should have meeting and planning for admission by using variety of advertising media, running roadshow to other schools, and selecting the students with sound ability and readiness for the program 3) Resources Mobilization for Education: Should mobilize enough resources for education, arrange academic remedy activities, develop and promote supplement academic activities, allocate budget for teachers in developing media and innovation. 4) Lesson Plan: Should study and analyze the curriculum and modify the system to meet with school instructional context, analyze student individually, prepare teaching materials, evaluate and develop student as of their potential and report the evaluation to parents regularly, arrange academic remedy activities and empower their learning experience, summarize and report the student's learning achievement. 5) Buildings and Facilities: Should design classroom, improve classroom and labs, arrange the atmosphere favoring the learning, allocate education

supplies, media, equipment ready for learning, promote the use of technology to enhance the learning, inquire the readiness of classroom, media, materials, and equipment for improvement and development regularly. 6) Administration: Should develop the school curriculum to meet with national core curriculum standards for basic education and international standards, develop teachers to attain competency in learning management, promote and support teachers to use research process, media, innovation, and technology in empowering student's learning and their consistent development, promote developing innovation to enhance their performance to become leading education institution in learning, construct the monitoring process and reporting, build confidence and provide consistent support.

Keyword The Guidelines for the Best Practice,
Administration of Special Classroom

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8(2) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (5)(6) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ มาตรา 10 กำหนดให้มีการจัดการศึกษา สำหรับบุคคล ซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 22 กำหนดว่าการจัดการ การศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดหลักการใน ข้อ 3 ว่า เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ

โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จึงได้จัดทำหลักสูตร สำหรับพัฒนาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยการจัดห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นจำนวน 12 ห้อง แบ่งระดับละ 4 ห้อง ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทาง ภาษาอังกฤษ จำนวน 6 ห้อง แบ่งระดับละ 2 ห้อง ที่เน้นการจัดการศึกษา แบบบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตาม ศักยภาพเป็นรายบุคคล เน้นทักษะการคิดระดับสูง ด้านกระบวนการ แก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ โดยให้มี ความสามารถในการสืบเสาะ หาคำความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ และ

มีคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษในรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และ ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาที่เป็นจุดเน้นตามข้อกำหนดปรัชญาห้องเรียนพิเศษ และมาตรฐานสากล ซึ่งมีผลการเรียนรายวิชาเกรดเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ 1 - 2.5 นั้นหมายถึง โครงการพิเศษยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะ ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของผู้เรียนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจจะ มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ด้านการบริหารจัดการปัญหาด้าน หลักสูตร ให้มีความคิดในขั้นสูง ทำให้ในการปฏิบัติเป็นไปอย่างไม่เต็ม ประสิทธิภาพ ปัญหาด้านบุคลากร ครูขาดความเข้าใจ เพราะการจัดอบรม ครูเพื่อใช้หลักสูตรนี้อาจจะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านแผนการ จัดการเรียนการสอนอาจจะเกิดปัญหาจากสภาพห้องเรียนที่มีจำนวน นักเรียนหลากหลายที่มีศักยภาพแตกต่างกันแต่ครูยังใช้รูปแบบในการจัดการ เรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด ด้านการรับนักเรียนควรตรวจสอบด้านประวัติครอบครัว ผลงานที่โดดเด่น ของผู้เรียนคู่กับการทดสอบด้านความรู้ความสามารถสติปัญญา เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนโครงการนักเรียนพิเศษ จึงสนใจ ศึกษาสภาพการบริหารห้องเรียนพิเศษและศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารห้องเรียนพิเศษให้มี คุณภาพตามเป้าหมายของโครงการ เพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐาน เกิด

ผลสัมฤทธิ์ผลที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโรงเรียน
สามัคคีวิทยาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียน
สามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ
โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

1. เพื่อได้แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานของห้องเรียน
พิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
2. ทำให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง
ปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม
จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากประชากร ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียน
พิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ประชากรจำนวน 660 คน โดย
ใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 607) ได้ขนาดที่มี
ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน ดังนี้

- 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม
- 1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม
- 1.3 หัวหน้างานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.4 หัวหน้างานโครงการหลักสูตรพิเศษภาษาอังกฤษ
- 1.5 ครูผู้สอนนักเรียนห้องเรียนพิเศษ
- 1.6 ผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

- 1.7 ผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษด้านภาษาอังกฤษ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ที่ใช้ในการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 คน ดังนี้

- 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จำนวน 1 คน
- 2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม

จำนวน 1 คน

- 2.3 หัวหน้างานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จำนวน 1 คน

- 2.4 หัวหน้างานโครงการหลักสูตรพิเศษภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน

- 2.5 ผู้ปกครองนักเรียนห้องเรียนพิเศษ จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารห้องเรียนพิเศษและแนวทางการพัฒนาห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาแนวทางการเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานงาน 6 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านการรับนักเรียน 3) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 4) ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านอาคารสถานที่ และ 6) ด้านการบริหารจัดการ (สำนักรับนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 112 – 115)

กรอบแนวความคิดอุษณีย์ โพธิ์สุข (2524 : 2) เสนอแนวทางในการเสาะหาอัจฉริยภาพของเด็กๆ ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ปัจจุบันซึ่งปรับมาจาก Model ของ Clark คือ

1. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอน
2. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับแววของเด็ก
3. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ไม่ลำเอียงกับเด็กกลุ่มใดเป็นพิเศษ
4. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอนมีข้อมูลหลายด้านประกอบกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มากำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารห้องเรียนพิเศษ เพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐาน เกิดผลสัมฤทธิ์ผลที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขอเสนอวิธีการวิจัยโดยมีรายละเอียด แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้างานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. หัวหน้างานโครงการหลักสูตรพิเศษภาษาอังกฤษ
5. ครูผู้สอนนักเรียนห้องเรียนพิเศษ
6. ผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

7. ผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามไปสอบถามประชากรโดยผ่านโปรแกรม

Google Forms

2. ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนผู้ประเมิน

3. ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Google

Forms

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Google Forms นำข้อมูลมาแจกแจงวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ ค่าฐานนิยม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร

ห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวหน้างานโครงการหลักสูตรพิเศษภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนนักเรียนห้องเรียนพิเศษ ผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และผู้ปกครองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามไปสอบถามประชากรโดยผ่านโปรแกรม

Google Forms

2. ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนผู้ประเมิน
3. ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Google

Forms

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

แบบประเมิน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Google Forms นำข้อมูลมาแจกแจงวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าฐานนิยม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่าการประเมินผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โดยภาพรวมมีผลการประเมินมากที่สุดอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามาตรฐานด้านบุคลากรและด้านการรับนักเรียนอยู่ในระดับดี มาตรฐานด้านแผนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับดี มาตรฐานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารห้องเรียนพิเศษ โรงเรียน สามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย สรุปผล ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร

2.1.1 มีการประชาสัมพันธ์ ประชุมวางแผน สร้างความเข้าใจ และเผยแพร่ให้บุคลากรของโรงเรียน รวมถึงนักเรียนทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน

2.1.2 ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อรองรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งรวมถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู

2.1.3 บุคลากรที่จัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ควรคัดเลือกเป็นอย่างดี และควรให้การอบรมและฝึกฝนปฏิบัติการวิจัย ร่วมสอน ในลักษณะการศึกษาพิเศษ ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องทำให้ครูมีความมั่นใจ และสามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้

2.1.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้บิดามารดา ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาบุตรหลานให้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์รอบด้าน

2.2 ด้านการรับนักเรียน

เป็นกระบวนการที่ต้องใช้หลายวิธี ซึ่งในปัจจุบันก็มีเครื่องมืออยู่บ้าง แต่ความสามารถพิเศษมีหลายด้าน และแต่ละด้านก็จะใช้เครื่องมือหรือกระบวนการค้นหาแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านนี้ให้ชัดเจน หากตัดสินใจผิดพลาดเด็กก็จะพลาดโอกาสในการพัฒนา โดยมีแนวทางดังนี้

2.2.1 ประชุมวางแผนการรับสมัครแนวทางการคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ

2.2.2 ประชาสัมพันธ์โดยสื่อของโรงเรียน สื่อท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก วารสาร และการกระจายเสียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชุมชี้แจงรายละเอียดแก่ผู้ปกครองทราบ

2.2.3 การออกแนะแนวให้กับโรงเรียนต่างๆได้รับทราบ

2.2.4 คัดนักเรียนที่มีความสามารถ และมีความพร้อมในการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ทักษะความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษระดับสากล มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้และมีจิตสำนึกต่อตนเอง ชุมชนและสังคมโลก

2.3 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.3.1 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีการระดมทรัพยากรไว้อย่างเพียงพอ เนื่องจากการจัดการศึกษาให้แก่เด็กกลุ่มดังกล่าว จำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ฉะนั้นจึงควรประสานความช่วยเหลือร่วมมือทั้งทางด้านความรู้ผู้เชี่ยวชาญ สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ทั้งจากองค์กรต่างๆ รวมถึงผู้ปกครองอย่างเพียงพอ

2.3.2 จัดกิจกรรมปรับพื้นฐานด้านวิชาการและพัฒนา ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ เยี่ยมชมหน่วยงานวิจัย ฝึกปฏิบัติการ พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ไปนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ

2.3.3 เสนอบประมาณให้ครูในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม

2.4 ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน

2.4.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรปรับระบบให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เน้นความแตกต่างเป็นรายบุคคลและการเรียนรู้โดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะ ฉะนั้นการนิเทศเพื่อให้ครูปรับบทบาทใหม่ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งการมีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทำท้ายเด็กกลุ่มนี้อย่างเพียงพอตลอดเวลา

2.4.2 วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคลด้านความรู้ความสามารถด้านครอบครัวและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเน้นการใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำไปใช้ได้จริงกับการศึกษาในอนาคต

2.4.3 จัดเตรียมเอกสารทั้งทางด้านหลักสูตรการวัดการประมวลผล ประกอบด้วย คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารการวัดประเมินผลและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อประเมินผลตามศักยภาพและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

2.4.4 ช่อมเสริม พัฒนานักเรียนตามศักยภาพ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยการขยายกิจกรรมในหลักสูตรให้กว้างและลึกซึ้งกว่าที่มีอยู่ในหลักสูตรปกติ สรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.5 ด้านอาคารสถานที่

2.5.1 ออกแบบห้องเรียน ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เพื่อรองรับการเปิดห้องเรียน และจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.5.2 จัดวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ พัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สอบถามเกี่ยวกับความพร้อมต่างๆ ของห้องเรียนและสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเสมอ

2.6 ด้านการบริหารจัดการ

2.6.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ได้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานสากล จัดทำหลักสูตรโดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ โดยจัดการเรียนรู้เทียบเคียงมาตรฐานสากล

2.6.2 พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมาตรฐานสากล

2.6.3 ประชาพิจารณ์หลักสูตรแผนการเรียน ปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรแผนการเรียนฉบับสมบูรณ์ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามความถนัด ความสามารถแต่ละรายบุคคล เป็นลักษณะจัดการศึกษาเฉพาะคน

2.6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการวิจัย สื่อนวัตกรรม และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.6.5 วางแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.6.6 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพการปฏิบัติงานให้เป็นองค์กรชั้นนำแห่งการเรียนรู้

2.6.7 จัดเตรียมเอกสารทั้งทางด้านหลักสูตรการวัดการ
ประมวลผล ประกอบด้วย คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารการวัด
ประเมินผลและสิ่งอำนวยความสะดวก

2.6.8 จัดทำแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้
มีความหลากหลายตรงตามสภาพจริงและมีประสิทธิภาพ

2.6.9 สร้างกระบวนการติดตามตรวจสอบและรายงาน สร้าง
ความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร
ห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้นำผล
การศึกษาที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา
สภาพปัจจุบันในการบริหารห้องเรียนพิเศษโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัด
เชียงราย ใช้การออกแบบสอบถาม โดยอ้างอิงจากแนวทางการเปิดห้องเรียน
พิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
2559: 81-83) ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารงานแบบ 4 M ได้แก่

1.1 บุคลากรนับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ดำเนินการทุก
อย่าง เป็นผู้คิด เป็นผู้กระทำต่างๆ งานจะสำเร็จหรือไม่ คนนับเป็นตัวแปรที่
สำคัญ เพราะต่อให้มีเงินมากมาย การจัดการที่ดี แต่ถ้าคน ไม่มีประสิทธิภาพ
ไม่มีความรับผิดชอบ งานก็ล้มเหลว การใช้คนให้ถูกกับงานจึงเป็นเรื่องที่ควร
คำนึงถึงมากๆ เทียบได้กับด้านบุคลากร และด้านการรับนักเรียน โดยภาพรวม
มาตรฐานด้านบุคลากรมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับดี เมื่อพิจารณา
รายชื่อ พบว่า รายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมทุ่มเทเอาใจ

ใส่ต่อการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ปัญหาที่พบมีดังนี้ คู่มือเรื่องการสอนของครูชาวต่างชาติในการสอนเนื้อหาครบตามหลักสูตรหรือไม่ เพราะเนื้อหาบางส่วนไม่ได้ถูกสอน ผู้สอนบางรายวิชาสั่งงานมากกว่าเนื้อหาการสอน ทำให้นักเรียนต้องไปหาความรู้ข้างนอก ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนที่ยังขาดทักษะในการคิดและการแสดงความคิดเห็น ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักบูรณาการความรู้ และประสบการณ์ด้านอื่นๆ มาใช้ประโยชน์

ส่วนภาพรวมมาตรฐานด้านการรับนักเรียนมีผลการประเมินรายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ มีแผนการจัดจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดำเนินการรับนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำสุดต้องได้รับการปรับปรุง คือ มีแผนการรับนักเรียนโดยมีการสำรวจความต้องการและประชาสัมพันธ์โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับจันรีย ต่อทองหลาง (2558:14-26)กล่าวว่า ในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์หลายรูปแบบ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางสื่อมวลชน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี เพราะการใช้หลักสูตรใหม่ๆ ต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียน และข้อเสนอแนะมีดังนี้ จำนวนการรับนักเรียนต่อห้องควรรับให้น้อยลง เพื่อเน้นประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า งบประมาณนับเป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมา การขับเคลื่อนใดๆ เงินนับเป็นปัจจัยที่สำคัญ เป็นสิ่งหล่อเลี้ยงให้คนงาน บริบทต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นในแง่ของปัจจัยสนับสนุน แต่ควรดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เทียบได้กับด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่ารายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ โรงเรียนมีแผนการใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ให้แก่นักเรียนเหมาะสมสภาพของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องแนวทางการเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 137) การเปิดห้องเรียนพิเศษจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาเพิ่มเติมจากงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ที่กระทรวง ศึกษาธิการจัดให้จึงต้องมีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา และการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9(5) ที่กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำสุดต้องได้รับการปรับปรุง คือ อัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเหมาะสมกับแผนการใช้จ่ายเงินของห้องเรียนพิเศษของโรงเรียน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีดังนี้ การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมต่อความต้องการ ควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและต่อตัวนักเรียนเอง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า วัสดุอุปกรณ์นับเป็นปัจจัยชี้ความสำเร็จของงานได้ วัสดุจึงเป็นเสมือนแขน ขา ของการบริหารงาน ช่วยให้งานดำเนินไปอย่างที่ตั้งจุดหมายไว้ การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ควรคำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า และรักษาสິงแวดล้อม เทียบได้กับด้านอาคารสถานที่ ซึ่งครอบคลุมถึงวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการ

สอน พบว่ารายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโรงเรียนมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับจินรีย์ ตอทองกลาง (2558 : 14 - 26) กล่าวว่า ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการจัดโครงการต่างๆ แสดงให้เห็นว่า ฝ่ายบริหารมีดำเนินการจัดโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรและเห็นว่าการจัดโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและส่งผลต่อการใช้หลักสูตรในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากกิจกรรมนอกห้องเรียนและกล้าแสดงออก ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำสุดต้องได้รับการปรับปรุง คือ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้กับโครงการ พบข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดการเรื่องความสะดวกของอุปกรณ์และสถานศึกษา บริหารจัดการให้เป็นระบบในทุกด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเป็นปัจจัยในแง่ของนามธรรม แต่เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ นั่นคือถ้าการจัดการดี มีการวางแผนไว้ดีตั้งแต่ต้น เท่ากับว่างานนั้นสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง เทียบได้กับด้านการบริหารจัดการ และด้านแผนการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ พบว่ารายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือการสนับสนุนและร่วมมือจากผู้บริหารคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ สว่างแสง (2552:141) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เกิดจากการทำงานอย่างถูกวิธี ตามแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ โดยมีผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหาร ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำสุดต้องได้รับการ

ปรับปรุง คือ โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานโครงการหลักสูตรห้องเรียนพิเศษโดยระดมความคิดเห็นจากหลายฝ่ายฯ

ส่วนภาพรวมมาตรฐานด้านแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่า รายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นภาษาอังกฤษชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรกระทรวง ศึกษาธิการ(หลักสูตร / หน่วยการเรียนรู้/ โครงการสอน/ แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้/ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ สว่างแสง (2552 : 141) กล่าวไว้ว่า ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็น ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เกิดจากการทำงานอย่างถูกวิธี ตามแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำสุดต้องได้รับการปรับปรุง คือ โครงงานของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ มีความแปลกใหม่จากโครงงานที่มีอยู่แล้ว ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรใหม่ๆให้เข้ากับบริบทโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ ประชุมวางแผน สร้างความเข้าใจและเผยแพร่ให้บุคลากรของโรงเรียน รวมถึงนักเรียนทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน
2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรปรับระบบให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เน้นความแตกต่าง เป็นรายบุคคล

3. ฝ่ายวิชาการ งานยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดทำ
แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายตรงตาม
สภาพจริง มีประสิทธิภาพติดตามตรวจสอบและรายงาน สร้างความเชื่อมั่น
และให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ในการ
วางแผนโครงการห้องเรียนพิเศษโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการหลักสูตรห้องเรียน
พิเศษระหว่างโรงเรียนสามัคคีวิทยาคมกับโรงเรียนเครือข่ายโครงการห้องเรียน
พิเศษภาคเหนือ ตอนบน

เอกสารอ้างอิง

- จันรียี ต่อทองกลาง. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้
หลักสูตรห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียน
โยธินบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.
(วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร.
- สุรศักดิ์ สว่างแสง. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนใน
โครงการการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการ. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. ปทุมธานี.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการเปิด
ห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร:
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

แนวทางการบริหารทั่วไป โรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

The Guidelines for General Administration of Schools in
Highland Area under Chiang Rai Primary Education
Service Area Office 3

ประทีน จันทรตะละ ^[4]

อาจารย์ ดร.สุวดี อุปปินใจ ^[5]

อาจารย์ ดร.ไพโรภ รัตนชูวงศ์ ^[6]

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประชากร ได้แก่ผู้บริหารและรองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้

[4] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[5] [6] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า 1) ด้านการดำเนินงานธุรการ ควรจะดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดเก็บ การค้นหา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเป็นเครื่องมือและมีเจ้าหน้าที่ที่ทำงานธุรการโดยเฉพาะ 2) ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการวิเคราะห์วางแผนการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ตรงกับงานที่ต้องการ และมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน 3) ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ควรให้มีสภาพที่พร้อมใช้งานตลอด มีความปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรมีการระดมจากทรัพยากรจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาคเอกชนหรือบุคคลภายนอก ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และควรกำหนดมาตรการในการใช้ และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 5) ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ควรให้มีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียนในการดำเนินกิจการร่วมกันทั้งโรงเรียน และกำหนดผู้รับผิดชอบ 6) ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ในหลายๆทาง

เพื่อที่จะให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้รับข่าวสารของสถานศึกษา 7) ด้านการจัดระบบการควบคุมภายใน ควรดำเนินการควบคุมภายในให้เป็นไปตามระเบียบของราชการ มีการควบคุม และติดตามประเมินผล

คำสำคัญ การบริหารทั่วไป, โรงเรียนพื้นที่สูง

Abstract

The aims of this study were: 1) to examine the current general administration state of schools in highland area under Chiang Rai Primary Education Service Area Office 3; and 2) to develop the guidelines for general administration of schools in highland area under Chiang Rai Primary Education Service Area Office 3. The population was 66 participants including school principals and vice principals or chief of general administration. The questionnaire was used to collect the data and the data was analyzed by mean and standard deviation. The semi-structure interview was also used and the interview data was analyzed by content analysis.

The findings showed that:

1. The current general administration state of schools in highland area under Chiang Rai Primary Education Service Area Office 3, in overall, was found at the high level.
2. The guidelines developing the general administration of schools in highland area under Chiang Rai Primary Education

Service Area Office 3 were: 1) Administrative Work should be systematically carried out i.e. storing, searching, using modern technology for facilitation, assigning specific staff in charge of administrative works; 2) Information Technology Work should use analysis and planning an implementation of information technology that meet the needs of the jobs. Also, inspection and evaluation in the use of information technology to keep them updated; 3) Buildings and Environment should be maintained in good condition; 4) Resources Allocation for Education should be fundraised from other organization. The regulation on using the resources should be clearly indicated and people from outside organization should be allowed to participate in managing the resources; 7) Internal Control should be undertaken following the government regulations with monitoring and evaluation process.

Keyword General Administration, School in
Highland Area under

บทนำ

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553. ได้กำหนดสาระสำคัญให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา ทั้ง ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็น “นิติบุคคล” เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นอิสระ แต่สถานศึกษานิติบุคคลในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง และไม่มีกลไก ทางกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการโดยเฉพาะ เพียงแต่อาศัยอำนาจจากผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป มอบอำนาจให้สถานศึกษา ทำให้กระบวนการบริหารจัดการยังคงอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดย กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือต้องผ่านความเห็นชอบ หรือการอนุมัติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามเงื่อนไขที่มีการมอบอำนาจ จึงเป็นเหตุให้สถานศึกษา ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจได้ด้วยตนเองโดยอิสระ นอกจากนี้จากรายงานสรุปผลความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษายัง พบว่า ขาดการรับรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ความเป็นอิสระแล้ว กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษานิติบุคคลที่มีอยู่มิได้เอื้อต่อความเป็นอิสระ กฎระเบียบที่วางไว้ ขาดความยืดหยุ่น ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม

ซึ่งเป็นอุปสรรคของการบริหารสถานศึกษานิติบุคคลอย่างชัดเจน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556:1) ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มีเจตนารมณ์กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระคล่องตัว สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตามหลักกระจายอำนาจและการบริหารที่ให้องค์กรเป็นฐาน โดยมุ่งให้การบริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษาทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นต้องการได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และต้องการให้บุตรหลานได้มีโอกาสเรียนพัฒนาตนเองได้มีการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพที่ดี ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ประเทศต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพของประชาชน เหตุผลเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อนั้น การจัดรูปแบบองค์กรขนาดกะทัดรัด มีเอกภาพ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สถานศึกษา สามารถระดมทุนได้เพิ่มขึ้น การใช้จ่ายเป็นไปอย่างคล่องตัว มีอิสระในการจัดหาเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้ตามความต้องการ และเหมาะสม ส่วนด้านปริมาณของสถานศึกษาจะมีครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ และหลากหลายรูปแบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 9)

สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ สถานศึกษาโดยตรงเช่นเดียวกับสถานศึกษาที่ไม่เป็นการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่เป็นราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ดินราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่นรวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมสถานศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้ง

กับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ที่ยึดหลักนิติบุคคล หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักความคุ้มค่า (กระทรวงการศึกษา, 2546: 75)

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กร ให้บริการงานบริหารอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 32)

สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่สูง ที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่บนพื้นที่สูงเกิดปัญหาด้านการสื่อสารการคมนาคม ความไม่สงบตามแนวชายแดน การใช้แรงงานเด็ก การค้ามนุษย์และการตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน บางพื้นที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน

ระบบงานดาวเทียมที่อาศัยสภาพภูมิประเทศทำให้บางครั้งไม่สามารถรับสัญญาณได้ การระดมทรัพยากรหลายพื้นที่ที่ค่อนข้างยาก เนื่องจากความยากจนของประชากรทำให้บางพื้นที่ และการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีความพร้อม ความต้องการปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีที่สนับสนุนงานด้านต่างๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3, 2559 : 18)

จากการดำเนินงานของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 ซึ่งได้พบว่าในการดำเนินของโรงเรียนพื้นที่สูงนั้นมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน ทั้งปัญหาเรื่องพื้นที่ การสื่อสาร การคมนาคม การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ความต้องการปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีที่สนับสนุนงานด้านต่างๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารทั่วไป จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารทั่วไปของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เพื่อหาแนวทางการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

ประโยชน์ของการวิจัย

1. โรงเรียนพื้นที่สูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3ได้รับทราบถึงสภาพการบริหารทั่วไป และแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการบริหารทั่วไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษาพื้นที่สูงใช้เป็นสารสนเทศในแนวทางการบริหารของสถานศึกษา
3. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อสนับสนุนการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา (ตัวแปรที่ศึกษา)
 - 1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และด้านการจัดระบบการควบคุมภายใน
 - 1.2 แนวการปฏิบัติในการบริหารทั่วไปของโรงเรียน
2. ขอบเขตด้านประชากรได้แก่ ผู้บริหารและรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานบริหารทั่วไปของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 66 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการการศึกษานี้ ใช้แนวคิดการวิจัยเชิงสำรวจ/เชิงพรรณนา โดยวิธีดำเนินการการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จำนวน 66 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 33 คน และรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 33 คน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนพื้นที่สูง จำนวน 4 คน เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และด้านการจัดระบบการควบคุมภายใน พบว่าอยู่ในระดับมาก และด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. แนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการดำเนินงานธุรการ ควรจะดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดเก็บ การค้นหา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเป็นเครื่องมือ และมีเจ้าหน้าที่ที่ทำงานธุรการโดยเฉพาะ

2.2 ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการวิเคราะห์สภาพและความจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความพร้อมทางด้านเครือข่าย เพื่อจะได้วางแผนเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทั้งนี้ควรมีการตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ในด้านสารสนเทศให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการประเมินประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประจำทุกปี

2.3 ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ควรให้มีสภาพที่พร้อมใช้งานตลอด มีความปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.4 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรมีการระดมจากทรัพยากรจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาคเอกชนหรือบุคคลภายนอก ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และควรกำหนดมาตรการในการใช้ และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.5 ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ควรให้มีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียนในการดำเนินกิจการร่วมกันทั้งโรงเรียน และกำหนดผู้รับผิดชอบ

2.6 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ในหลายๆทาง เพื่อให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้รับข่าวสารของสถานศึกษา

2.7 ด้านการจัดระบบการควบคุมภายใน ควรดำเนินการควบคุมภายในให้เป็นไปตามระเบียบของราชการ มีการควบคุม และติดตามประเมินผล

อภิปรายผล

1.จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารายเขต 3 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการโรงเรียน มีความตระหนักว่าการบริหารทั่วไปนั้นเป็นงานที่สำคัญมีการประสานส่งเสริมสนับสนุนและสร้างเครือข่ายซึ่งสอดคล้องกับสมปอง พิริยนทกุล (2551: 43) ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารทั่วไปเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมประสานงาน และอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประสพผลสำเร็จในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดประสิทธิผลโดยภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับเสาวภาค พงษา (2552:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า 1) สภาพการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการระบบการควบคุมภายใน แต่เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ในรายด้านแล้วพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงและยังมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์ทั้งนี้อาจไม่ครอบคลุม นอกจากนี้แล้ว การที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่พื้นที่สูงก็ทำให้มีข้อจำกัดทั้งทางด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริหารด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา ธรรมยากร (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่งานธุรการและงานสารบรรณ งานกิจการนักเรียน งานทะเบียนและรายงาน งานคณะกรรมการสถานศึกษา งานอาคารสถานที่ งานสารสนเทศและการวางแผน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานประชาสัมพันธ์ เป็นลำดับสุดท้าย

2. จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการดำเนินงานธุรการ ควรจะดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดเก็บ การค้นหา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเป็นเครื่องมือ และมีเจ้าหน้าที่ที่ทำงานธุรการโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา ธมชยากร (2553:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า แนวทางในการพัฒนางานธุรการและงานสารบรรณ ควรจัดระบบงานและข้อมูลที่ทันสมัยทั้งเรื่องการจัดเก็บ การค้นหา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญ

สำหรับด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการวิเคราะห์วางแผนการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ตรงกับงานที่ต้องการ และมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา ธมชยากร (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า แนวทางในการพัฒนางานเทคโนโลยีการสารสนเทศ โรงเรียนต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีเครื่องมือเพียงพอ มีข้อมูลที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

สำหรับด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ควรให้มีสภาพที่พร้อมใช้งานตลอด มีความปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา ธมชยากร (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า แนวทางในการพัฒนางานอาคารสถานที่ ควรพัฒนาให้มีความปลอดภัย มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ และต้องมีการบำรุงรักษาซ่อมแซมอยู่เสมอ

สำหรับด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาควรมีการระดมจากทรัพยากรจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาคเอกชนหรือบุคคลภายนอก ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และควรกำหนดมาตรการในการใช้ และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการซึ่งสอดคล้องกับกิตติภูมิ สุจริตจันทร์ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

สำหรับด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ควรให้มีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียนในการดำเนินกิจการร่วมกันทั้งโรงเรียน และกำหนดผู้รับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา ธมชยากร (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา พบว่า แนวทางในการพัฒนางานกิจการนักเรียน โครงการของกิจกรรมต้องชัดเจนและมีความต่อเนื่อง มีการส่งเสริมกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล

สำหรับด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ในหลายๆ ทาง เพื่อที่จะให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้รับข่าวสารของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา ธมชยากร (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า แนวทางในการพัฒนางานประชาสัมพันธ์พัฒนาในด้านสื่อประชาสัมพันธ์ให้หลากหลาย เพื่อแจ้งข่าวให้ชุมชนได้รับรู้

สำหรับด้านการจัดระบบการควบคุมภายใน ควรดำเนินการควบคุมภายในให้เป็นไปตามระเบียบของราชการ มีการควบคุม และ

ติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกิตติภูมิ สุจริตจันทร์ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สวด จังหวัดตาก พบว่า วางแผนการจัดระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ปัญหา ความเสี่ยง และจัดระบบตรวจสอบ โดยมีการนิเทศติดตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการการศึกษาไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องและให้ความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรให้สามารถทำงานธุรการได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเขต
- 3 ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการวิจัยและพัฒนากิจการการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรวางแผนงานเป็นระบบและส่งเสริมให้ทุกส่วนมีส่วนร่วม
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับ

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงและพัฒนาการจัดระบบควบคุมภายใน โดยมีการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ตาม ประเมินผลเพื่อการพัฒนา

ข้อเสนอแนะการการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารทั่วไปโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ครุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติภูมิ สุจริตจันทร์. (2557). แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.กำแพงเพชร.
- จิตติมา ธมชยากร. (2553). การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. พังงา.
- สมปอง พิริยันทกุล. (2551). การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2559).
**แผนปฏิบัติการประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2559.** เชียงราย
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการ
พัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคลอาชีพ.** กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เสาวภาค พงษา. (2552). **สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต
1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).** มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.อุบลราชธานี.

แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงาน ด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)

The Guidelines for Using Information Technology for
Academic Affairs Administration of Rajaprananugroh 15
School (Wiangkaosaenpuwittayaprasat)

พรพรชล ไตรพิริยะ^[7]

อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์^[8]

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว^[9]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยสถาบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) โดยมีกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร

[7] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[8] [9] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น โดยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ ครูกลุ่มงานวิชา การผู้อำนวยการโรงเรียนผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานด้านวิชาการ 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ภาพรวมสภาพการใช้งานอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน สภาพการใช้งานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน สภาพการใช้งานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการวัดและประเมินผล สภาพการใช้งานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ตามกรอบการบริหารทรัพยากร 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) คนบุคลากรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ทำให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีเมื่อมีโอกาสอย่างสม่ำเสมอ 2) งบประมาณ โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการบริหารเงินงบประมาณเกิดประโยชน์แก่ฝ่ายบริหารงานวิชาการและฝ่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) วัสดุสิ่งของ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทันกับยุคสมัย และการใช้วัสดุสิ่งของเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความจำเป็น และ 4) การบริหารจัดการ โรงเรียนมีการกำหนดแผนปฏิบัติการทำงานของโรงเรียนที่ชัดเจนทำให้สถานศึกษามีทิศทางการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. แนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น โดยมี 4 ขั้นตอนตามหลักการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA ตามขอบข่ายการการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ควรมีการจัดหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน แล้วจึงให้มีการนำเทคโนโลยีในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนโดยมีทีมงานผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศคอยดูแล จากนั้นให้มีการนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานของผู้จัดทำในเชิงสร้างสรรค์ เน้นการให้คำแนะนำในจุดที่บกพร่องหรือปัญหาที่พบ 2) ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนควรมีการวางแผนงานในการเชิญวิทยากรจากภายนอก การติดต่อประสานงานระหว่างวิทยากรจากภายนอกกับทางโรงเรียนจากนั้นจึงทำการประสานงานระหว่างวิทยากรจากภายนอกเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน แล้วให้มีการกำหนดให้วิทยากรที่จะเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดให้กับครูและบุคลากร แล้วให้มีการเพิ่มจำนวนสื่อสื่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมต่อการใช้งาน จากนั้นจึงให้มีการเก็บสถิติการใช้งานด้านสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู บุคลากรและนักเรียน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอ

ความคิดเห็น สํารวจความพร้อมของระบบว่ามีความพร้อมต่อการใช้งาน
มากน้อยเพียงใด แล้วจึงพัฒนาโปรแกรมให้มีความง่ายต่อการใช้งาน ไม่
ซับซ้อน และสามารถดึงฐานข้อมูลไปใช้ได้ง่าย ไม่ซับซ้อน จากนั้น ทำการ
ทบทวนหลังปฏิบัติ (AAR: After Action Research) ทบทวนหาสภาพ
ปัญหาหลังจากการปฏิบัติงาน หาจุดแข็งจุดอ่อนของการปฏิบัติงาน เพื่อหา
แนวทางในการดำเนินงานต่อไป

คำสำคัญ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารจัดการงาน
ด้านวิชาการ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the state in academic affairs administration of Rajapranugroh 15 School(Wiangkaosaenpuwittayaprasat) where by the questionnaire respondents were school administrators and teachers; 2) to investigate factors affecting the use of technology for academic affairs administration; and 3) to develop the guidelines in using technology for better effectiveness of the school's academic affairs administration. The participants involved in the focus group discussion were school administrators, staff in charge of information, and

teachers in academic affairs administration, school principal with experience in school administration. The results showed that:

1. In overall, the state in using information technology for academic affairs administration based on 4 aspects of the administration that included academic affairs administration planning indicated high level of implementation; instructional provision indicated high level of implementation; instructional management indicated high level of implementation; assessment and evaluation indicated high level.

2. The factors affecting the use of information technology for academic affairs administration based on 4-factor resources management that involved 1) Man: The personnel paid attention to the use of information technology in academic affairs administration that allowed teachers and personnel consistently performed self-development by using information technology. 2) Money: The school performed effective budget management that yielded benefits to academic affairs administration and information technology departments. 3) Material: The school consistently upgraded materials and equipment and the use of materials followed the purposes and necessity. 4) Management: The school designed clear action plan calendar that resulted in coherent direction of operation as directed in the plan.

3. The guidelines in using information technology for better effectiveness of academic affairs administration following 4 steps of PDCA quality cycle for 4 aspects of the administration that involved: 1) Academic affairs administration planning: The school should arrange the workshop developing skills in using technology for classroom research by setting up information technology system support team, then arranging the supervising and monitoring process on the implementation creatively with the focus on giving recommendations regarding defection or problems. 2) Instructional provision: The school should make a plan on inviting external scholars, communicating and coordinating with the scholars on the use of technology for instructional provision, making an agreement with the scholars to use technology in facilitating the training. 3) Instructional management: The school should design the training workshop on developing skills in using technology for searching information in the library for teachers and staff. The school should also allocate sufficient information-technology-based learning media, and record the statistics on information search using information technology of teachers, staff, and students. 4) Assessment and evaluation: The school should design operational plan that draws on involvement of stakeholders, survey readiness-for-use status of the system, then develop the

program based on ease for use, not complicated, and enable to use the database. Then, the school should perform AAR process (After Action Research) in order to review problems after implementation for examining strengths and weaknesses in the operation to improve future operation.

Keyword The Guidelines for Using Information Technology, Academic Affairs Administration

บทนำ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในหลายๆ ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านบุคคล การบริหารงานด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านวิชาการ โดยมีการมีการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านการบริหารงานทั่วไป คือ มีการสร้างแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งใช้ในการประชาสัมพันธ์ผลงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารงานบุคลากร คือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพิจารณาข้อมูลเพื่อประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่างๆ ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Electronic Government Procurement: EGP) และ 4) ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ คือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การผลิตนวัตกรรมการเรียนรู้อะไร

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2558 และการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) และรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2558 พบว่าบุคลากรยังมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานด้านวิชาการได้อย่างไม่เต็มศักยภาพ 1) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกคะแนนและ

การคำนวณผลการเรียนของนักเรียน แต่บุคคลากรยังมีการใช้การบันทึกคะแนนลงในสมุดบันทึกคะแนน รวมไปถึงการคำนวณผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้เครื่องคิดเลขหรือคำนวณมืออยู่นั่นเอง 2) ด้านการจัดบุคลากรทางการสอน เช่น การจัดการเรียนการสอน โดยการใช้เทคโนโลยีในการสอนและสร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนยังไม่ได้เต็มประสิทธิภาพ และ 3) ด้านการนิเทศและติดตาม เช่น การเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการนั้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การนิเทศติดตามสะดวกและง่ายขึ้นในการนิเทศและติดตาม แต่ทั้งนี้บุคลากรก็ยังไม่ได้ใช้วิธีนี้ในการเผยแพร่ผลงานของตนมากนัก

ในการนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ด้านการวางแผนการส่งเสริมให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสลงวิทยาประชาท)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสลงวิทยาประชาท)
3. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสลงวิทยาประชาท) ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของประชากรที่ศึกษา

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียน

ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียน ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียน

ประกอบด้วย 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุสิ่งของ (Materials) และ 4) การจัดการ (Management)

3. เพื่อหาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ)

กลุ่มประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ)

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

จำนวน 2 คน ผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการร่วมการสนทนากลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน ผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดต่อประสานงานกับ

วิทยากรจากภายนอกในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด

2. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประเมินผลการพัฒนาความรู้และความสามารถของครูและบุคลากรทางการสอน มีค่ามากที่สุด และการส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนำผลการตรวจสอบการให้บริการศูนย์สืบค้นข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของศูนย์สืบค้น มีค่ามากที่สุด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด มีค่าน้อยที่สุด

4. ด้านการวัดและประเมินผล สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในตัดสินและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่ามากที่สุด และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพการวัดและประเมินผลมีค่าน้อยที่สุด

โดยภาพรวมสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชาท) ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชาท) ดังนี้

1) ปัจจัยด้านคน การบริหารกำลังคนจะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุดซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะต้องอาศัยความคิดของคน มีคนเป็นผู้ดำเนินการหรือจัดการ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ 2) ปัจจัยด้านเงิน การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเป็นปัจจัยในการดำเนินงานอีกชนิดหนึ่งที่ต้องนำมาประกอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแต่ละกิจกรรมปริมาณเงินที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับกิจกรรมนั้นมีขนาดเล็กหรือใหญ่ ทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเต็มที่ 3) ปัจจัยด้านวัสดุ การบริหารวัสดุสิ่งของในการดำเนินงาน จะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งในการจัดการศึกษา ต้องอาศัยวัสดุสิ่งของในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ต้องรู้จักบริหารวัสดุสิ่งของให้มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและ 4) ปัจจัยด้านการจัดการ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ซึ่งการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน ควรมีการวางแผน และควบคุมให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาฯ) ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนควรมีการจัดหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการ

จัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน จากนั้นจึงจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันโดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย แล้วจึงจัดทำรูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นรูปแบบเดียวกันก่อนที่จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง ที่สำคัญควรมีการเตรียมอุปกรณ์และระบบของเทคโนโลยีสารสนเทศให้พร้อมต่อการใช้งาน แล้วจึงให้มีการนำเทคโนโลยีในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนโดยมีทีมงานผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศคอยดูแลและให้คำแนะนำต่อผู้ที่ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบปัญหาในการนำเทคโนโลยีในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน น้อยที่สุดจากนั้นให้มีการนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานของผู้จัดทำในเชิงสร้างสรรค์ เน้นการให้คำแนะนำในจุดที่บกพร่องหรือปัญหาที่พบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อสรุปประเด็นที่ทำการวิจัยและปัญหาที่พบ และนำผลของการนิเทศ กำกับและติดตาม รวมถึงสรุปผลของรายงานการปฏิบัติงานประจำปีไปใช้ในการปรับปรุงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ในปีการศึกษาหน้าต่อไป

3.2 ด้านการส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน

ควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกผ่านทุกช่องทาง เรื่องของการนำวิทยากรมาช่วยสอน ควรมีการวางแผนงานในการเชิญวิทยากรจากภายนอก การติดต่อประสานงานระหว่างวิทยากรจากภายนอกกับทางโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถจัดเตรียมสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่วิทยากรต้องการใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตอบสนอง

ความต้องการใช้ของวิทยากร แล้วจึงทำการประสานงานระหว่างวิทยากรจากภายนอกเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน และมีการจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมต่อการใช้งาน จัดอำนวยความสะดวกให้วิทยากรจากภายนอกได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นให้มีการกำหนดให้วิทยากรที่จะเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำผลการประเมินความพึงพอใจไปวิเคราะห์หาจุดอ่อนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในครั้งต่อไปเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

3.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด

ให้มีการจัดทำหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดให้กับครูและบุคลากร และให้ครูนำความรู้ที่ได้ไปทำการขยายผลต่อให้กับนักเรียน ประชาสัมพันธ์การใช้งานอุปกรณ์สารสนเทศอื่นในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดประเภทอื่น นอกเหนือจากคอมพิวเตอร์ แล้วจึงเพิ่มจำนวนสื่อสื่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมต่อการใช้งาน จากนั้นให้จัดทำแบบบันทึกสถิติการใช้งานด้านสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู บุคลากรและนักเรียน รวมไปถึงผลการรายงานปัญหาการใช้งาน และมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด และนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข
รวมถึงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานไปทำการวิเคราะห์หา
จุดอ่อนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดใน
ครั้งต่อไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

3.4 ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพใน
การวัดและประเมินผล

จัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอ
ความคิดเห็น สำนวณความพร้อมของระบบว่ามีความพร้อมต่อการใช้งาน
มากน้อยเพียงใด วางแผนพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่ใช้ให้มีความง่าย ไม่
ซับซ้อนและสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีความถนัดในด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้งานได้ง่าย แล้วจึงพัฒนาโปรแกรมให้มีความ
ง่ายต่อการใช้งาน ไม่ซับซ้อน และสามารถดึงฐานข้อมูลไปใช้ได้ง่าย
ไม่ซับซ้อนจากนั้นให้ทำการทบทวนหลังปฏิบัติ ทบทวนหาสภาพปัญหา
หลังจากการปฏิบัติงาน หาจุดแข็ง จุดอ่อนของการปฏิบัติงาน และนำผล
การวิเคราะห์สภาพปัญหาและจุดอ่อนการทบทวนหลังปฏิบัติ ไปทำการหา
แนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลในการศึกษาถัดไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ภาพรวมของระดับคุณภาพของสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) อยู่ในระดับมาก ผู้ศึกษาขอเสนอผลการอภิปรายผลโดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. สภาพการดำเนินการและระดับคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นจะเห็นได้ว่า ด้านที่ 3 ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนสภาพการดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินการจัดการโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีคณะทำงาน กำหนดภาระงานไว้อย่างชัดเจนและมีโครงการรองรับ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาและอำนวยความสะดวกให้การสนับสนุนในการดำเนินงานเป็นอย่างดี ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้ารับการอบรม ครูและบุคลากรทุกคนมีความตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษาและดำเนินงาน มีการปฏิบัติตามแผนงาน มีความตั้งใจมุ่งมั่น ทุ่มเทต่อการดำเนินงานและมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับมังกร น้อยเมธล์, (2556: บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการขององค์กรที่มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วยการมีทีมบริหารจัดการที่ดี มีการเรียนรู้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยทั่วทั้งองค์กร มี

ระบบดูแลพัฒนาบุคลากร และระบบสารสนเทศเพื่อใช้วางแผนพัฒนาองค์กร

2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสามารถแยกออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยที่สนับสนุนด้านคน(Man)ได้แก่ ผู้บริหารอำนวยความสะดวก เป็นการเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ และเห็นความสำคัญ ครูและบุคลากรปฏิบัติตามแผน มีส่วนร่วมในการวางแผนและการทำงาน พัฒนาตนเอง มุ่งมั่นทุ่มเท และปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ด้านเงินได้แก่ ผู้บริหารทางงบประมาณเพิ่มเติมจากแหล่งทุนอื่นได้ผู้บริหารมีการกำหนดแผนงานและโครงการรองรับการใช้จ่ายเงินการบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพและประโยชน์และมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน ด้านวัสดุสิ่งของได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศครุหาสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ มีสื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้สื่อการเรียนการสอนได้มีการพัฒนา และการใช้วัสดุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านการจัดการมีแผนปฏิบัติการ มีการนิเทศติดตามตรวจสอบ นำผลการประเมินมาพัฒนา มีคณะทำงาน มีแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดภาระงานและโครงการ และมีการสรุปผลการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยที่เป็นตัวจุดรั้ง ด้านคน ได้แก่ ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ บางเรื่องไม่ชัดเจน ย้ายหรือลาออก บางคนขาดเทคนิคการสอน บางคนขาดทักษะทางไอซีที และบางคนหลีกเลี่ยงการนิเทศ ด้านเงินได้แก่ งบประมาณจากภาครัฐยังไม่พอ และล่าช้า ด้านวัสดุสิ่งของได้แก่ ระบบสารสนเทศยังไม่มีพอ และขาดสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุม ด้านการจัดการ ได้แก่ มีกิจกรรมอื่นสอดแทรก สถานที่เรียนคับแคบ และแหล่งเรียนรู้อยู่น้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับ

ทรัพยากรทางการบริหาร 4 ปัจจัย (4M's) เป็นอย่างมากเพราะทั้ง 4 ปัจจัยนั้นส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาทำให้เกิดผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 18) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และการจัดการหรือที่เรียกย่อๆ ว่า 4M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการและต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาต) จากการหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนต้องมีแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ เพื่อรองรับในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีระดับคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยการจัดการสนทนากลุ่ม โดยร่วมกันนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียน แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ตามกรอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ จำเป็นต้องมีการจัดหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการให้แก่ครูและบุคลากร จากนั้นจึงจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกัน โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ควรมีการเตรียมอุปกรณ์และระบบของเทคโนโลยีสารสนเทศให้พร้อมต่อการใช้งาน มีทีมงานผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคอยดูแลและให้คำแนะนำในใช้งานเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบปัญหาน้อยที่สุด จากนั้นให้มีการนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานของผู้จัดทำในเชิงสร้างสรรค์ เน้นการให้คำแนะนำในจุดที่บกพร่องหรือปัญหาที่พบ และนำผลของการนิเทศ กำกับและติดตาม ซึ่งหากมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชานั้น จะทำให้การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักในการบริหารสถานศึกษาที่ควรจะให้เจ้าหน้าที่มีความสำคัญมากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญรัตน์ พิมขาลี (2556: 109) ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับการนำ สารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะนำมาใช้ในการวางแผนซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ประการแรกเพราะการวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องประกอบด้วยการกำหนดแผนการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลตามแผนดังนั้นการวางแผนจึงเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับอนาคตซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์สารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาวางแผนการจัดระบบหน้าที่ต่างๆการจัดองค์กร การจัดแบ่งภาระงานส่วนการบริหารบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรการดำรงรักษาการพัฒนาและการ

เปลี่ยนแปลงงานและตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน ประสบผลสำเร็จการบริหารบุคคลต้องใช้สารสนเทศต่าง ๆ มากมาย เช่น เพศ อายุ การศึกษา ความสามารถ พิเศษ ถ้าขาดสารสนเทศก็必将ทำให้ส่งผลถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนในที่สุด

3.2 ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ต้องมีการวางแผนงานในการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางโรงเรียนต้องมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน รวมถึงมีการจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมต่อการใช้งานอยู่ตลอดเวลา จากนั้นให้มีการกำหนดให้มีวิทยากรภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยมีการใช้เทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และมีการประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงนำผลการประเมินความพึงพอใจไปวิเคราะห์หาจุดอ่อนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิกานูญ รัตนศรี (2543:26) กล่าวว่า การให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาให้สำเร็จ จะต้องให้คำปรึกษา มีการปรึกษาหารือ ไปศึกษานอกสถานที่ ให้ปฏิบัติจริง การประชุมร่วมกัน การให้ความรู้เสริม การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประชุมย่อย การศึกษาดูด้วยตนเอง การปฏิบัติแบบร่วมมือ การประเมินผลตนเอง การจัดแสดงผลงาน การรับรางวัลแห่งความสำเร็จ

3.3 ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้มีการจัดทำหลักสูตรอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับครูและบุคลากร และให้ครูนำความรู้ที่ได้ไปทำการขยายผลต่อให้กับนักเรียนและบุคคลที่สนใจ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนทำการสำรวจความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำการเพิ่มจำนวนของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ ส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นห้องแห่งการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่กว้างขวางไม่มีที่สิ้นสุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ มากกว่าที่จะเป็นห้องเก็บหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายสุดา ปันตระกูล และคณะ (2555:65) ได้กล่าวว่า การเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมาก การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับการนำมาใช้กับนักเรียนจริงๆ ควรหาแนวทางในการเตรียมความพร้อม ให้ผู้ปกครองและครูให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจนว่าเพียงพอหรือตรงตามความต้องการของผู้เรียน และอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ครอบคลุมสื่อเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เพียงพอต่อผู้เรียนโดยคำนึงถึงการเรียนรู้เป็นทีมมากกว่าหนึ่งต่อหนึ่ง ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและรู้จักการแบ่งปัน

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล ต้องมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น สำรวจความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศว่ามีความพร้อมต่อการใช้งานมากน้อยเพียงใด วางแผนการพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่ใช้ให้มีความง่าย ไม่

ซับซ้อนและสะดวกต่อการใช้งาน และทำการทบทวนหลังปฏิบัติ เพื่อทบทวนหาสภาพปัญหาหลังจากการปฏิบัติงาน หาจุดแข็ง จุดอ่อนของการปฏิบัติงาน แล้วนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและจุดอ่อนไปทำการหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญญา รัตนโกเมศ (2552: 77) ได้กล่าวไว้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา บริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพของงานวิชาการในสถานศึกษา ตามกรอบงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ จำเป็นต้องมีแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การแสวงหาวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารและเก็บข้อมูลต่างๆ 2) ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรควรมีแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับครูและบุคลากร การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรมีแนวทางเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิต สื่อนวัตกรรม การจัดทำคลังข้อสอบ การเพิ่มศักยภาพของระบบอินเทอร์เน็ตและเครื่องคอมพิวเตอร์ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีแนวทางการนำไปใช้โดย ควรอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร เรื่องการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล การจัดเก็บหลักฐานและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะการการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านอื่นๆ เช่น การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- บุญรัตน์ พิมชาติ. (2556). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (เชียงราย-พะเยา). (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมสื่อกรุงเทพมหานคร.
- มังกร น้อยเมธ. (2556). ความต้องการและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธีระฟิล์ม และโซเท็กซ์ จำกัด.
- อภิญญา รัตนโกเมศ. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการ โรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียน บ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 36

Removing lessons to improve the quality of the project
management of moral school projects under the
Education Fund. Of Bansaew Wittayakhom School
Under the Office of the Secondary Education Region 36

นุชรินทร์ ปามูล^[10]

อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[11]

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว^[12]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถอดบทเรียนเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการ
กองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 มีวัตถุประสงค์ย่อย 1) เพื่อศึกษาสภาพการ

[10] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[11] [12] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 2) เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 3) เพื่อศึกษาภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ให้บรรลุผลตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ มีผลการศึกษา โดยสรุปดังนี้

1. สภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษา ภาพรวมของคุณภาพของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ มีมารยาทสุภาพเรียบร้อย มีจิตสาธารณะและมีน้ำใจ คุณภาพของการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมมีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับดีมาก ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการ อยู่ในระดับดีมาก การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ พบว่าโรงเรียนมีแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา การวิจัยประเมินผลและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ พบว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม 2 เรื่อง มีการประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีการพัฒนาบุคลากร การระดมความคิดเห็นและนำเสนอโครงการงานคุณธรรมร่วมกัน

2. ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ

โครงการ ได้แก่การวางแผน การดำเนินโครงการ การสนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศติดตามการประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทางที่ดี ส่วนเหตุปัจจัยฉุดรั้งในการดำเนินโครงการ คือ ภูมิภาะงานเยอะเนื่องจากครุมีน้อย นักเรียนบางส่วนยังให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย

3. ภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษาพิจารณาภาพอนาคตเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการดำเนินการภายในด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพ ช่วยพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา

4. แนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา พบว่าแนวทางการบริหารจัดการโครงการ 4 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินการภายใน ยุทธศาสตร์ด้านความพึงพอใจและ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแผนงาน โครงการทั้งหมดโดยมีช่วงเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการพัฒนาต่อยอดและยกระดับขึ้นในปีถัดไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานโครงการให้ดีขึ้น

คำสำคัญ ถอดบทเรียน, การพัฒนาคุณภาพ, การบริหารจัดการโครงการ, โรงเรียนคุณธรรม

Abstract

This independent study. The main purpose of the lesson is to improve the quality of the administration of the moral school project under the Education Fund Scheme. Of Bansaew Wittayakhom School Office Secondary Education Area 36 has four sub-objectives: to study the state of the moral education project under the Education Fund Scheme. To study the important factors affecting the quality of the administration of the moral school project under the Education Fund Scheme. To study the future of the moral education project under the Education Fund And to propose a guideline for the administration of the moral school project under the Education Fund Scheme. To achieve the desired future image, the results are as follows.

1. The condition of the implementation of the moral school project under the education fund scheme. The results of an overview of the quality of students according to the purpose of the project is a disciplined student. a good example for others have responsibility Polite manner Have public mind and kindness. Quality of project implementation It was found that the overall evaluation of the project. The results of the evaluation of the satisfaction of administrators, teachers and learners on project management. The satisfaction level is very good. Quality Assurance System for Project

Management Find out that the school has a plan. Projects and activities related to the Moral School Project under the Education Fund Scheme. Research, evaluation and development related to the project found that there were two researches on the virtues. Parent student Human Resources Development Brainstorming and presenting a common moral project.

2. Study the important factors affecting the quality of the administration of the moral school project under the Education Fund Project. The study indicated that The important factors affecting the quality of the administration of the moral school project under the four education fund programs are the achievement. Satisfaction The quality assurance system. Research, evaluation and development Factors Affecting Project Management Is planning Project implementation Project support Supervision, monitoring, evaluation, personnel, budget and materials This is a factor that encourages the implementation of the project in a good way. The reason for the drag on the project is that the teacher has a lot of workload because the teacher has less. Some students also cooperate in less activities.

3. Study the future in the implementation of the moral education project under the Education Fund. The results of the study of the future are four aspects: learning and

development. Internal action Quality satisfaction improves the management of the moral school project under the Education Fund Scheme.

4. Offer a guideline for the implementation of the Project Management School moral merit project. Educational Fund The study found that the four strategies for project management were Learning strategy and development Internal Action Strategy Satisfaction Strategy And quality strategy The researcher proposed the plan. All projects have a continuous timeframe. But it has developed and upgraded in the next year to improve the quality of project implementation.

Keyword Removing lessons, improve the quality, the project management, moral school

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และหลากหลายอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลัก ศีลธรรม จริยธรรมที่ดั้งเดิมตาม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผล ไปยังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหานักเรียนตึกกัน ปัญหาการรักร่วมเพศ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2550 : 5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างคุณภาพคน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม (การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม, 2558 : 1)

คุณธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2553 ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรม มีจริยธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้กำหนดพันธกิจให้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีจุดเน้น ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ห่วงไถ่อาสพตติ มีคุณลักษณะและทักษะ ทางสังคมที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 18) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร จุดเน้นด้านผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม ห่วงไถ่อาสพตติ จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และทุกภาคส่วน ให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ, 2559 : 24)

โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จากรายงานข้อมูลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องของยาเสพติด การขกต้อยทะเลาะวิวาท ปัญหาการขู่สาว ขาดความรับผิดชอบ และขาดความมีระเบียบวินัยในตนเอง (รายงานข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, 2557: 5) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทางโรงเรียนจึงได้ทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งได้นำแนวทางมาจากแนวคิดของมูลนิธิยุวสถิรคุณมาแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โดยการจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 4 ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 โครงการกองทุนการศึกษารุ่นที่ 4 ได้มีนโยบายให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยเน้นผู้เรียนให้เป็นคนดี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืนและนำไปขยายเครือข่ายได้ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2558 : 23)

ดังนั้นการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ
โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียน
บ้านแซววิทยาคม เนื่องด้วยเป็นโครงการที่ได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการกอง
ทุนการศึกษา รุ่นที่ 4 ได้รับการติดตามจากมูลนิธิยุวสถิรคุณ และได้เป็น
โรงเรียนต้นแบบในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งในการถอด
บทเรียน เป็นการเรียนรู้เพื่อดำเนินงานในครั้งต่อไป เป็นได้ทั้งแนวคิดและ
เครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งในการ
จัดการด้านความรู้ โดยเป็นการใช้กระบวนการ ที่สามารถดึงความรู้จาก
การทำงานออกมาใช้ เพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดต้นแบบการทำงาน
ที่ดี เกิดรูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจ
ปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงาน
และนำผลการศึกษาไปสู่การพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์หลัก

การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ
โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียน
บ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

2. วัตถุประสงค์ย่อย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตาม
โครงการกองทุนการศึกษาดังนี้

2.1.1 สัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการโครงการ

2.1.2 ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการ

โครงการ

2.1.3 การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหาร
จัดการโครงการ

2.1.4 การวิจัยประเมินผล และพัฒนาบุคลากร ที่
เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.2 เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการ
บริหารจัดการโครงการ

2.3 เพื่อศึกษาภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมตามโครงการ

2.4 เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการ
โครงการ เพื่อให้บรรลุผลตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

งานวิจัยเรื่องการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหาร
จัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของ
โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 36 ทำให้รู้ถึงสภาพการดำเนินโครงการ ได้รู้ถึงเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผล
ต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการ ภาพอนาคตในการดำเนิน
โครงการ รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพโครงการโรงเรียนคุณธรรม
ตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

2. ด้านการนำไปใช้

ผลงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการ ควบคุม กำกับ
ติดตามงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของ

โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โดยนำไปใช้เพื่อ การวางแผนการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียน บ้านแซววิทยาคม ให้เหมาะสมและสอดคล้องในการดำเนินงาน การ กำหนดและปรับปรุงโครงสร้างของการบริหารงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ให้มีคุณภาพ เหมาะสมต่อสภาวะ การเปลี่ยนแปลง การกำหนดทีมงานที่เข้ามารับผิดชอบในการดำเนิน โครงการ การจัดสรรงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดที่จะศึกษาการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกอง ทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ด้าน แหล่งข้อมูล ด้านระยะเวลา ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตาม โครงการกองทุนการศึกษามีขอบเขตดังนี้

ด้านเนื้อหา ได้ศึกษาสภาพการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย สัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการโครงการ ความพึงพอใจในการดำเนินการ โครงการ การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการ โครงการ การวิจัยประเมินผล และพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ด้านแหล่งข้อมูล ปฐมภูมิ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านแซว วิทยาคม และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สรุปรายงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามโครงการกองทุนการศึกษา

ด้านระยะเวลา ศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคมภายในปีการศึกษา 2558

2. การศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารและจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตาม โครงการกองทุนการศึกษา มีขอบเขต ดังนี้

ด้านเนื้อหาได้ศึกษาในด้านสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการโครงการ ด้านความพึงพอใจในการดำเนินการโครงการ ด้านการจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ การวิจัยประเมินผลและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ด้านแหล่งข้อมูล ปฐมภูมิ ผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม ปีการศึกษา 2559

ด้านระยะเวลา ศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษาของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคมภายในปีการศึกษา 2558

3. ภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา

ด้านเนื้อหาศึกษา ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ด้านการดำเนินการภายใน ด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพ

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้บริหาร ครูโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม ปีการศึกษา 2559

ด้านระยะเวลาศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคมภายในปีการศึกษา 2558

4. แนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการโรงเรียน
คุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามภาพอนาคตที่
พึงประสงค์

ด้านเนื้อหา ยุทธศาสตร์ด้านการเรียนรู้พัฒนา ยุทธศาสตร์ด้าน
การดำเนินการภายใน ยุทธศาสตร์ด้านความพึงพอใจ ยุทธศาสตร์ด้าน
คุณภาพ

ด้านแหล่งข้อมูลประชากรที่ศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านแซว
วิทยาคม ปีการศึกษา 2559

ด้านระยะเวลาศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตาม
โครงการกองทุนการศึกษาของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคมภายในปี
การศึกษา 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการ
โรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษาของโรงเรียนบ้านแซว
วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยมี
วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
บริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา
ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม และมีวัตถุประสงค์ย่อยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ
การบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกอง
ทุนการศึกษา โดยศึกษา 1.1)ด้านสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการ ใช้วิธีการ
วิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลรายงาน
โครงการปีการศึกษา 2558 และผู้บริหาร โดยวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์

และสรุปเป็นความเรียง 1.2)ด้านความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการโครงการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร ครู นักเรียน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ 1.3)ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร ครู โดยวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์สรุปเป็นความเรียง 1.4) ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร ครู โดยวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์สรุปเป็นความเรียง 2) ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการ ใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร ครู โดยวิเคราะห์เนื้อหา สำคัญ สังเคราะห์นำเสนอเป็นแผนภูมิแกงปลา 3) ศึกษาภาพอนาคตในการดำเนินโครงการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร ครู โดยวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นแผนผัง 4) เสนอแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการ โรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นแผนยุทธศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษา ภาพรวมของคุณภาพของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ มีมารยาทสุภาพเรียบร้อย มีจิตสาธารณะและมีน้ำใจ

คุณภาพของการดำเนินงานโครงการ พบว่าภาพรวมของการประเมินผลโครงการ มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับ ดีมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ พบว่าโรงเรียนมีแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา การวิจัยประเมินผลและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ พบว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม 2 เรื่อง มีการประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองมีการพัฒนาบุคลากร การระดมความคิดเห็นและนำเสนอโครงการคุณธรรมร่วมกัน

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่การวางแผน การดำเนินโครงการ การสนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศติดตามการประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทางที่ดี ส่วนเหตุปัจจัยฉุดรั้งในการดำเนินโครงการ คือ ครูมีภาระงานเยอะ เนื่องจากครูมีน้อย นักเรียนบางส่วนยังให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย

3. ภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษาพิจารณาภาพอนาคตเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการดำเนินการภายในด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพ ช่วยพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา

4. เสนอแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการบริหารจัดการโครงการ 4 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินการภายใน ยุทธศาสตร์ด้านความพึงพอใจ และยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแผนงานโครงการทั้งหมดโดยมีช่วงเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการพัฒนาต่อยอดและยกระดับขึ้นในปีถัดไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานโครงการให้ดีขึ้น

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษา ภาพรวมของคุณภาพของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ มีมารยาทสุภาพเรียบร้อย มีจิตสาธารณะ และมีน้ำใจ คุณภาพของการดำเนินงานโครงการ พบว่าภาพรวมของการประเมินผลโครงการ มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับ ดีมาก ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ พบว่าโรงเรียนมีแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา การวิจัย ประเมินผลและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ พบว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับ คุณธรรม 2 เรื่อง มีการประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียนผู้ปกครอง มีการพัฒนาบุคลากร การระดมความคิดเห็นและนำเสนอโครงการงานคุณธรรม ร่วมกัน ซึ่งสภาพดังกล่าวจะสอดคล้องแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 18) การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนด กระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นที่น่าสนใจ

2. จากผลการวิจัยพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกัน คุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการ บริหารจัดการโครงการ ได้แก่การวางแผน การดำเนินโครงการ การ สนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศติดตามการประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การ ดำเนินโครงการเป็นไปในทางที่ดี ส่วนเหตุปัจจัยฉุดรั้งในการดำเนิน โครงการ คือ ครูมีภาระงานเยอะเนื่องจากครูมีน้อย นักเรียนบางส่วนยังให้ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย ซึ่งจากเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ คุณภาพการบริหารจัดการโครงการ สอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ครู สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และทุกภาค

ส่วน ให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ, 2559 : 24)

3. จากผลการวิจัยพบว่า ภาพอนาคตในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษาผลการศึกษาพิจารณาภาพอนาคตเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการดำเนินการภายในด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพ ช่วยพัฒนาระบบการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาภาพอนาคตการบริหารจัดการ โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา สอดคล้องกับ เอกวิณิต พรหมรักษา (2556) ได้อธิบายเรื่องทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC) ว่าเป็นเครื่องมือทางด้านการบริหารจัดการที่ช่วยในการประเมินผลองค์กรและช่วยให้องค์กรนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติจริง โดยเริ่มต้นที่วิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งเป็นขั้นของการกำหนดปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ และจากนั้นก็เป็นการสร้างดัชนีวัดผลสำเร็จ ขึ้นเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ถึงเป้าหมาย และใช้วัดผลการดำเนินงานในส่วนที่สำคัญต่อกลยุทธ์

4. จากผลการวิจัย พบว่าแนวทางการบริหารจัดการโครงการประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินการภายใน ยุทธศาสตร์ด้านความพึงพอใจ และยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแผนงาน โครงการทั้งหมด โดยมีช่วงเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการพัฒนาต่อยอดและยกระดับขึ้นในปีถัดไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานโครงการให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านเป็นไปในทิศทางที่ดี ซึ่งควรรักษาไว้ให้คงตามมาตรฐานเดิม ขณะเดียวกันสถานศึกษาต้องพัฒนา นักเรียนให้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งขึ้นในการดำเนินโครงการ วางแผนในการดำเนินโครงการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นิเทศติดตามตลอดปีการศึกษา

2. โรงเรียนควรนำผลการศึกษายุทธศาสตร์ ในเรื่องของการนำโครงการคุณธรรมไปบูรณาการเข้ากับหลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและเผยแพร่ จัดทำสื่อนวัตกรรม เพื่อก้าวไปสู่การปฏิบัติที่กว้างขวางขึ้น

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษาที่มีกิจกรรมที่หลากหลายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และในอนาคตต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสังคมโลก เพื่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมโครงการ

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ
เรื่องรูปแบบการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด 2551.

โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม (2558). การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม
โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม. เชียงราย: สำนักงาน.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2555). คู่มือปฏิบัติโรงเรียน
คุณธรรม. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
จำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2559). แผนปฏิบัติ
การประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. เชียงราย: สำนักงาน.

ถอดบทเรียนเพื่อการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาnonระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

The Lesson Learned for the Management of Sub-district
Non-formal and Informal Education Center in Chiang
Saen District, Chiang Rai Province

เยาวลักษณ์ สบลานสวัสดิ์^[13]

อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[14]

อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราข^[15]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนการบริหารจัดการของ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน โดยการศึกษาสภาพการบริหารและศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารของ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน และ 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา วิธีการดำเนินงาน โดยศึกษาภาพอนาคตของ กศน.ตำบล และเสนอแนวทางการบริหาร กศน.ตำบล ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาพอนาคต มีขอบเขตการวิจัยและผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

[13] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[14] [15] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล 6 แห่งใน กศน.อำเภอเชียงแสน ในเรื่องคุณภาพของการดำเนินงาน ความพึงพอใจการจัดกิจกรรม แผนการดำเนินงานและการวิจัยและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับคุณภาพการดำเนินงานของ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน มีคุณภาพการดำเนินงานในภาพรวมตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน กศน.ตำบล 4 มาตรฐาน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผลอยู่ในระดับ **ดีมาก** ผลการประเมินความพึงพอใจในกิจกรรม 5 ด้านพบว่าผู้เรียนและผู้รับบริการ มีความพึงพอใจในระดับมากผลการศึกษาแผนการบริหารจัดการ กศน.ตำบล ตามมาตรฐาน กศน.ตำบล มีแผนการบริหารจัดการสำหรับเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน เป็นศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และเป็นศูนย์ชุมชน ตามมาตรฐาน กศน.ตำบล

2. ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล 6 แห่งใน กศน.อำเภอเชียงแสน ในการดำเนินงาน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผล ซึ่งมีเหตุปัจจัยสำคัญทั้งทางบวกและทางลบ

3. ศึกษาภาพอนาคตของ กศน.ตำบล ที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ บริบทของตำบล ผลการศึกษภาพอนาคตการบริหารจัดการ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน โดยใช้ทฤษฎี BSC พิจารณาภาพอนาคตเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การพัฒนาด้าน

สารสนเทศ พัฒนาสมรรถนะบุคลากร พัฒนาระบบการนิเทศ รวมทั้งนำผลการนิเทศไปใช้เพื่อการพัฒนา 2) ด้านการดำเนินการภายใน ประกอบด้วย การพัฒนาระบบการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล 4 ด้านคือ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย การจัดกิจกรรมทางการศึกษา และการนิเทศติดตาม ประเมินผล 3) ด้านความพึงพอใจ ประกอบด้วย การประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง 5 ภาระงาน โดยประเมินความพึงพอใจด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย 4) ด้านคุณภาพ คือพัฒนาระบบการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล ให้ดำเนินการไปสู่ กศน.ตำบลต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

4. จัดทำแนวทางการบริหารของ กศน.ตำบลที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาพอนาคตได้จัดทำ ROAD MAP TIMELINE แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบลในปีงบประมาณ 2560-2562 เป็น 4 แนวทางหลักคือ แนวทางที่ 1 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาการ แนวทางที่ 2 ด้านกระบวนการภายใน แนวทางที่ 3 ด้านความพึงพอใจ และ แนวทางที่ 4 ด้านคุณภาพ

คำสำคัญ ถอดบทเรียน, การบริหารจัดการ, เหตุปัจจัยสำคัญ, ภาพอนาคต, แนวทาง

Abstract

The objectives of this study were: 1) to decode the lesson learned on the management of sub-district non-formal and informal education center in Chiang Saen District by examining the management state of the center and investigating important causes and factors affecting the management quality of the center; 2) to develop the guidelines for developing the center by investigating the future scenario of the center and propose the effective management approach concurring with the future scenario. The scope of the study and the results were the following.

1. The examination on the management state of 6 sub-district non-formal and informal education centers in Chiang Saen District was carried out in regard to operation quality, satisfaction on activities, action plan, research and evaluation in order to identify the operation quality of the center based the operation standard indicators in 4 standards that included management, learning activities, participation, monitoring, evaluation and reporting. The examination results, in overall, showed that, the quality operation was found at the very high level. The results on the satisfaction regarding 5 dimensions activities of the center were found that learners and visitors

showed their satisfaction at the high level. The results on action planning of the center based on the standards indicated that the center management mechanisms consisted of Information Center, Opportunity Center, Learning Center, and Community Center. The center also conducted research and evaluation consistently.

2. The investigation on causes and factors affecting the management quality of the 6 district non-formal and informal education centers in Chaing Saen District regarding 4 dimensions i.e. management, learning activities, participation, evaluation and reporting was carried out and the results found that there were both positive and negative important factors.

3. The investigation on future scenario of the center's potential that concurred with context of the sub-district based BSC Theory regarding 4 aspects i.e. 1) Learning and Development showed the building of organization culture based on PDCA quality cycle which involved development of information for personnel competency development, development of supervision procedure, and the use of supervision results for development. 2) Internal Operation involved development of management procedure of the center in 4 domains i.e. management, participation of

community and network, organizing of educational activities, supervision, and evaluation. 3) Satisfaction involved evaluation on satisfaction towards consisting operating the activities in 5 working domains and the use of variety evaluation forms. 4) Quality involved development of management procedure of the center into becoming the effective prototype sub-district non-formal and informal education center.

4. The development of management guidelines for effective and concurrent with future scenario the sub-district non-formal and informal education center was called ROAD MAP TIMELINE. The development guidelines for the budget fiscal year of 2017-2019 consisted of 4 guidelines: 1) Organization Development; 2) Operation Effectiveness; 3) Service Quality; 3) Mission Effectiveness.

Keyword Lesson Learned, management, investigation on causes and factors, investigation on future scenario, guidelines for effective

บทนำ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน.ตำบล) เป็นหน่วยงานในสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน.อำเภอ) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจส่งเสริม ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นกฎหมายในการ ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง สำนักงาน กศน. จึงมีแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ สอง (2552-2561) โดยจัดตั้ง กศน.ตำบลขึ้น เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการ สนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงาน กศน.

ดังนั้นความรู้ทางการบริหารจึงมีความสำคัญต่อ กศน.ตำบล เป็น การใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อ องค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้ ทรัพยากรและปัจจัยในการ บริหาร มีอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อำนาจ เวลา กำลังใจในการทำงาน และความสะอาดต่างๆ ขณะเดียวกันมีนักบริหารได้ เสนอแนะเรื่องปัจจัยสำคัญทางการบริหารองค์กรอย่างน้อย 11 ด้าน ได้แก่ การบริหารนโยบาย การบริหารอำนาจหน้าที่ การบริหารคุณธรรม การ บริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม การวางแผน การจัดองค์การ การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และ การงบประมาณ โดยต้องใช้ทฤษฎีการบริหารที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการบริหารศูนย์เรียนรู้ในระดับตำบลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งการบริหารสถานศึกษา ต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมต่อบริบทและ ศักยภาพขององค์กร เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การถอดบทเรียน อย่างเป็นระบบจะทำให้องค์กรได้องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กร ที่เหมาะสม นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ กล่าวคือ บทเรียนแห่งความสำเร็จทำให้องค์กรมีแนวทางหรือต้นแบบในการพัฒนาองค์กร ขณะเดียวกัน บทเรียนที่ล้มเหลวช่วยให้องค์กรเกิดการทบทวนและหาแนวทางใหม่ ป้องกันปัญหาหรือความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นซ้ำในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนการบริหารจัดการ กศน.ตำบล ใน กศน.

อำเภอเชียงแสนโดย

- 1.1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล ตามเกณฑ์ มาตรฐาน กศน.ตำบล
- 1.2 ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพบริหารจัดการของ กศน.ตำบล

2. เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาโดย

- 2.1 กำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการของ กศน.ตำบลใน อำเภอเชียงแสน
- 2.2 เสนอแนวทางการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล ให้บรรลุ ตามภาพอนาคตที่คาดหวัง

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

ทำให้ทราบถึงสภาพ เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพที่ผ่าน มา นำไปสู่การกำหนดแนวโน้มในอนาคตและเสนอแนวทางการพัฒนา คุณภาพการบริหาร กศน.ตำบลให้เป็นไปตามมาตรฐาน กศน.ตำบล

2. ด้านการนำไปใช้

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน โดยนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล ให้เป็นไปตามมาตรฐาน กศน.ตำบลในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน ตามเกณฑ์มาตรฐาน กศน.ตำบล

ด้านเนื้อหา ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล ประกอบด้วยการศึกษา 1) คุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 2) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการบริหารตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 3) การจัดทำแผนการบริหารจัดการตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 4) การวิจัยเพื่อการพัฒนาของ กศน.ตำบล

แหล่งข้อมูล ใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูล มาตรฐาน กศน.ตำบล แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้รับบริการต่อการจัดกิจกรรมของ กศน.ตำบล แผนปฏิบัติการประจำปีของ กศน.ตำบล วิจัยชั้นเรียน และหลักสูตรงานการศึกษาต่อเนื่อง

ด้านระยะเวลา ศึกษาจากข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 ถึงปีงบประมาณ 2559

2. เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพบริหารจัดการของ กศน.ตำบล

ด้านเนื้อหา ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ ของ กศน.ตำบลใน กศน.อำเภอเชียงแสน ซึ่งในการศึกษานี้ได้มองปัจจัยสำคัญในการบริหาร ได้แก่ ด้านเหตุปัจจัยสำคัญทางการบริหาร และการบริหารตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

แหล่งข้อมูล ใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูล มาตรฐาน กศน.ตำบล และเอกสารสรุปผลการดำเนินงานประจำปีของ กศน.ตำบล

ด้านระยะเวลา ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญในส่วนอดีตตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 ถึงปี 2559

3. การกำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการของ กศน.ตำบลตามเกณฑ์มาตรฐาน กศน.ตำบล

ด้านเนื้อหา กำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการของ กศน. ตำบล ที่พึงประสงค์ในระยะเวลา 3 ปี (ปีงบประมาณ 2560-2562) ตาม มาตรฐาน กศน.ตำบล ของสำนักงาน กศน. 4 ด้าน

แหล่งข้อมูล ใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน.ตำบล หัวหน้ากลุ่ม งาน ศิษยานิเทศก์ และคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านระยะเวลา กำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการของ กศน.ตำบลตามมาตรฐาน กศน.ตำบล ในระยะเวลา 3 ปีข้างหน้าคือ ปีงบประมาณ 2560-2562

4. นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล ให้บรรลุ ตามตามอนาคตที่คาดหวัง

ด้านเนื้อหา เสนอแนวทางการบริหารจัดการของ กศน.ตำบล ให้บรรลุตามตามอนาคตที่คาดหวัง โดยวิเคราะห์จากเหตุปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบลทั้งทางบวกและทางลบตาม มาตรฐาน กศน.ตำบล 4 ด้าน นำเสนอแนวทางในมุมมองของระบบการวัด และประเมินผลเชิงคุณภาพ (BSC) ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และ พัฒนาการ ด้านกระบวนการภายใน ด้านความพึงพอใจ และด้านคุณภาพ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แนวทาง ตัวชี้วัด และแผนงาน โครงการ ในช่วงปีงบประมาณ 2560-2562

แหล่งข้อมูล ใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน.ตำบล หัวหน้ากลุ่ม งาน ศิษยานิเทศก์ และคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านระยะเวลา จัดทำข้อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการ กศน. ตำบลที่สอดคล้องกับภาพอนาคตในอีก 3 ปีข้างหน้าคือปี 2560-2562

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล

1.1 คุณภาพของการดำเนินงาน

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสำรวจจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลมาตรฐาน กศน.ตำบล 4 ด้านของสำนักงาน กศน. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ความถี่ตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ต้องปรับปรุง นำเสนอผลการศึกษาเป็นแผนภูมิ และสรุปเป็นความเรียง

1.2 ความพึงพอใจ

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสำรวจ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้รับบริการ กศน.ต่อผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบล 5 ด้าน ของ กศน.ตำบล 6 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความถี่และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ใช้เกณฑ์ความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญนำเสนอผลการศึกษาเป็นแผนภูมิ และสรุปเป็นความเรียง

1.3 แผนการบริหารจัดการ กศน.ตำบล ตามมาตรฐาน กศน.ตำบล

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสำรวจ จาก แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีของ กศน.ตำบลปีงบประมาณ 2558 -2559 และแบบสำรวจข้อมูลมาตรฐาน กศน.ตำบลในมาตรฐานที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สำคัญ นำเสนอในรูปแบบตาราง และสรุปเป็นความเรียง

1.4 การวิจัยและประเมินผล

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสำรวจ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และรายงานผลการจัดกิจกรรมงานการศึกษาต่อเนื่อง ปีงบประมาณ 2558-2559 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ นำเสนอเป็นตารางและสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสำรวจ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลมาตรฐาน กศน.ตำบล และผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ คือ ปัจจัยสำคัญทางบวก และปัจจัยสำคัญทางลบที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ นำเสนอเป็นแผนภูมิแก่งปลาและสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาภาพอนาคตของ กศน.ตำบล

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง ภาพอนาคตของ กศน.ตำบล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน.ตำบล หัวหน้ากลุ่มงาน ศึกษาพิเศษ และกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 22 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดย วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ สังเคราะห์และนำเสนอเป็นแผนผังความคิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

1. เตรียมความรู้ในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมตามขอบเขตการวิจัยที่ต้องการศึกษา

ขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และปรับแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ ภาษาที่เหมาะสม

2. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องอีกครั้ง

3. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลตาม กระบวนการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ขอหนังสือออกจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ไปยังผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเชียงแสน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเพื่อกำหนดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 เสนอแนวทางการบริหารจัดการของ กศน. ตำบล ให้บรรลุตามตามอนาคตที่คาดหวัง วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหาร กศน. ตำบลที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพอนาคต จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิตามขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ นำเสนอเป็นแนวทาง แผนงานโครงการ และ Road Map การพัฒนาคุณภาพ กศน.ตำบลปี 2560-2562 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การหาคุณภาพเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลใช้กระบวนการเหมือนขั้นตอนที่ 3

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล 6 แห่งในอำเภอเชียงแสน พบว่า 1. การบริหารจัดการของ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน มีคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 4 ด้านคือ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล มีคุณภาพการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านในระดับ ดีมาก ผู้เรียนและผู้รับบริการมีความพึงพอใจทุกกิจกรรมของ กศน.ตำบลในระดับ มาก โดยมีความพึงพอใจการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นลำดับแรก (เฉลี่ย 3.92) รองลงมาคือการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการศึกษาตามอัธยาศัย (ค่าเฉลี่ย 3.91) และลำดับสุดท้ายคือ การจัดการศึกษาด้านเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 3.72)

2. การบริหารจัดการ กศน.ตำบล ตามมาตรฐาน กศน.ตำบล มีแผนการบริหารจัดการสำหรับเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์ชุมชน ตามเกณฑ์มาตรฐาน กศน.ตำบล โดยได้รับกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558-2559 ตามกรอบภารกิจ และนโยบายจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ครบทุกตำบล

3. หลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีวิจัยในชั้นเรียนโดยครูผู้สอนใน กศน.ตำบลทุกแห่งเป็นผู้ดำเนินการวิจัย ซึ่งมีงานวิจัย 2 ลักษณะ คือ งานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 3 เรื่อง และงานวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรม จำนวน 3 เรื่อง

4. หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ มีการพัฒนาหลักสูตรจากความต้องการของชุมชน โดยจัดทำหลักสูตร 4 กลุ่มอาชีพ รวมทั้งสิ้น 34 หลักสูตร การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตได้พัฒนาหลักสูตรจากความต้องการและสอดคล้องกับสถานการณ์ จำนวน 4 หลักสูตร หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการ กศน.ตำบล พบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินงานของ กศน.ตำบล 4 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับ ดีมาก

ตอนที่ 3 ภาพอนาคตของ กศน.ตำบล ภาพอนาคตการบริหารจัดการของกศน.ตำบลใน กศน.อำเภอเชียงแสน สังเคราะห์จากการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐาน กศน.ตำบล และจากการสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งสิ้น 22 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ นำเสนอเป็นแผนผังความคิดโดยใช้ทฤษฎี BSC และกรอบการดำเนินงานของ กศน.ตำบลตามมาตรฐาน กศน.ตำบล 4 ด้าน ของสำนักงาน กศน. นำมากำหนดภาพอนาคตของ กศน.ตำบล ตามทฤษฎี BSC ใน 4 มุมมอง

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารของ กศน.ตำบลที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาพอนาคต การกำหนดแนวทางการบริหาร กศน.ตำบลที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาพอนาคต นำข้อมูลที่ได้จากการหาสภาพการบริหาร การวิเคราะห์เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหาร กศน.ตำบล ทั้งทางบวกและลบเพื่อสังเคราะห์ภาพอนาคตของ กศน.ตำบลที่คาดหวัง และสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และแนวทางการบริหารของ กศน.ตำบลในอนาคต โดยกำหนดแนวทางการบริหาร กศน.ตำบลไว้ 4 แนวทาง คือ 1) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ 2) ด้านกระบวนการภายใน 3) ด้านความพึงพอใจ และ 4) ด้านคุณภาพ นำเสนอภาพรวมโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2560 จำนวน 14 โครงการ ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 13 โครงการ และในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 13 โครงการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่ 1 พบว่าการดำเนินงานของ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน ทั้ง 4 มาตรฐาน อยู่ในระดับ ดีมาก เนื่องจากสำนักงาน กศน. (2554 : 2-29) ได้กำหนดมาตรฐาน กศน.ตำบล เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครู กศน.ตำบล และ กศน.ตำบล ได้บริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐาน กศน. ที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนด ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

2. จากผลการวิจัยที่ 2 พบว่ากิจกรรม 5 ด้านของ กศน.ตำบล ผู้เรียนและผู้รับบริการ มีความพึงพอใจในระดับ มาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กศน.อำเภอ/เขต ของสำนักงาน กศน. ในมาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การบริการ ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และผู้สอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ผลการวิจัยที่ 3 พบว่า กศน.ตำบลมีแผนบริหารจัดการสำหรับเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน เป็นศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งสำนักงาน กศน. ได้กำหนดหน้าที่การจัดกิจกรรมใน 4 ศูนย์ของ กศน.ตำบลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัย การประเมินยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐานในภาคเหนือตอนบน ของ กัมพล ไชยนันท์ (2554 : 159-160) โดย
ศึกษาสถานภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของท้องถิ่นภาคเหนือ
ตอนบน ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีภาพรวมในระดับมาก เพราะชุมชนมี
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านองค์
ความรู้ในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนมีการรวมกลุ่ม
พัฒนาอาชีพที่หลากหลายทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

4. จากผลการวิจัยที่ 4 พบว่า กศน.ตำบล มีการทำวิจัยในชั้น
เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.
2551 และการพัฒนาหลักสูตรอาชีพใน กศน.ตำบลโดยครูผู้สอนทุกตำบล
เป็นผู้ดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา
สถานศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นควรได้รับการพัฒนาและยกระดับผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพ ได้เรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพ
และมีอัตราการคงอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และข้อเสนอแนะให้ครูพัฒนา
ตนเองเรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนบูรณาการ และ
นำผลไปวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ตามข้อเสนอแนะ
ในรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ
มหาชน) ต่อ กศน.อำเภอเชียงแสน

5. จากการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการ
ดำเนินงานของ กศน.ตำบล 6 แห่งในอำเภอเชียงแสน ซึ่งมีคุณภาพการ
ดำเนินงาน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล
อยู่ในระดับ ดีมาก ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดการยกระดับและ

พัฒนา กศน.ตำบล สำนักงาน กศน. (2560 : 9-11) จุดเน้นที่ 6 ด้าน
บุคลากร ระบบการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ข้อ
6.2 การพัฒนาหัวหน้า กศน. ตำบลให้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ
และการปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 6.3 พัฒนา
ระบบบริหารจัดการ ตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

6. กำหนดภาพอนาคตของ กศน.ตำบลตามเกณฑ์มาตรฐานและ
ตามทฤษฎี BSC ใน 4 มุมมอง โดยในแต่ละมุมมองได้กำหนดภาพอนาคต
ของ กศน.ตำบลตามมาตรฐาน กศน.ตำบลของสำนักงาน กศน. เป็น 4
มาตรฐาน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้าน
การมีส่วนร่วม และด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ซึ่งผล
การศึกษาภาพอนาคตการบริหารจัดการ กศน.ตำบลในอำเภอเชียงแสน
สอดคล้องกับคำอธิบาย ธนสรณ์ ฐันทา, (2552) ได้อธิบายถึงทฤษฎี
Balance Scorecard ว่า จะทำให้เราได้เห็นภาพขององค์กรใน 4 มุมมอง
และนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือวัดผล ช่วยให้องค์กรมองเห็นภาพอนาคต
ขององค์กรได้ชัดเจน ใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการทำงาน

7. กำหนดแนวทางไว้ 3 ปี คือ ปีงบประมาณ 2560-2562 โดยใน
ปีงบประมาณ 2560 กำหนดแนวทางการบริหาร กศน.ตำบลไว้ 4 แนวทาง
ดังนี้ 1) แนวทางด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ 2) แนวทางด้าน
กระบวนการภายใน 3) แนวทางด้านความพึงพอใจ และ 4) แนวทางด้าน
คุณภาพ โดยมีโครงการที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพ กศน.ตำบลตาม
ภาพอนาคต ในปีงบประมาณ 2560 จำนวน 14 โครงการ ปีงบประมาณ
2561 จำนวน 13 โครงการ และในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 13
โครงการ สอดคล้องตามนโยบายและจุดเน้นสำนักงาน กศน. (2560 : 4-7)

เพื่อให้ กศน.ตำบล เป็นแหล่งเรียนรู้ และการนำแนวทางไปปฏิบัติเพื่อให้ บรรลุภาพอนาคตที่คาดหวังนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุณย์ชัย ยาวีราช. (2550 : 222-224) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการ นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการ ดำเนินการตามกระบวนการนำนโยบายหรือแนวทางไปสู่การปฏิบัติด้วย ยุทธศาสตร์ 9 ด้าน ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การทำงาน ของ กศน.ตำบลได้

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล ไชยนันท์. (2554). ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคเหนือตอนบน. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษและการพัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สืบค้นจาก Thailis.
- ธนสรณ์ ฐันทนา. (2560). **Balanced Scorecard คืออะไร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2560 จาก <https://www.gotoknow.org>.
- พลุ้ยชัย ยาวีราช. (2550). การพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก Thailis.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2554). **มาตรฐาน กศน.ต่ำบลปี 2554**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). **เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 2

The Guidelines Developing Leadership in Internal
Supervision for School Administrators under Phayao
Primary Educational Service Area Office 2

ผกาณิต บัวน้อย^[16]

อาจารย์ ดร.สุวดี อุปินใจ^[17]

อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[18]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประชากรที่ศึกษาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน และ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

[16] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[17] [18] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะเยา เขต 2 ภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือภาวะ
ผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือภาวะผู้นำด้านบทบาทใน
การเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือภาวะผู้นำ
ด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะเยา เขต 2

2.1. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทาง
การพัฒนาดังนี้

2.1.1 ควรให้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผน
การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร โดยเน้นการบริหาร
หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ
หลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.1.2 ควรนำหลักการวางแผนของนักวิชาการหลายท่าน
มาใช้ ในการนิเทศภายในด้านการพัฒนาหลักสูตร

2.1.3 ควรมีการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการ
จัดการที่ดีในการบริหารหลักสูตร

2.2. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน มี
แนวทางการพัฒนาดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่องการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางในเรื่องการสร้างทีมงานและการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน

2.2.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการ

2.3. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

2.3.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดทิศทางและสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการกลุ่มให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน โดยเน้นเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน จะทำให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู

2.3.2 ผู้บริหารรุ่นใหม่ควรมีการศึกษาจากผู้บริหารรุ่นพี่ซึ่งมีประสบการณ์ในการนิเทศภายใน จะทำให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู

คำสำคัญ ภาวะผู้นำ , ภาวะผู้นำการนิเทศภายใน , แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายใน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the leadership level in internal supervision of school administrators under Phayao Primary Educational Service Area Office 2; and 2) to explore the guidelines developing leadership in internal supervision of schools administrators under Phayao Primary Educational Service Area Office 2. The data source involved 103 school administrators under Phayao Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were questionnaire and structured interview. The data was analyzed by percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that:

1. The level of internal supervision leadership of school administrators under Phayao Primary Educational Service Area Office 2, in overall, was found at the high level. The aspect holding the highest mean score was leadership in curriculum development, followed by leadership in teaching and learning, while the aspect with the lowest mean score was leadership in instructional evaluator.

2. The guidelines developing leadership in internal supervision for school administrators under Phayao Primary Educational Service Area Office 2 were proposed.

- 2.1 Leadership in curriculum development. From the interview results regarding the role in curriculum development, the development guidelines in this regard were as follows.

2.1.1 Training should be provided for curriculum development planning and curriculum management with an emphasis on curriculum management in compliance with national core curriculum for basic education B.E. 2551 and the school's curriculum that is concurrent with the school's context.

2.1.2 Planning principles from many scholars should be applied and exploited for internal supervision of curriculum development.

2.1.3 The school should pay a visit to the prototype school having good management system in curriculum management.

2.2 Leadership in teaching and learning. From the interview results regarding the role in teaching and learning, the development guidelines in this regard were as follows.

2.2.1 School administrators should be encouraged to develop a systematic and structured instructional management system.

2.2.2 School administrators should receive specialized training in team building and group work procedure.

2.2.3 The affiliated organization should organize the workshop in building awareness and orienting the school administrators on academic leadership.

2.3 Leadership in instructional evaluator. From the interview results regarding the role in instructional evaluator, the

development guidelines in this regard were as follows.

2.3.1 The affiliated organization should organize the workshop in determining the direction and building an understanding for school administrators to use group procedure in drawing participation in internal supervision with an emphasis on the participation in instructional evaluation so that the school administrators could have accurate information on judging about teacher's efficiency in teaching.

2.3.2 The new generation of administrators should learn from the seniors who have experience in internal supervision so that they could have information on judging about teacher's efficiency in teaching.

Keyword Leadership, leadership internal supervision, leadership development internal supervision.

บทนำ

การแข่งขันในเชิงบริหารทั้งในภาครัฐและเอกชน ก่อให้เกิดความต้องการคุณลักษณะของการบริหารที่สำคัญ คือ ประสิทธิภาพในการผลิตคุณภาพงาน รวมทั้งความพึงพอใจของบุคลากรในหน่วยงาน และความพึงพอใจของผู้รับบริการ การนิเทศเป็นนวัตกรรมเชิงระบบที่ผู้ใช้สามารถสร้างพฤติกรรมการปฏิบัติงานให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวได้ เป็นการสร้างความเข้าใจในพฤติกรรมของศักยภาพบุคลากร และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรให้เป็นไปเพื่อการแข่งขัน หากนวัตกรรมเชิงระบบคือการนิเทศงานอ่อนแอหรือมีประสิทธิภาพต่ำ ประสิทธิภาพของหน่วยงานก็จะต่ำตามไปด้วย ในทางตรงข้ามหน่วยงานที่มีระบบการนิเทศงานที่เข้มแข็งต่อเนื่อง และครอบคลุมองค์ประกอบของคุณลักษณะการบริหารงานหน่วยงานนั้นย่อมมีประสิทธิภาพดี (สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ 2546 : 1)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการที่จะกระตุ้น แนะนำ จูงใจให้ครู ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนเป็นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อ จัดการประเมินผลได้ตรงตามเป้าหมายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ในการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการสร้างศรัทธาต่อครู ให้ครูเต็มใจปรับเปลี่ยนเจตคติ เปลี่ยนวิธีการสอน พุ่มเทแรงใจในการจัดการเรียนการสอน Hoy and Miskel. (1991 : 400) และ Stuart-Kotze and Roskin กล่าวว่าความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำเป็นสำคัญเพราะผู้นำ คือ ผู้นำนำหมู่คณะให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีความศรัทธาเชื่อถือ ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำสูง ย่อมสามารถทำให้สิ่ง

ที่ตนรับผิดชอบสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการนิเทศงานจัดว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จทางการบริหารที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำเป็น

สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายการศึกษา ดำเนินการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษา กำกับโดยคณะกรรมการสถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพที่จะใช้เป็นแนวทางพัฒนาให้บริการด้านการเรียนการสอนมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจการบริหารอย่างมาก ทั้งอำนาจที่กำหนดไว้ในกฎหมายและได้รับมอบจากผู้มีอำนาจ โดยต้องรับผิดชอบต่อผลการบริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงานและการประกันคุณภาพของสถานศึกษาแสดงผลงานความก้าวหน้าในการบริหารโรงเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด

แต่จากรายงานผลการประเมินตนเองประจำปีของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด จำนวน 136 แห่ง พบว่าสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อปี พ.ศ.2554 – 2557 จำนวนทั้งสิ้น 136 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาปฐมวัยได้รับการประเมินจำนวน 115 แห่ง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการประเมินจำนวน 135 แห่ง โดยมีผลการประเมินในภาพรวมดังนี้ (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2557)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามการรับรอง พบว่า ผลการประเมินของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย

จำนวน 115 แห่ง มีผลการประเมินได้รับการรับรอง จำนวน 113 แห่ง (ร้อยละ 98.26) ไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 1.74) ส่วนผลการประเมินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 135 แห่ง มีผลการประเมินได้รับการรับรอง จำนวน 104 แห่ง (ร้อยละ 77.04) ไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 31 แห่ง (ร้อยละ 22.96)

ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจึงยังไม่น่าพอใจของทุกฝ่ายและมองเห็นถึงการอ่อนด้อยของประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการแสดงภาวะผู้นำในการนิเทศการเรียนรู้การสอนภายในโรงเรียน

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านบทบาทของผู้นำการนิเทศภายในว่ามีระดับภาวะผู้นำในการนิเทศภายในอยู่ในระดับใด และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 อย่างไร เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้ลุล่วงจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อนำไปสนับสนุนและพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาและทำให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้

- 1.1 ได้รับความรู้ด้านระดับภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
- 1.2 ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

2. ด้านการนำไปใช้

- 2.1 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้ลุล่วงจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
- 2.2 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อนำไปปรับปรุงและ

พัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศและให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติ
ตามกระบวนการนิเทศที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ตัวแปรที่ศึกษา โดยมุ่งศึกษาระดับภาวะผู้นำและแนวทางการ
พัฒนาภาวะผู้นำ ในด้าน 1) ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร
2) ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน และ 3) ภาวะ
ผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการเรียนการสอน

2. ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 5 อำเภอ
103 คน

วิธีดำเนินการศึกษา

ตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต
2 โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด 103 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 103 แห่ง จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
คือ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่าเก็บรวบรวมข้อมูลโดย
แบบสอบถามไปสอบถาม ความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน
103 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (σ) เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การหาแนวแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ทั้งหมด 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท ขึ้นไป ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มโรงเรียนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการศึกษา

1. มีภาวะผู้นำในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในการนิเทศภายในด้านบทบาทการในการพัฒนาหลักสูตรด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอนการประเมินประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. 1 การวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูศึกษา สภาพการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู

เกี่ยวกับเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เกี่ยวกับเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร บรรจุในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขอรับความเป็นขอมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปกำหนดกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน

1.2 การนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู จัดกิจกรรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เกี่ยวกับวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ในกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน การศึกษาต่อ และการศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1.3 การติดตามประเมินผล ประกอบด้วย การร่วมวางแผนกับครูเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการดำเนินการติดตามประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและรายงานผลเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.4 การปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย ผู้บริหารจากการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาหลักสูตรมา กำหนดแนวทางเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรโดยมีแนวทางการดำเนินงาน คือ การสอนแนะหรือ

การให้คำปรึกษา และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน
ประกอบด้วย

2.1 การวางแผน พบว่า

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของตนเอง โดยประเมินสมรรถนะการเป็นผู้นำในด้านการพูดคุย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลและผลการประเมินของผู้เรียนร่วมกับบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียน และการสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล (data culture) เพื่อให้มีการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสร้างวัฒนธรรมของการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (culture of inquiry) เพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครู ศึกษาสภาพระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และออกแบบการวางแผนและจัดระบบการเรียนการสอนและระบบการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1.3 ผู้บริหารร่วมกับคณะครูจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เกี่ยวกับเกี่ยวกับการทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.1.4 นำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เกี่ยวกับเกี่ยวกับการทำแผนปฏิบัติการประจำปี บรรจุในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 การนำไปสู่การปฏิบัติ พบว่า

2.2.1 ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูเกี่ยวกับการทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูเกี่ยวกับการทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การฝึกอบรม เรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงาน และการค้นคว้าสืบค้นจากแหล่งข้อมูล เช่น ผลการประเมินต่าง ๆ รายงานการประเมินตนเองประจำปีที่ผ่านมา ผลการสอบระดับชาติ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน นโยบายระดับต่าง ๆ เอกสาร ตำรา งานวิจัย ครู และผู้บริหาร

2.2.3 ดำเนินการพัฒนารูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนปฏิบัติงานของครูที่สอดคล้องกับข้อมูลด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วจึงลงมือจัดการเรียนการสอน/ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ดำเนินการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความก้าวหน้าไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ

2.3 การติดตามประเมินผล พบว่า

ผู้บริหารควรแสวงหาความสามารถความพิเศษของครูและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ได้แสดงออก สนับสนุนการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์

มีวิธีการทำงานที่ดี เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมต่อเนื่องกัน

2.4 การปรับปรุงแก้ไข พบว่า

ผู้บริหารจากการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามมากำหนดแนวทางเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และนำความรู้เป็นข้อมูลเพื่อไปใช้กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินงาน คือการเข้ารับการฝึกอบรม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงาน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การมอบหมายงาน

3. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน ประกอบด้วย

3.1 การวางแผน โดยผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครู กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการประเมินศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู นำแผนพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายใน บรรจุในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนการพัฒนาการนิเทศภายใน ขอรับความเป็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ นำแผนการพัฒนาคความรู้ด้านการนิเทศภายในมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน

3.2 การนำไปสู่การปฏิบัติ โดยการดำเนินการพัฒนาและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านการประเมินและความรู้ด้านการนิเทศ

ภายใน ดำเนินการผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ในกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การฝึกอบรม การเข้าร่วมการประชุม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การศึกษาต่อ การศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง ทักษะทางด้านการประเมินและการนิเทศภายใน

3.3 การติดตามประเมินผล โดยมีการร่วมวางแผนกับครูเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการวางกรอบการประเมิน การติดตามประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน รายงานผลการดำเนินงานการนิเทศภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 การปรับปรุงแก้ไข โดยมีการดำเนินการ 1) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้แก่ การสอนแนะ หรือการให้คำปรึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) วางแผนในระยะต่อไป ได้แก่ การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงาน 3) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบของเล่มรายงาน การบันทึกการประชุม แฟ้มสะสมงาน

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับ

มาก รองลงมา คือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจผู้บริหารสามารถแสดงภาวะผู้นำในด้านการตัดสินใจได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555 : 33 - 34) บทบาทสำคัญในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรของผู้บริหารคือ 1) วางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร 2) ประเมินความเหมาะสม และคุณภาพของโครงการการพัฒนาหลักสูตร 3) อำนวยการให้เป็นไปตามนโยบาย และปรัชญาของการศึกษาและหลักสูตร 4) อำนวยการในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร 5) ใช้ข้อมูลจากการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน 6) ประสานงานกับบุคคลอื่น ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน 7) ทำงานร่วมกับผู้นิเทศในการใช้หลักสูตร ให้สัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 8) เตรียมผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร 9) อำนวยความสะดวกในเรื่องเวลาและที่ปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร 10) ช่วยเหลือครูโดยใช้เทคนิคการแนะแนว และที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 11) จัดองค์กรและอำนวยการโครงการที่เกี่ยวกับการจัดบริการทางการศึกษาที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ 12) แนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้ชุมชนเข้าใจ 13) ส่งเสริมการติดต่อ การประสานงานกับโรงเรียนเดียวกันในการพัฒนาหลักสูตร

2. จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร โดยเน้นการบริหารหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรนำ

หลักการวางแผนของนักวิชาการหลายท่านมาใช้ ในการนิเทศภายในด้าน การพัฒนาหลักสูตร และควรมีการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการ จัดการที่ดีในการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler. 1950 : 78) ได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและ การสอน 4 ข้อ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามให้ครบเรียงลำดับ ข้อ 1 ถึงข้อ 4 ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนต้องการให้ ผู้เรียนบรรลุมีอะไรบ้าง 2) การที่จะบรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ กำหนดนั้น จะต้องมีการประเมินผลทางการศึกษาอะไรบ้าง 3) ประสิทธิภาพ ทางการศึกษาที่กำหนดนั้น สามารถจัดให้ประสิทธิภาพได้อย่างไร 4) จะ ทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้น ๆ

3. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็น ผู้นำการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่องการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ควร ได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางในเรื่องการสร้างทีมงานและการใช้ กระบวนการกลุ่มในการทำงานและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการประชุมเชิง ปฏิบัติการ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพรศรี พลอดเปลี่ยว (2542 : 217-218) ซึ่งได้กล่าวว่าผู้นำจะต้องมีความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพ เทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนงานเป็นกระบวนการที่ ผู้บังคับบัญชาสอนผู้ใต้บังคับบัญชาให้เรียนรู้ว่างานที่ตนได้รับมอบหมาย นั้น มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีวิธีการปฏิบัติอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ นั้นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการบอกรายละเอียดในวิธีการทำงานแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อเขาจะได้ปฏิบัติงานได้ถูกต้องรวดเร็ว และเป็น

กระบวนการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตน โดยมีผู้นำทางการศึกษาเป็นตัวการสำคัญที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้นั้น ดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสิทธิผลตามทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ได้บังคับบัญชาจะเรียนรู้งานของตนได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ ป้องกันการทำงานที่ผิดพลาด

4. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการกลุ่มให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน โดยเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน จะทำให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู ผู้บริหารรุ่นใหม่ควรมีการศึกษาจากผู้บริหารรุ่นพี่ ซึ่งมีประสบการณ์ในการนิเทศภายใน สอดคล้องกับแนวคิดของสงัด อุทรานันท์ (2530: 15) ได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาลักษณะ และทฤษฎีทางการนิเทศ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ กระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวคิด และหลักการที่ดีของการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศภายในโรงเรียนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน นักเรียน แต่การดำเนินงานนั้น จะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือครู และบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ควรให้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร โดยเน้นการบริหารหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรนำหลักการวางแผนของนักวิชาการหลายท่านมาใช้ ในการนิเทศภายในด้านการพัฒนาหลักสูตร และควรมีการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการจัดการที่ดีในการบริหารหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรศึกษาถึง การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล และผู้บริหาร ส่งผลให้ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ไม่ยอมรับและไม่ศรัทธาต่อหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเป็นเหตุให้ภาวะผู้นำด้านบทบาทการวางแผนพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย จึงควรมีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจนในการบริหารจัดการหลักสูตร เน้นการบริหารหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและ ควรนำหลักการวางแผนของนักวิชาการมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

2. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่องการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ควรได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางในเรื่องการสร้างทีมงานและการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องความเป็นผู้นำ

ทางวิชาการ พบว่าบุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนน้อยผู้บริหารควรแสดงบทบาทของความเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ บทบาททางวิชาการด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถ ด้านการนิเทศ ด้านการวางแผน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เช่น ส่งเสริมให้ครูร่วมกันจัดตารางสอน เพื่อได้ทราบปัญหาและหาวิธีการแก้ไขร่วมกัน ส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้ครูมีเทคนิคการสอนอย่างหลากหลายตรงตามศักยภาพของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูรู้จักปัญหา ความต้องการและพฤติกรรมของนักเรียนที่สอนเป็นอย่างดี มีการวิจัย ชั้นเรียน และประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเพื่อปรับปรุงการสอน

3. ภาวะผู้นำด้านบทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการกลุ่มให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน โดยเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน จะทำให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู ผู้บริหารรุ่นใหม่ควรมีการศึกษาจากผู้บริหารรุ่นพี่ ซึ่งมีประสบการณ์ในการนิเทศภายใน จะทำให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาภาวะผู้นำในลักษณะกรณีศึกษาเพื่อให้เกิดความลุ่มลึกของผู้บริหารที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับ
2. ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติและการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555).

กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ
อัมพรศรี ปลอดเปลี่ยว (2542). **นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อ
พัฒนาชีวิตและสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
บริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สัจด์ อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และ
ปฏิบัติ(ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มิตรสยาม.

Tyler Ralph W. (1950). **Basic Principles of curriculum
and Instruction**. London: University of Chicago

แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

The Budget Management Guidelines Based on Governance Approach for School in Highland Area under Chiang Rai Primary Educational Service Office 3

มาลัย อินเทพ^[19]

อาจารย์ ดร.สุวดี อูบปินใจ^[20]

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว^[21]

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และครู

[19] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[20] [21] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้รับผิดชอบงานการเงินโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 66คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า

1) ด้านการวางแผนงบประมาณ โรงเรียนควรมีการวางแผนงบประมาณโดยเน้นการมีส่วนร่วม

2) ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน โรงเรียนควรมีการกำหนดผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้หลักแห่งความคุ้มค่า วัดและประเมินผลได้

3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โรงเรียนต้องปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส

4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนควรมีการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

5) ด้านการบริหารสินทรัพย์ โรงเรียนควรเน้นที่การดูแลรักษา สภาพของสินทรัพย์ให้มีความพร้อมในการงานอยู่เสมอ โดยยึดหลักความ คุ่มค่า

6) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนควร มีผู้รับผิดชอบการเงินและบัญชีแยกจากกัน และต้อง ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

7) ด้านการตรวจสอบภายใน โรงเรียนควรมีฝ่ายที่รับผิดชอบ ในการตรวจสอบภายใน ตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่โปร่งใส ทั้ง ด้านการตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติการและการตรวจสอบ การบริหาร

คำสำคัญ: การบริหารงานงบประมาณ, การบริหารงานงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the current state budget management based on good governance approach of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; 2) to investigate problems affecting budget management based on good governance approach of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; 3) to develop the budget management guidelines based on good governance approach of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The data source involved 66 participants including school administrators and teachers in charge of budget management of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The research instruments were questionnaire and semi-structure interview. The data was analyzed by percentage and content analysis.

The results showed that:

1. The current state in budget management based on good governance approach of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, in overall, was found at the high level.

2. The problems in budget management based on good governance of schools in highland area under Chiang Rai

Primary Educational Service Area Office 3, in overall, was rated at the moderate level.

3. The budget management guidelines based on good governance approach of schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were proposed. (1) Budget planning: The school should perform budget planning with an emphasis on the participation. (2) Production determination and cost calculation: The school should determine the production and cost calculation by using quantitative and qualitative methods with an emphasis on efficiency principle and can be measurable. (3) Procurement system: The school should accurately perform procurement in line with the regulations and transparency. (4) Financial management and budget control: The school should operate this task with transparency and accountability. (5) Assets management: The school should focus on maintaining the assets in good conditions and ready for use with an emphasis on cost-effectiveness. (6) Financial management and budget control: The school should separate the person who is in charge of finance from accounting and this should be transparent and accountable. (7) Internal audit: The school should setup a person in charge of internal audit with an emphasis on transparency whether it be finance, operation, and administration audit.

Keywords: Budget management, Performance - oriented budgeting, Good Governance

บทนำ

การปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิรูปเป็นไปตามเกณฑ์ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกระเบียบว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ. ศ. 2542 และได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ. ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวงทุกกรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จึงมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า Good Governance สำนักนายกรัฐมนตรีเรียกว่าการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในการนาระเบียบและพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล เน้นความเป็นธรรมในการดำรงรักษากันเมืองและสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่ดีใช้แนวทางประชาธิปไตยและเคารพในสิทธิมนุษยชนโดยมีการเชื่อมโยงความถูกต้องเป็นธรรม สุจริตโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม เป็นกรอบการปฏิบัติที่จะทำให้เกิดผลความก้าวหน้าและยั่งยืนของหน่วยงานเพื่อนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้ามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กรทุกประเภท (สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, มปป: 17-18)

การบริหารงบประมาณมีความสำคัญต่อทุกองค์การรวมทั้งองค์การทางการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ,2546:20) มาตรา39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยัง

คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในการบริหารงบประมาณจุดมุ่งหมายที่สำคัญนั้นอยู่ที่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลมีหลักดังนี้ 1) การบริหารตามหลักนิติธรรม 2) การบริหารตามหลักคุณธรรม (Morality) 3) การบริหารตามหลักความโปร่งใส (Transparency) 4) การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) การบริหารตามหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และ 6) การบริหารตามหลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) (ถวิล อรัญเวศ และสมพงษ์ สิงหะพล, 2554: 96-101)

สถานศึกษาผู้มีหน้าที่ให้บริการการศึกษา รัฐกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้การบริหารจัดการการศึกษาสู่ความคล่องตัวและผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจมากที่สุด หน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนาระเบียบพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จึงได้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ จึงได้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Base

Management : SBM) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาได้มีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนทางการศึกษา คือ ปรับเปลี่ยนความมุ่งหมาย หลักการ แนวทางเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ระบบงบประมาณ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยหวังว่าเมื่อมีการกระจายอำนาจออกจากกระทรวงแล้ว ขั้นตอนการบริหารจะสั้นลง เวลาที่ใช้ในการตัดสินใจแต่ละเรื่องจะน้อยลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะพึ่งตนเองได้มากขึ้น ประสิทธิภาพการบริหารจัดการจะสูงขึ้น งบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการจะลดลง มีงบประมาณที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 6)

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 41)

การให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณ มิได้หมายความว่าคุณภาพของนักเรียนจะสูงขึ้นหากสถานศึกษาไม่มีกระบวนการจัดทำงบประมาณที่มีเหตุผล และมุ่งเน้นการใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน การที่โรงเรียนจะใช้งบประมาณที่โรงเรียนมีอิสระในการใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพนั้น สิ่งสำคัญคือ โรงเรียนต้องมีกระบวนการจัดทำงบประมาณที่มีเหตุผลโปร่งใสและชัดเจน ซึ่งจะทำให้การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนตอบสนองการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ และ

ให้ความรู้บุคลากรเกี่ยวกับงบประมาณที่แท้จริงของโรงเรียน ทำให้เกิดการ
ทำงานเป็นทีม มีการประสานงานที่ราบรื่น และบรรยากาศขององค์กรจะ
พัฒนาขึ้น เพราะทุกคนเข้าใจว่า งบประมาณของโรงเรียนมาจากที่ใด จะ
นำไปใช้อะไร และทำไมจึงเอาไปใช้อย่างนั้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2502-2524 ประเทศไทยใช้ระบบ
งบประมาณแบบแสดงรายการ(Line-Item Budgeting) ซึ่งเน้นการแสดงการ
ใช้จ่ายเงินเป็นรายการตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงิน เน้นการควบคุม
รายละเอียดการใช้จ่ายได้ดี แต่มีข้อจำกัดการขาดความยืดหยุ่น ขาดความ
คล่องตัว ไม่เน้นเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานและผลสำเร็จของงาน ทำให้
ไม่สามารถสะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน และ
ไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่จัดสรรไปกับผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น
รัฐบาลจึงมีข้อจำกัดในการใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการ
กำกับควบคุมให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อ
แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ.2525 จึงปรับปรุงระบบเป็น
ระบบงบประมาณแบบแผนงาน(Planning-Programming-Budgeting
System : PPBS) เป็นการจัดสรรงบประมาณที่ให้ความสำคัญในการเชื่อมโยง
แผนงานหรือกิจกรรมต่างๆที่รัฐบาลดำเนินการเข้ากับวัตถุประสงค์หรือ
เป้าหมายที่รัฐบาลต้องการจะบรรลุผล ต่อมาปีพ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติ
เห็นชอบนโยบายให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำและจัดสรร
งบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเป็น
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานหรือระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
(Performance Based Budgeting : PBB) มุ่งเน้นที่จะเชื่อมโยงการใช้
ทรัพยากรและผลงานที่เกิดขึ้นซึ่งต้องคำนึงถึงผลผลิตผลลัพธ์ ทั้งด้านปริมาณ
คุณภาพ เวลาและการใช้ทรัพยากร รวมถึงความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย

การจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะทำให้มั่นใจได้ว่าผลผลิต (Outputs) ที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ (Outcomes) สอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายของรัฐ มีปริมาณ คุณภาพเหมาะสมและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 19-20)

แต่จากผลการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ซึ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนพื้นที่สูง ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายในองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนา ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านประสิทธิภาพทางการเงิน สำหรับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านจุดอ่อน (Weaknesses) พบว่าด้านประสิทธิภาพทางการเงิน สถานศึกษาบางส่วนใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดงบประมาณที่ได้รับจัดสรรล่าช้า ส่งผลให้หน่วยงานในสังกัดและสถานศึกษาใช้เงินไม่ทัน และใช้ไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด เครือข่ายด้านการตรวจสอบภายในระดับสถานศึกษาไม่เข้มแข็ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2559 :20-21)

จากปัญหาของโรงเรียนพื้นที่สูง ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่สูง ในด้านประสิทธิภาพการเงิน พบว่าควรมีการพัฒนาด้านงบประมาณให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเหมาะสมในการบริหารจัดการ บัณฑิตทุกอย่างจัดสรรแต่ไม่เพียงพอ การใช้งบประมาณไปอย่างอื่นไม่ลงสู่การจัดการศึกษาที่แท้จริง ไม่ส่งเสริมกระบวนการแต่ดูที่ผลลัพธ์ จัดทางงบประมาณมาสนับสนุนในงานทุกด้านอย่างเพียงพอและมีการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ และงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัดที่จ่ายตามรายหัวทำให้ไม่เพียงพอในการจัดการศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่าขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์ไม่มีความพร้อมทุกด้าน ต้องการด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม คือวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ICT สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน/นวัตกรรม สื่อที่สนับสนุนงานวิจัย ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2559 : 114)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นเรื่องการบริหารงบประมาณจึงเป็นเรื่องที่ผู้ศึกษามีความสนใจ เนื่องจากการบริหารงบประมาณของแต่ละสถานศึกษาย่อมมีความแตกต่างกัน และ มีผลต่อกระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการบริหารการศึกษา ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3

3. เพื่อศึกษาแนวทางบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3

ประโยชน์ของการวิจัย

1. โรงเรียนพื้นที่สูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต3ได้รับทราบถึงสภาพการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และแนวทางการบริหารงบประมาณ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ
3. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลได้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อสนับสนุนการบริหารงบประมาณของโรงเรียนพื้นที่สูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาแนวทางบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับ 1) หลักธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2544: 13) 2) การบริหารจัดการการศึกษาพื้นที่สูง (สพฐ,2552:1-34) 3) การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ประกอบด้วย มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546 : 19)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบงานการเงินของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จาก 33 โรงเรียน จำนวน 66 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด 66 คน คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 33 คน 2) ครูผู้รับผิดชอบงานการเงิน จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปสอบถามความคิดเห็นจากประชากรด้วยตนเอง การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดย วิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 4 คนได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีปัญหาในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานน้อยที่สุด และผู้อำนวยการมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน เครื่องมือที่ใช้ในการการศึกษาคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 คนด้วยตนเอง การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่าภาพรวมมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานการจัดการทางการเงินพบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบภายใน การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน

2. ปัญหาในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินมากที่สุดในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานการจัดการทางการเงินพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ และการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

3. แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า

1) ด้านการวางแผนงบประมาณ โรงเรียนควรมีการวางแผนงบประมาณโดยเน้นการมีส่วนร่วม

2) ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน โรงเรียนควรมีการกำหนดผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้หลักแห่งความคุ้มค่า วัดและประเมินผลได้

3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โรงเรียนต้องปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส

4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนควรมีการ ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

5) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนควร มีผู้รับผิดชอบการเงินและบัญชีแยกจากกัน และต้อง ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

6) ด้านการบริหารสินทรัพย์ โรงเรียนควรเน้นที่การดูแลรักษา สภาพของสินทรัพย์ให้มีความพร้อมในการงานอยู่เสมอ โดยยึดหลักความ คุ่มค่า

7) ด้านการตรวจสอบภายใน โรงเรียนควรมีฝ่ายที่รับผิดชอบใน การตรวจสอบภายใน ตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่โปร่งใส ทั้งด้าน การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติการและการตรวจสอบการบริหาร

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่าใน ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นเป็นระบบที่จะให้การบริหารงบประมาณ ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและสอดคล้องกับ ความต้องการขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ญาดา แก้วดา (2556:132) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สภาพการบริหาร

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ตามความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและเจ้าหน้าที่พัสดุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่าภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ จีรภานต์ กองคำ (2555 : 74-78) ศึกษาเรื่องการดำเนินการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในเครือข่ายสายเหนือสัมพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

3. แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1) ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ กำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และความต้องการของชุมชน นำกลยุทธ์ที่ได้มาจัดเป็นแผนการประจำปีที่กำหนดงาน/โครงการ กิจกรรมและกำหนดความสำเร็จของงาน/โครงการ กิจกรรมให้ชัดเจน สอดคล้องกับประภาส สุริวงค์ (2556:85) ศึกษาเรื่องการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 พบว่า ควร

มีการแสวงหาความร่วมมือของบุคคล หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

2) ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน มีการควรถามหาผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยคำนวณต้นทุนโดยใช้หลักแห่งความคุ้มค่า คือประหยัดงบประมาณ และใช้เวลาอย่างเหมาะสมเกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้ในการกำหนดผลผลิตต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จให้ชัดเจน วัดและประเมินผลได้ สอดคล้องกับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 7) กล่าวว่า การคำนวณต้นทุนกิจกรรมหรือต้นทุนผลผลิตจึงเป็นเรื่องจำเป็นในการเข้าสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งได้แก่ ระเบียบว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความโปร่งใสโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทั้งการกำหนดราคากลาง การจัดซื้อ จัดจ้าง และการตรวจรับพัสดุ และทุกโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดความชำนาญ สอดคล้องกับ สุริกานต์ กองคำ (2555 : 75) ศึกษาเรื่องการดำเนินการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในเครือข่ายสายเหนือสัมพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า ได้ใช้แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน

4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ ธีรรัตน์ คงบุญ (2554 : 68) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหาร งบประมาณโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี ผลการการศึกษาพบว่า การบริหารการเงิน ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และ ควรมีวุฒิ โดยตรง

5) ด้านการบริหารสินทรัพย์ เน้นที่การดูแลรักษาสภาพของ สินทรัพย์ให้มีความพร้อมในการทำงานอยู่เสมอตลอดจนการจำหน่าย สินทรัพย์ที่ไม่จำเป็นต่อการใช้งานในโรงเรียนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดูแล รักษา นอกจากนี้ควรมีการแสวงหาแนวทางในการได้มาซึ่งสินทรัพย์ที่ หลากหลาย เช่นการพิจารณาซื้อ หรือจ้าง หรือเช่าหรือร่วมลงทุน โดยยึด หลักความคุ้มค่า และความโปร่งใสของการดำเนินการ สอดคล้องกับ กรม สานักศึกษา (2545) กล่าวว่าการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ เป็นการ จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการ วางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนการผลิตได้ถูกต้องตามนโยบายของ กระทรวงการคลัง จะช่วยแก้ปัญหาในการสำรวจตรวจสอบข้อมูล

6) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ต้อง กำหนดให้มีการรายงานทางการเงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อ ประโยชน์ในการตรวจสอบสถานะทางการเงินของโรงเรียนและปรับ แผนการดำเนินการให้มีความสอดคล้องเหมาะสม สอดคล้องกับ ญาดา แก้วตา (2556:134) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งเน้น ผลงานตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรดิตถ์

พบว่า ควรมีการติดตามประเมินผลทุกครั้งแล้วรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ ทุกครั้งเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

7) ด้านการตรวจสอบภายใน เป็นภารกิจที่สำคัญที่โรงเรียนทุกระดับต้องดำเนินการทั้งในส่วนของการควบคุมด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านติดตามและประเมินผล และด้านสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และทำอย่างจริงจังตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่โปร่งใส ทั้งด้านการเงินและผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ ญาดา แก้วตา (2556: 132) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณจากหน่วยงานตรวจสอบงานภายในองค์กรและมีการควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนมากที่สุุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการการศึกษาไปใช้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ สถานศึกษาควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรทรัพยากรภายใน การจัดสรรงบประมาณตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว

2. ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ควรมีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนทางอ้อมหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกันซึ่งไม่สามารถระบุค่าใช้จ่ายได้ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน

ส่วนกลาง สถานศึกษาควรมีการกำหนดทิศทางการบริหารที่สามารถคำนวณต้นทุน เพื่อนำมาลงในแผนการจ่ายเงิน

3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษาควรมีเกณฑ์ในการเลือกแหล่งขายอย่างถูกต้องตามระเบียบของพัสดุ ให้มีขั้นตอนที่รัดกุมและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เพื่อให้การดำเนินงานไม่เกินความผิดพลาดหรือเสียหายต่อระบบราชการ

4. ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ สถานศึกษาควรมีเอกสารทางบัญชีที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีการปรับระบบการบัญชีและการเงิน ให้เชื่อมโยงกับการคำนวณความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้ไปเทียบกับผลผลิตที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีไม่ควรใช้บุคลากรคนเดียวกัน เพื่อป้องกันการทุจริต

5. ด้านการบริหารสินทรัพย์ ควรมีการซ่อมบำรุงพัสดุ สถานศึกษาควรมีการซ่อมบำรุง พัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมีการทำลายพัสดุที่หมดอายุหรือสิ้นสภาพการใช้งาน

6. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาควรมีการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด เนื่องจากระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะให้ความสำคัญกับผลงานเน้นการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เพื่อแสดงความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ในการใช้จ่ายงบประมาณ

7. ด้านการตรวจสอบภายใน สถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบภายใน มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเหมาะสมและไม่เน้นการตรวจสอบให้ถูกต้องตามระเบียบเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมถึงการตรวจผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่างๆด้วย

ข้อเสนอแนะการการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง เพื่อให้เห็นแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้เป็นแบบอย่างในการบริหารงาน
2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูงขยายไปในพื้นที่ที่กว้างขึ้น เช่น ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ถวิล อรัญเวศ และ สมพงษ์ สิงหะพล. (2554). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล**. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2559, จาก
หน่วยงานศูนย์TCTสพท.นครราชสีมา เขต
4: http://www.korat4.net/download/1276521842_goog%20%20Gover.pdf

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2559. เชียงราย

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงานการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ชุดที่ 6 การจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน. (พิมพ์ครั้งที่2) . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาทิตย์โปรดักส์กรุ๊ป.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพฯ.

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.(มปป).เอกสารรวมเล่มฉบับที่ 6. ก้าวใหม่การปฏิรูปบริหาร: แนวคิด ประสพการณ์และการวิจัย. หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2552).คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ญาดา แก้วตา (2556). สภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. อุดรดิตถ์.

- จิรกานต์ กองคำ. (2555). การดำเนินการบริหารงบประมาณของโรงเรียน
ในเครือข่ายสายเหนือสัมพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.เชียงใหม่.
- ธิดารัตน์ คงบุญ.(2554). ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณของ
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.สงขลา
- ประภาส สุริยะวงศ์. (2556). การบริหารงานงบประมาณตามหลักธรร
มาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2. (การศึกษาอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย

The Situational Needs and Educational Management
Guidelines for Child Development Center at Mea Salong
Nai District, Chiang Rai Province

อริสรา จูเปาะ^[22]

อาจารย์ ดร.สุวดี อุปปีนใจ^[23]

อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราข^[24]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระเรื่องสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทาง การจัดการศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ ในการศึกษา คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการศึกษาศาสนาและ

[22] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[23] [24] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วัฒนธรรม นักวิชาการศึกษา และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สอง ใน รวมทั้งสิ้น 27 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ตำบลแม่สองใน จังหวัดเชียงราย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการ ศึกษาแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สภาพความต้องการจำเป็นจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ตำบลแม่สองใน จังหวัดเชียงราย พบว่า มีความต้องการจำเป็นลำดับ แรก ได้แก่ มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือมาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. แนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัด การศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานการวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน และมาตรฐานด้าน ส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ การจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The purposes of this study were to examine the current state and the educational management guidelines for child development center at Mae Salong Nai District, Chiang Rai Province, and to develop the guidelines developing the child development center based on the needs in educational supervision of child development center at Mae Salong Nai District, Chiang Rai Province. The population was sub-district municipality mayor, vice mayor, sub-district municipality permanent secretary, and chief of religious and cultural studies, scholars, and head of child development center at Mae Salong Nai District, Chiang Rai Province. The samples were 27 participants. The questionnaire was used as a means for data collection regarding the opinion about the needs, wants, and the management guidelines for child development center at Mae Salong Nai District, Chiang Rai Province. The data was analyzed by mean and the analysis of priority index of needs and wants. The investigation of management guidelines for the child development center was administered by using structured-interview and analyzed by content analysis. The findings showed that:

1. The needs and wants for educational management of child development center at Mae Salong Nai District, Chiang Rai Province revealed that the first needs was buildings and facilities, environment and safety, followed by standards in promoting early childhood development network, and finally standards of management the child development center.

2. The guidelines for operating the development based on needs and wants in educational management of child development center involved standards in managing child development center, standards in personnel management, standards in buildings, environment, and safety management, standards in academic and curriculum activities, standards in participation and support from all sectors, standards in promoting early childhood development center.

Keyword Educational Management, Child Development Center

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี จะเป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้อาจจะส่งผลให้การพัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งจะกระทบต่อการเจริญเติบโตในอนาคต (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550: 1) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของชาติ โดยให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็น กระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานการ พัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยมีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ คือ การพัฒนาคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตั้งเป้า เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา มีกรอบดำเนินงานการพัฒนาและการเตรียม ความพร้อมเด็กปฐมวัยไว้ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยที่หลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้

ความรู้ในการเลี้ยงดูลูกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ ประการที่สอง ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550 : 7)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดู กุลบุตร กุลธิดา ของประชาชน ตั้งแต่แรกเกิดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิด การเรียนรู้แลพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่า ด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 : 1) ซึ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุ เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย เช่น มาตรา 13 ได้บัญญัติไว้ว่ากำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์การสนับสนุนจากรัฐให้มี ความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือ บุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแล มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิ ประโยชน์การสนับสนุนจากรัฐให้มีรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู บุคคลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ และมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของ สถาบันศาสนา ศูนย์บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่ง มีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น มาตรา

47 ระบุให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาและมาจบบาน การศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบ ประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 19)

รัฐได้กำหนดการจัดการศึกษา และกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาปฐมวัยและได้ดำเนินงานตอบสนองนโยบายของชาติ โดยเน้นการ ประกันโอกาส ประกันคุณภาพและการประกันประสิทธิภาพการบริหารการ นิเทศการศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการ บริหารการนิเทศการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การที่จะ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้นมีแนวทางสำคัญ ๆ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารการศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษาและต้องดำเนินการโดยสอดคล้องสัมพันธ์ กัน และสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ จึงจะช่วยในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการสอน เป็นการมุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถทั้งด้านการ สอน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาการนิเทศการสอนจึง เป็นสิ่งจำเป็น เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงการสอนในชั้นเรียน ของครูโดยตรง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546 : 243)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในปฐมวัยยังมีปัญหามากมาย โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งในปีการศึกษา 2550 กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับปัญหาในส่วนของการจัดการศึกษา ปฐมวัยแจ้งต่อ

สถานศึกษาในสังกัดว่า สถานเลี้ยงเด็กและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย จัดระบบการเลี้ยงดูยังไม่เหมาะสม ใช้กฎระเบียบบังคับเด็กเป็นการขัดขวางต่อการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็ก มีการสอนหนังสือและให้การบ้านมากมายทำให้เด็กเครียดและไม่มีเวลาวิ่งเล่นตามประสาเด็กส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต ผู้ที่จะตั้งสถานอบรมเลี้ยงดูเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องผ่านการฝึกอบรมในการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง เช่น จิตวิทยาวัยเด็ก การเรียนปนเล่น บทบาทสมมุติ การเป็นพี่เลี้ยงที่ให้ความรักแก่เด็กเหมือนพ่อแม่ ไม่บังคับข่มขู่หรือลงโทษเด็กโดยไม่เหมาะสม เพื่อให้เด็กมีอิสระเหมือนอยู่บ้านสถานศึกษาต้องเน้นการออกกำลังกาย การให้เด็กเล่นตามประสาเด็ก การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม

สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ห่างไกล และทุรกันดาร เป็นพื้นที่ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้มีหลากหลายเผ่าพันธุ์ ได้แก่ ชาวไทยพื้นเมือง ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง อีกอ้อ (อาข่า) เย้า ม้ง ลีซอ เหย้า เป็นต้น การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนจะกระจายกระจุกกระจายเป็นหย่อมบ้านตามที่ราบเชิงเขา หุบเขา บนเขา การคมนาคมไม่สะดวกมีวัฒนธรรมความเชื่อที่แตกต่างกัน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน หาของป่า รับจ้างทั่วไป มีฐานะยากจน จึงให้ความสำคัญ กับการหาเลี้ยงชีพมากกว่าการที่จะให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน ได้ตระหนักในหน้าที่ และเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกกลุ่มเป้าหมายจึงได้รับถ่ายโอนและจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กเล็ก

บนพื้นที่ราบสูง ให้ได้การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน, <http://www.maesalongnai.go.th>, 2559)

แต่จากผลการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1. ศูนย์พัฒนาเด็กควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดจุดเน้นจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาและวางแผนจัดทำโครงการรองรับ โดยกำหนดแผนปฏิบัติประจำปี มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อเสร็จการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง 2. ศูนย์พัฒนาเด็กควรดำเนินการวางแผนจัดทำโครงการพิเศษเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษา ควรดำเนินการงานเป็นระบบครบวงจรบริหารคุณภาพ มีการนิเทศติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556 : 33)

จากปัญหาความสำคัญของการนิเทศการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ ขบวนการหนึ่งในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการนิเทศภายใน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพความต้องการในการนิเทศ การจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูง ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาปฐมวัยให้ตรงกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัด

การศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูล และเป็นประโยชน์ต่อ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนการศึกษา นักวิชาการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ นำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง และการพัฒนาการนิเทศการศึกษาปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูง ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การจัดการศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูง ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

ด้านความรู้

ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบแนวทางการพัฒนาตามความ ต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่ สูง ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย เพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม

ด้านการนำไปใช้

ผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาการวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลและการปรับปรุงงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูง ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย เพื่อการทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

1. มุ่งศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรทางการบริหารด้วย 4 M ได้แก่

1.1 บุคลากร (Man) หมายถึง การได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครองและชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น จากคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 งบประมาณ (Money) หมายถึงงบประมาณหรือเงิน การระดมทุนจากผู้ปกครอง ชุมชน ชมรมผู้ปกครอง ก็จะเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 วัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ บางครั้งอาจมีผู้หยิบนิน วัสดุ อุปกรณ์ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อที่จะมาช่วยในการพัฒนาองค์กรหรือสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้าในทุกด้านๆ

1.4 การจัดการ (Management) หมายถึง การดำเนินการหรือการจัดการบริหารจะเห็นว่า ปัจจัยบริหารเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการทั้งนี้โดยที่ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำเนินงานหรือ การจัดการบริหาร

2. มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

2.1 มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชน การบริหารจัดการ เช่น การบริหารงานอย่างมีระบบของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 มาตรฐานด้านบุคลากร หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านบุคลากร เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของ บุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2.3 มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ให้สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร มีแสงสว่าง อากาศถ่ายเทได้สะดวก รวมถึงมีความปลอดภัย

2.4 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์

จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

2.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนทุกภาคส่วน หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎร ในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

2.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น การจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย โดยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

3. การบริหารจัดการด้วยกระบวนการบริหารคุณภาพเต็มมิ่ง ได้แก่

3.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ และตั้งเป้าหมาย กำหนดขั้นตอนวิธีการและ ระยะเวลา จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในด้านบุคคล เครื่องมืองบประมาณ

3.2 การปฏิบัติ (Do) หมายถึง การทำความเข้าใจ และลงมือปฏิบัติตามแผน

3.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check) หมายถึง การติดตามความคืบหน้า และดูผลสำเร็จ ของงานเมื่อเทียบกับแผน

3.4การปรับปรุงงาน (Act) หมายถึง การดำเนินการให้เหมาะสม หากการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ ก็จัดให้เป็นมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ ปฏิบัติต่อไป หากการปฏิบัติมีข้อควรปรับปรุง ให้กำหนดวิธีการปรับปรุงต่อไป

ด้านประชากร

ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน หัวหน้าส่วนการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน และ หัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สลองใน จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 คน

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย และศึกษาแนวทางการนิเทศที่มีผลต่อการ เรียนการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย กำหนด ลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทาง การจัดการศึกษาสำหรับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาจาก 1) ผู้บริหาร อบต. 1 คน 2) รองนายก อบต. 1 คน 3) ปลัด อบต. 1 คน 4) ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน 5) นักวิชาการศึกษา 1 คน 6) หัวหน้าศูนย์

เด็กเล็กจำนวน 22 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) ผู้บริหาร อบต. 2) รองนายก อบต. 3) ปลัด อบต. 4) ผู้อำนวยการกองการศึกษา 5) นักวิชาการศึกษา 6) ครูผู้ดูแลเด็ก 3 ศูนย์จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีความต้องการจำเป็นลำดับที่สอง ได้แก่ มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความต้องการจำเป็นลำดับที่สาม ได้แก่ มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สลองใน จังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์มีการเสนอแนะรายด้าน ดังนี้

2.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.1.1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

2.1.2 ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยการมอบทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจากเดิมเพื่อยกระดับ

2.1.3 ส่งเสริมการประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูที่ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการมอบเกียรติบัตรครูดีเด่นจากทางต้นสังกัดและ ขึ้นเงินเดือนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น

2.2 มาตรฐานด้านบุคลากร มีแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.2.1 เพิ่มจำนวนครูผู้สอนให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก

2.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

2.2.3 นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การเรียนโดยระบบ *E - learning* การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย

2.2.4 มีการสำรวจและวางแผนความต้องการอัตราครูล่วงหน้า

2.3 มาตรฐานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.3.1 ส่งเสริมด้านมาตรฐานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมความปลอดภัย โดยการจัดสร้างศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.2 ส่งเสริมความปลอดภัยโดยการตรวจสอบสภาพการใช้งานของอาคารสถานที่

2.4 มาตรฐานการวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.4.1 ส่งเสริมด้านมาตรฐานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการจัดอบรมการวิเคราะห์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้กับบุคลากรครู

2.4.2 ส่งเสริมด้านมาตรฐานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการให้บุคลากรครูแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระบุความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแล้วนำมาใส่ในหลักสูตรการสอน

2.4.3 ครูควรวิเคราะห์หลักสูตรผลสัมฤทธิ์ของเด็กเป็นรายบุคคล

2.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.5.1 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยการจัดโครงการสานสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน

2.5.2 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนำเสนอความต้องการตามยุทธศาสตร์จากองค์กรต้นสังกัดหรือองค์กรอื่นๆ

2.5.3 ควรมีการร่วมประสานงาน จัดกิจกรรมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมศูนย์

2.5.4 การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ทำให้ชุมชนในพื้นที่ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.6.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ

2.6.2 ศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อม

2.6.3 ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการจัดตั้งชมรมครูศูนย์เด็กเล็กระดับตำบลเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนการสอนและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ มีการประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูงซึ่ง

มุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคลซึ่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งอยู่ห่างไกลกันทำให้ไม่ได้รับการเข้าถึง หรือการนิเทศจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น จึงมีแนวทางในการดำเนินงานโดย ส่งเสริมการประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูที่ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการมอบเกียรติบัตรครูดีเด่นจากทางต้นสังกัดและ ขึ้นเงินเดือนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครูที่มีผลงานดี ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรโดยกรมอบทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจากเดิมเพื่อยกระดับทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยการส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปเพื่อที่จะได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การเรียนโดยระบบ *E – Learning* การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเจตน์ ภูศรีและคณะ (2551 : 29) ได้ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม พบว่า บทบาทการทำหน้าที่ของครู ไม่มีการนิเทศ ติดตามผล การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สื่อที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จัดให้ไม่ตรงกับความต้องการของเด็กไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การสอนของครู และที่สำคัญคือ การสร้างการยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนในการยอมรับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้อย่างดี มีคุณภาพ และได้มาตรฐานและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตน์ ดาบชัย คำ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแป้น

จังหวัดสกลนคร วัดอุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ผู้ดูแลเด็ก และด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความต้องการด้านบุคลากรในระดับมาก ด้านผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานด้านบุคลากร มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ จัดจำนวนผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอกับปริมาณเด็ก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูงยากต่อการเดินทางของครู ทำให้มีการขาดแคลนบุคลากรครูจึงไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่อยู่ในพื้นที่ จึงมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยการเพิ่มจำนวนครูผู้สอนให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ดังนั้น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมด้านการสรรหาตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขจรพงศ์ มีชา (2551 : 65 - 78) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าบอง อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ให้มีผู้ดูแลเด็กหนึ่งคนรับผิดชอบเด็ก จำนวน 15 คน ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาปฐมวัย ทุกคนสนับสนุนการฝึกอบรม ทัศนศึกษาดูงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุ อุปกรณ์ สื่อสารการเรียนการสอนให้เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ให้มีการปรับปรุงอาคาร ให้มีการแยกห้องเรียนออกเป็นช่วงชั้น และจัดให้มีมุมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีพื้นที่สีเขียว มีสนามเด็กเล่น มีรั้ว

หรือกำแพงกันรอบตัวอาคาร มีประตูปิด เปิดเพื่อความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตรให้มีการจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านวิชาการจัดกิจกรรมประจำวันให้เป็นไปตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองผู้ดูแลและเด็กและให้มีการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสัมฤทธิ์ การเพ็ง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ให้แนวคิดว่าจะต้องสร้างความมั่นใจและหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคมและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา สมสวนจิต (2547 : 1) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา 3 อันดับคือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ไม่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ผู้ดูแลเด็กขาดกำลังใจในการทำงาน และไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์

3. จากผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ มีบุคลากรผู้รับผิดชอบของงานด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความตระหนักถึงความปลอดภัยของบุตรหลาน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นเหตุผลที่มี

ส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความปลอดภัย สภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสม จึงมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้ ส่งเสริมด้านมาตรฐานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมความปลอดภัย โดยการจัดสร้างศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีแนวทางส่งเสริมความปลอดภัยโดยการตรวจสอบสภาพการใช้งานของอาคารสถานที่สอดคล้องกับการศึกษาของนิชมนต์ ปัทมเสวี (2548 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงาน ได้แก่ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมงานบุคลากรผลการเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกันมีสภาพการบริหารงานต่างกันในด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารมากกว่าขนาดเล็ก ปัญหาการบริหารงานพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหามากกว่าขนาดใหญ่ในทุก

4. จากผลการศึกษาพบว่า ด้านมาตรฐานการวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่สูงมีสภาพทั่วไปที่แตกต่างจากที่อื่นๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องให้สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่นวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เพราะการกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่

ผู้สอนต้องการใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ จึงมีแนวทางในการดำเนินงานโดยการส่งเสริมด้านมาตรฐานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการจัดอบรมการวิเคราะห์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้กับบุคลากรครูและส่งเสริมด้านมาตรฐานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการให้บุคลากรครูแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระบุความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแล้วนำมาใส่ในหลักสูตรการสอนซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2540 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ที่สนับสนุนดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งแง่ของแรงงาน ความคิด ภูมิปัญญาและวัสดุสิ่งของและจากความคิดของผู้ในท้องถิ่นที่ได้ร่วมจัดการเรียนการสอนกับโรงเรียน ส่วนใหญ่เห็นเป็นอย่างยิ่งที่หลักสูตรได้เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนจะได้รูปแบบที่หลากหลายและผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้รู้ในท้องถิ่นและเป็นการนำเอาวิถีชีวิตซึ่งเป็นวิถีชีวิตเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คณะกรรมการควรสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและคณะกรรมการควรส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้และทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทางชุมชนและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ความร่วมมือในการนำเด็กไปร่วมกิจกรรมวันเข้าพรรษาที่วัดเพื่อให้เด็กได้ไหว้พระ สวดมนต์ ร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ในด้านการประเมินผลการพัฒนาควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาโดยการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. จากผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผลการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ วางแผนร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดรูปแบบและวิธีการติดตามการใช้แผนการจัดประสบการณ์ และ จัดโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก จึงมีแนวทางในการดำเนินงานโดยการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยการจัดโครงการสานสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดการประชุมผู้ปกครองปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนำเสนอความต้องการตามยุทธศาสตร์จากองค์กรต้นสังกัดหรือองค์กรอื่นๆ ควรมีการร่วมประสานงาน จัดกิจกรรมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมศูนย์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ศุภบัณฑิต (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษา จังหวัดนครนายก : การสังเคราะห์เชิงสังคมวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษาในเชิงสังคมวิทยา และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษาในเชิงสังคมวิทยาด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(School Based Management : SBM) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยทาบทามบุคคลให้เข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกระจายอำนาจการบริหารอย่างทั่วถึง ทั้งโรงเรียนและมีการทำงานเป็นทีม คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่และร่วมบริหารจัดการโดยการประชุมปรึกษา มีการจัดทำแผนคุณภาพซึ่งเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียนมีความร่วมมือของผู้ปกครองเครือข่าย มีระบบธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของโรงเรียน ส่วนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำเสนอ 2 แนวทาง คือ การสร้างผู้นำในการพัฒนา และการอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. จากผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นลำดับแรกได้แก่ ร่วมมือในการจัดปฐมนิเทศ ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาและการประสานความร่วมมือปฐมวัยในด้านต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งเครือข่าย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็กที่สำคัญคณะกรรมการควรมีส่วนร่วมการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ การร่วมวางแผนการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล จึงมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยการจัดปฐมนิเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยการแลกเปลี่ยน

ศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อม และมีการจัดตั้งชมรมครูศูนย์เด็กเล็กระดับตำบลเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนรู้ การสอนและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 116) ได้ กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการ 2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ 5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาการนิเทศการศึกษาให้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยเน้นแนวทางการอบรมในเชิงปฏิบัติการให้มีการทดลองปฏิบัติงาน สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการให้สามารถจัดทำ

หลักสูตรสำหรับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นได้

2. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะ และส่งบุคลากรให้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความต้องการการนิเทศการจัดการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายควรนิเทศการศึกษาอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการ ปฏิบัติงานนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้าน การเรียนการสอน

2. ควรศึกษาวิจัยพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการทำงานของครูในเขตพื้นที่สูง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.
- _____. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น
- ขจรพงศ์ มีขา. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบอง อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา**. (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- ณิชนันต์ ปัทมเสวี. (2548). **สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพมหานคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- วารุณี ศุภบัณฑิต. (2548). **แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษาจังหวัดนครนายก การวิเคราะห์เชิงสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุชาดา สมสวนจิต. การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สุพัฒน์ ดาบชัยคำ. (2550). การศึกษาความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแป้น จังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการประณการศึกษาแห่งชาติ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2556). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (แรกเกิด – 2 ปี) ฉบับสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สมเจตน์ ภูศรีและคณะ. (2551). การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2(1), 29-41.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน. (2559). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลแม่สลองใน, สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2559, จาก [http:// www.maesalongnai.go.th](http://www.maesalongnai.go.th)

ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยประยุกต์ตามแนววอลดอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล

The Lessons Learned for Improving Quality of Instructional Administration in Early Childhood Education Based on Waldorf Approach at Chiang Rai Panyanukul School.

บุณรดา ชัยบุญเรือง^[25]

อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[26]

อาจารย์ ดร.สุวดี อุปป็นใจ^[27]

บทคัดย่อ

ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนววอลดอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย 3) เพื่อกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพ

[25] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[26] [27] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบวิเคราะห์เอกสารและการจัดประชุมการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพของการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก การจัดระบบประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีการจัดระบบประกันคุณภาพไว้ 5 ด้าน และการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2558 ผลการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า มีคุณภาพระดับดีเยี่ยม (คะแนนที่ 97.95) การวิจัยและพัฒนาในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีการ ทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่อง ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหาร การจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ มาก

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ปัจจัยสนับสนุนได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ เครื่องมือ การจัดสภาพแวดล้อม เครือข่าย กิจกรรม/โครงการ การพัฒนาบุคลากร การวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการ เป็นต้น สำหรับปัจจัยจุด รั้งที่พบได้แก่ บุคลากร เปลี่ยนครูบ่อย ภาระงานเยอะ การบริหารจัดการ ขาดการพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง เครือข่าย ผู้ปกครองให้ความ ร่วมมือน้อย เป็นต้น

3. ภาพอนาคตของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดภาพอนาคต 4 ด้านคือ ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์คือ การบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยตามแนวทางวอลดอร์ฟบรรลุผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ในปีการศึกษา 2560 – 2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ให้โอกาสทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ตามแนวธรรมชาติ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามมาตรฐาน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และมีความพร้อมที่จะเรียนต่อไปในระดับสูงขึ้น” โดยกำหนดมุมมอง 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา ได้ 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนตามแนวทางวอลดอร์ฟ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

คำสำคัญ ถอดบทเรียน, การพัฒนาคุณภาพ, การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย, วอลดอร์ฟ

Abstract

The purposes of this study were: 1) to examine the state of instructional administration for early childhood education; 2) to investigate important factors affecting the quality of instructional administration for early childhood education; 3) to determine the future scenario developing the quality of instructional administration for early childhood education; 4) to propose the effective guidelines in developing the quality of instructional administration. The population was school administrators, teachers, and heads of academic affairs. The research instruments were interview, questionnaire investigating the satisfaction, content analysis for focus group discussion. The results showed that:

1. The state of instructional administration, in overall, was found at the very high level. The quality assurance system on instructional administration involved 5 aspects. And, the internal quality assurance on B.E. 2558 was found excellent at the score of 97.95 as there were research and development for improving instructional administration, teachers conducting classroom research, teachers performing self-development by consistently attending training, satisfaction of stakeholders

involving instructional administration, in overall, was found at the high level.

2.The important factors affecting the quality of instructional administration were sectioned into 2 categories. The promoting factors were man, money, management, materials, environment, networking, activities/projects, personnel development, classroom research, procedure, etc. The depromoting factors were personnel, frequent change of teachers, over workload, administration lacking consistent improvement, networking, low participation of parents, etc.

3. The future scenario for the instructional administration of early childhood education involved 4 aspects including quality, satisfaction of stakeholders, internal procedure, learning and management. These could lead to the expected outcome, that is, the effective instructional administration of early childhood education based on Waldor Approach.

4. The guidelines improving the quality of instructional administration for early childhood education at Chiang Rai Panyanukul School to serve the 2017-2018 school vision in providing educational opportunity, developing human potential based on natural approach, attaining desirable characteristics, acquiring physical, mental, emotional, social,

and cognitive development based on standards, self-dependence, holding readiness for higher education. This involved 4. development perspectives, that is, quality, satisfaction, internal procedure, learning and development. And, this required 4 strategies. Strategy 1: Develop learners to become active and qualified learning individual. Strategy 2: Develop teachers to reach their maximum quality and potential. Strategy 3: Develop innovative media for instructional administration based on Waldor Approach. Strategy 4: Develop cooperative network between school, teachers, parents, and community.

Keyword Lessons Learned, Improving Quality, Instructional Administration in Early Childhood Education Based, Waldorf

บทนำ

โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ได้นำแนวการจัดการศึกษาของออลดอร์ฟ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ตาม บริบทของโรงเรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2557: 101) ซึ่งหลักสูตรและการสอนตามแนวออลดอร์ฟ สามารถตอบสนองความต้องการที่จำเป็นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อีกทั้งยังเป็นการเตรียมกาย ความรู้สึก และความคิด ของนักเรียน ให้ตื่น รู้เท่าทันตนเอง ปล่อยวางสิ่งที่ห่อหุ้มกาย ความรู้สึกนึกคิด ให้ก้าวผ่านการยึดอัตตาหรือตัวตนอย่างเหมาะสมกับช่วงวัย การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ บทบาทครู การจัดบรรยากาศ การจัดเวลาเรียน เนื้อหาสาระ สำหรับแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ยึดหลัก 3R คือ 1) Repetition (การทำซ้ำ) 2) Rhythm (จังหวะเวลาที่สม่ำเสมอ) 3) Reverence (การเคารพและการน้อมรับคุณค่าของทุกสิ่ง) (บุษบง ต้นติวงศ์, 2552: 16) โดยใช้แนวคิดการบริหารงานเชิงระบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และบริบทหรือสภาพแวดล้อมภายนอก (Context/Environment) โดยที่แต่ละองค์ประกอบจะมีรายละเอียดและปฏิสัมพันธ์กันสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น บรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ในด้านการจัดการเรียน

การสอน ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สถานศึกษาเกิดการพัฒนา และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

จากการวิเคราะห์สถานศึกษาจากผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน จากต้นสังกัด ผลการประเมินมาตรฐานด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2557: 110) ระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่า จุดเด่นได้จัดการเรียนการสอนโดยมีแผนการจัดประสบการณ์ตามแนววลดอร์ฟ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยประยุกต์ตามแนวการศึกษาวลดอร์ฟ จากการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้เรียนเกิดการพัฒนา จากรายงานประจำปีของสถานศึกษาระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2558 (โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล, 2558: 77) พบว่า ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย 11 มาตรฐาน 51 ตัวบ่งชี้ พบว่า มีคุณภาพระดับ ดีเยี่ยม ปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้นได้นำแนวทางการศึกษาวลดอร์ฟมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพราะแนวทางวลดอร์ฟ คือ มรรควิธีที่ใช้เตรียมเด็กเพื่อให้มีส่วนร่วมในการแบกรับความรับผิดชอบต่อโลกร่วมกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การศึกษาวลดอร์ฟได้พัฒนาขึ้นมาจากการพิจารณาคุณภาพมนุษย์อย่างรอบด้าน การจัดหลักสูตรและกระบวนการการเรียนการสอนเป็นไปจากความเข้าใจในธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก เป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก สอดรับกับธรรมชาติของเด็กทุกช่วงวัย (จันทร์เพ็ญ พันธุ์โอสถ, มปป.)

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ กรณีศึกษาโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนที่มีความสนใจ สามารถนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัย ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าเป้าหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในมิติทางกาย จิตใจ และปัญญา ซึ่งการศึกษาวอลดอร์ฟ จะเป็นมรรควิธีที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล
 - 1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย
 - 1.2 เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนวทางวลดอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ให้มีประสิทธิภาพ

2.1 เพื่อกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

2.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

ผลการถอดบทเรียนครั้งนี้ทำให้ทราบสภาพ และเหตุปัจจัยสำคัญ ในการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ในอดีตที่ผ่านมา และทำให้เห็นภาพอนาคต และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล

2. ด้านการนำไปใช้

สามารถนำไปใช้ในการวางแผน การกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ จัดบุคลากรคณะทำงาน กำหนดรูปแบบ แนวทางการนิเทศติดตาม การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดที่จะศึกษาการถอดบทเรียนและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล มีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ กรณีศึกษาโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล

1.1 ด้านเนื้อหา

1.1.1 สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอน

1.1.1.1 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

1.1.1.2 การจัดระบบประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

1.1.1.3 การวิจัยและพัฒนาในการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

1.1.1.4 ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รายงานประจำปีของสถานศึกษาระดับปฐมวัย แผนปฏิบัติการโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล รายงานผลการ

ติดตามตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายใน สารสนเทศโรงเรียน
เชียงรายปัญญานุกูล หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย รายงานวิจัยในชั้น
เรียน

1.3 ระยะเวลาในการศึกษา

ศึกษาสภาพจากข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 และปี
การศึกษาปัจจุบันคือ ปีการศึกษา 2559

2. ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการ
การศึกษาปฐมวัย ประยุกต์ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้มองปัจจัยสำคัญในการบริหารสำคัญ
ประกอบด้วย

2.1.1 เหตุปัจจัยสำคัญ ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยฉุดรั้งใน
การบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

2.1.2 การบริหารจัดการ ตามหลักการบริหารจัดการ
POSDCoRB ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดบุคลากร
ปฏิบัติงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน การงบประมาณ

2.2 ด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รอง
ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน
ระดับชั้นอนุบาล รวมทั้งศึกษาอดีตจากข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 และ
ปีการศึกษาปัจจุบันคือ ปีการศึกษา 2559 จากแหล่งข้อมูลเอกสาร

3. การกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

3.1 ตัวแปรที่ศึกษา

3.1.1 ภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพ

การกำหนดภาพอนาคตของการบริหารการจัดการเรียนการสอน ในระยะ 2 ปี (ปีการศึกษา 2560 - 2561) วางทิศทางของการบริหารการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของผู้เรียน มีการวางแผนการทำงาน สามารถปฏิบัติได้จริง มีการติดตามตรวจสอบ และมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาส่วนที่เป็นปัญหา

3.1.2 การจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน คือ

- 1) หลักสูตร 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอน 3) บทบาทครู
- 4) บทบาทผู้เรียน 5) การจัดบรรยากาศชั้นเรียน 6) สื่อการเรียนรู้

3.2 ด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล

3.3 ด้านระยะเวลา

กำหนดภาพอนาคต 2 ปี คือปีการศึกษา 2560 – 2561

4. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ กรณศึกษาโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ให้บรรลุผลตามภาพอนาคตที่ตั้งไว้

4.1 ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยให้สูงขึ้น ให้บรรลุตามภาพอนาคต โดยตั้งเป้าหมายไว้ในระยะเวลา 2 ปี (ปีการศึกษา 2560 - 2561) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กระบวนการการบริหารจัดการ และกิจกรรม/โครงการ ที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น โดยการปรับปรุงพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารจัดการการจัดเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการวางแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กำหนดโครงสร้างกระบวนการบริหารที่ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ตามความสามารถของบุคลากร การจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบแบบแผนตามความต้องการเฉพาะบุคคล มีสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เกิดการพัฒนาตามศักยภาพอย่างสูงสุด

4.2 ด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ผู้เชี่ยวชาญ

4.3 ด้านระยะเวลา

กำหนดภาพอนาคต 2 ปี คือปีการศึกษา 2560 - 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยประยุกต์ตามแนววลดอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ออกแบบการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods

Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ข้อมูลปฐมภูมิ มาจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาข้อมูลของสถานศึกษาปีการศึกษา 2558 จนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยพบว่าคุณภาพของการบริหารการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก การจัดระบบประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีการจัดระบบประกันคุณภาพไว้ 5 ด้าน และการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2558 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า มีคุณภาพระดับดีเยี่ยม (คะแนน 97.95) การวิจัยและพัฒนาในการบริหารการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ มาก

2. ผลการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการเรียนการสอน พบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการ แยกได้ 2 ประเด็น ประกอบด้วย ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยฉุดรั้ง

3. ผลการศึกษาภาพอนาคตการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สรุปได้ว่า ภาพอนาคตของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดภาพอนาคต 4 ด้านคือ ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์คือ การบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยตามแนวทางวอลดอร์ฟบรรลุผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สรุปได้ว่า ในปีการศึกษา 2560 – 2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ให้โอกาสทางการศึกษาพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ตามแนวธรรมชาติ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามมาตรฐาน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และมีความพร้อมที่จะเรียนต่อไปในระดับสูงขึ้น” ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสื่อนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนตามแนวทางวอลดอร์ฟ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

การอภิปรายผล

1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอน

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า คุณภาพของการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ ดีมาก จากการดำเนินการดังกล่าวจะสอดคล้องกับนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย 11 มาตรฐาน 51 ตัวบ่งชี้ มีคุณภาพระดับดีเยี่ยม (คะแนน 97.95) โดยในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้นำกระบวนการบริหารจัดการตามกระบวนการทฤษฎีวงจรควบคุมคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งนฤมล มะยง (2557: 15-16; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ, 2545: 14) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง มี 4 ขั้นตอน คือ Plan-Do-Check-Act หรือ PDCAวิธีการดังกล่าวเป็นการรับประกันคุณภาพการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

1.3 จากผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาการดำเนินการด้านงานวิจัย ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กิจกรรมตามแนววอลดอร์ฟ ปีการศึกษา 2558 - 2559 ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

ซึ่งการวิจัยและพัฒนา เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมา พัฒนาเป็นต้นแบบใช้งาน เป็นการทำวิจัยเพื่อ แสวงหาหรือสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาใหม่ แล้วทำการพัฒนาด้วยการคิดค้น ต่อยอดความรู้ความเข้าใจ ดังกล่าวให้อยู่ในรูปต้นแบบการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวง กว้างได้

1.4 จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจต่อการบริหารการ จัดการเรียนการสอน มีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ มาก การประเมินความ พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องนับว่าเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินสภาพการปฏิบัติงาน ว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ สอดคล้องกับหลักทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC) โดยเอกวินิต พรหมรักษา (2556) ได้อธิบายเรื่องทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC) ว่าเป็นเครื่องมือทางด้านการบริหารจัดการที่ช่วยในการประเมินผลองค์กร และช่วยให้องค์กรนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติจริง (Strategic Implementation) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับมุมมองทางด้านลูกค้า (Customer Perspective) เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของ กิจการ

2. จากผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของ การบริหารจัดการ คือ ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยฉุดรั้ง โดยพิจารณาใน 4 ประเด็นดังนี้ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านงบประมาณ (3) ด้านเครื่องมือ (4) ด้านการบริหารจัดการ นิติยร์ดี ใจอาษา (2555 : 11) ได้กล่าวถึงปัจจัย ในการบริหารเมืองประกอบที่สำคัญ คือ (1) คนหรือบุคคล (Man) เป็น ปัจจัยสำคัญของนักบริหารงาน (2) เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่ จะต้องมึงงบประมาณเพื่อการบริหารงานหาร (3) ทรัพยากรหรือวัตถุ (Material) การบริหารจำเป็น หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือ

ทรัพยากรในการบริหารแล้วก็ย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือก็ให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน (4) การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารสำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับปัจจัยต่างๆ ทั้ง 3 ประการให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ

3. จากผลการศึกษาพบว่า ภาพอนาคตของการบริหารการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย บ่งชี้ว่า ปัจจัยนำเข้าในการบริหารจัดการเรียนการสอน ประยุกต์ตามแนวทอเลอร์ฟ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการใช้หลักการบริหาร BSC: Balance scorecard โดยผ่านมุมมองทั้ง 4 ด้าน คือ มุมมองด้านคุณภาพ มุมมองด้านความพึงพอใจ มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา ไปสู่ผลผลิต ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ การบริหารจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยตามแนวทางทอเลอร์ฟบรรลุผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ BSC: Balance scorecard (ธนสรณ์ ธุนันทา, 2552) เป็นเครื่องมือด้านการจัดการที่ช่วยกระจายกรอบความคิดของแผนกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ

4. จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประยุกต์ตามแนวทางทอเลอร์ฟ โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ปีการศึกษา 2560 – 2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล ให้โอกาสทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ตามแนวธรรมชาติ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามมาตรฐาน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และมีความพร้อมที่จะเรียนต่อไปในระดับสูงขึ้น” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด
ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง
วอลดอร์ฟ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน
ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับ
ปฐมวัย บรรลุผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีแนว
การศึกษาใกล้เคียงกับกรณีการ เกิดศรัทธา (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา
การถอดบทเรียนความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนพิ
ทักษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน
ทั้ง 4 ด้าน การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน สามารถ
นำไปเป็นแนวทางในการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และนำแนวทางการจัดการ
เรียนการสอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

2. สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ
การเรียนการสอน ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์/แผนงานโครงการ/
กิจกรรม เงื่อนไขเวลาที่ได้มา โดยกำหนดแนวทางในการกำกับ ติดตาม
ประเมินผล ตรวจสอบ การรายงานผลการปฏิบัติงาน/ การดำเนินงานตาม
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและมาตรการเงื่อนไขเวลา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางวอลดอร์ฟ ในพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับชั้นประถม หรือระดับชั้นอื่นๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพและเพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการในระดับคุณภาพที่สูงยิ่งๆ ขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เกิดศรีพรรณ. (2555). **ถอดบทเรียนความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนพิทักษ์**. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 1(16), สืบค้นจาก <http://goo.gl/AvmRVs>.
- จันทร์เพ็ญ พันธโอสถ. (2551). **อนุบาลวอลดอร์ฟ ปฐมบทแห่งการเรียนรู้** แปลจาก **Early Childhood Education and the WaldorfSchool Plan**. โดย Elizabeth M. Grunelius กรุงเทพฯ: รัถยาคม สถาบันเพื่อการศึกษาแนววอลดอร์ฟและมนุษยปรัชญา.
- ธนสรณ์ ชุันทา. (2552). **Balance Score Card คืออะไร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/317967>.
- นิตยร์ดี ใจอาษา . 2555. **ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี**. (การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน).

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุษบง ต้นตวงศ์. (2552). การศึกษาออลดอร์ฟ ปรัชญา หลักสูตรและ
การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย. (2558). รายงานประจำปี
ของสถานศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2558.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.(2557). รายงานผลการติดตาม
ตรวจสอบและการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน
เชียงรายปัญญานุกูล พ.ศ.2557. กรุงเทพมหานคร : สำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ

เอกวินิต พรหมรักษา. (2556). ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์
ขั้นสูง. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2559. จาก
<http://goo.gl/lcx7Mk>.

ถอดบทเรียนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดหมื่น พุทธวิทยา

The administrative condition for the development of
educational management of the Buddhist School of
wat muen buddha wittaya school

พระสุเทพ วงศ์ยังประเสริฐ^[28]

อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[29]

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว^[30]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการ
บริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา 2) ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ
คุณภาพของการบริหารจัดการการศึกษา 3) กำหนดภาพอนาคตของการ
บริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา
4) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการ
การศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ข้อมูลปฐมภูมิ มาจาก ผู้บริหาร

[28] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[29] [30] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สถานศึกษา หัวหน้างาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู ข้อมูลทุกข้อมูมิได้แก่ ศึกษาจากเอกสารข้อมูลของสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 มาจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์(Content Analysis)สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยภาพรวมของคุณภาพของการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษา มีการจัดระบบบริการ 5 ด้าน การวิจัยและพัฒนาเมื่อพิจารณา จากการศึกษาพบว่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 – 2558 ไม่มีการวิจัยในเรื่องการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการศึกษา แต่พบการวิจัยโครงการพัฒนาพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและบุคลากร โครงการพัฒนาหลักสูตร โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจากการวิเคราะห์พบว่าครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียน

2. ผลการศึกษาพบว่าเหตุปัจจัยสำคัญประกอบด้วย ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่ฉุดรั้ง ดังนี้ ด้านการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีทัศนคติที่ดี มีการบรรจุนางเงิน/โครงการ/กิจกรรมลงในแผนงาน ยึดตามแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา วิธีการดำเนินงานมีความเหมาะสม ผู้บริหารให้การสนับสนุน ครูใส่ใจผู้เรียน ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โครงการ/กิจกรรมมุ่งพัฒนาทักษะผู้เรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน กระบวนการบริหารงานตามPDCA มีการกำกับ

ติดตาม ดำเนินงาน 5 ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง มีการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนเหตุปัจจัยที่ถูกรั้ง ได้แก่ คนขาดแรงจูงใจ โยกย้ายบ่อย และมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน วิธีการจัดการกับข้อมูลขาดความทันสมัย เงินมีไม่เพียงพอ และบางครั้งใช้ไม่ตรงตามแผน ขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตาม การวัดผล สถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นที่เสี่ยงแผ่นดินไหว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายในชุมชน เวลาในการปฏิบัติงานมีจำกัด และขาดการวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา

3. ภาพอนาคตการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา ปีการศึกษา 2560–2561 ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ในการวางทิศทางของการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ“POSDCORB

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานแห่งชาติ สนับสนุนด้านคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพครูสู่มืออาชีพ สนับสนุนด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพองค์กรให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานแห่งชาติ จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเหตุปัจจัยที่ถูกรั้งและส่งเสริมในส่วนที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุน

คำสำคัญ การบริหารจัดการ, โรงเรียนพระปริยัติ

Abstract

This independent study. The purpose is to 1) study to study the state of management to develop educational management. 2) To study the important factors affecting the quality of educational management. 3) To define the future of management to improve the educational management of Wat Muen Do Witthayu School. 4) To propose higher quality development guidelines in the management of Wat Donmuang School. Resources used in the study. Primary data is from primary school administrators, school principals, secondary school teachers and teachers. Study data from educational institutions from the academic year 2556 to the present. The tool used to store data is Document analysis record Satisfaction Questionnaire Group recording Statistics used in data analysis are Percentage analysis And content analysis Synthesis (Content Analysis) is a summary. The research found that

1. Management status to develop educational management. An overview of the quality of administration for educational management development was of good quality. Overall, the satisfaction of school administrators. Satisfaction is at the highest level. Overall, the satisfaction of teachers and students was at a high level. Quality Assurance System for

Educational Management There are 5 systems of research and development services to be considered. The study found that from the academic year 2556 to 2558, no research in management to develop educational management. But research, development projects, potential development, management and personnel. Curriculum development Quality Assurance Program Development in Schools And from the analysis, teachers have conducted classroom research to develop and manage teaching and learning in accordance with students.

2. The result of the study is that the two major factors are supporting factors. And the pull factor is as follows: Work focuses on the participation of all parties. Have a good attitude There are jobs / money / projects / activities in the plan. Based on educational management guidelines. Operation method is appropriate. Management support Teacher Teachers analyze individual learners. Project / activity aimed at improving student skills. Has appointed a working group Define role clearly. PDCA Management Process There are 5 implementation monitoring systems in the student help system. Encourage personnel to attend training workshops, participate in relevant projects. There is research in the classroom. The factors that drag people are lack of motivation, frequent migration and insufficient. Lack of understanding of operating procedures, lack of operating equipment How to deal with the lack of modern information

Money is not enough And sometimes does not meet the plan
There is a lack of rigor in monitoring school-based measures
located on earthquake risk areas. Cultural diversity Many ethnic
groups Communication problems with community networks. The
operating time is limited. And lack of research on management
to develop educational management.

3.Future Vision Management Development for
Educational Administration, Academic Year 2016 - 2016. The
future image consists of the quality of the satisfaction of those
involved. Internal process Learning and growth To place the
direction of management in accordance with the ethnic diversity
of students. Using the POSDCoRB management process

4. Guidelines for improving the quality of management to
improve the management of education to achieve the desired
future image, including strategy 1 to improve the quality of
students to national standards. Quality support Strategy 2:
Develop quality teachers to professionals. Support the
satisfaction of those involved. Strategy 3: Improve quality of
organization Strategy 4: Develop schools to national standards. It
is evident that strategies are set up as a guide to resolving the
factors that drive and promote the supporting factors.

Keyword management, the Buddhist School

บทนำ

การถอดบทเรียน คือ การทบทวนสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว อาจกล่าวได้ว่าการถอดบทเรียนก็เพื่อสืบค้นความรู้จาก การปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมกันปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่าง การปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้ วาสนา จักรแก้ว (2557 : 9)

การบริหารหมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ที่บุคคลดังกล่าวตั้งเป้าหมายไว้ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรการบริหาร อันมีคน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ตามกระบวนการบริหาร ด้วยความร่วมมือของบุคคลให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ณ ฤกษ์ (2557 : 15)

ด้วยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายี) ว่า “การศึกษาทั้งโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นพระภิกษุสามเณรในบวรพระพุทธศาสนาก็สมควรที่จะมีความรู้เรื่องทางโลกควบคู่กับทางธรรม เพื่อเป็นเกราะป้องกันพระพุทธศาสนาและให้พระภิกษุ

สามเณรได้มีความรู้ และรู้ทันเรื่องของทางโลก เพราะปัจจุบันเรื่องของทางโลก นั้นมีมากมาย มีทั้งดีและไม่ดี ถ้าพระภิกษุสามเณรไม่มีวิชาความรู้ทางโลก ก็อาจจะถูกหลอกหลวงได้ และไม่สามารถโปรดญาติโยมได้เพราะญาติโยมมี ปัญหาอะไรที่แก้ไม่ได้ก็หันมาพึ่งวัด พึ่งพระภิกษุสามเณร ถ้าพระภิกษุ สามเณรไม่มีความรู้ทางโลกควบคู่ทางธรรมก็ไม่สามารถโปรดญาติโยมได้ ดังนั้นการศึกษาพระปริยัติธรรมก็จำเป็นต้องอนุวัตรไปตามความ เปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรธรรมเพิ่มขึ้นอีก แผนกหนึ่ง คือหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และมีการก่อตั้ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญขึ้น (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ) , ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา , (กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, 2546), หน้า 8.

โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยายเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก สามัญกลุ่มที่ 13 เป็นการจัดการศึกษาโดยคณะสงฆ์จีนนิกายแห่งประเทศไทย โดยสังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ บริหารจัดการการศึกษา ตลอดจนการให้คำแนะนำและให้การนิเทศแก่ บุคลากรครูในโรงเรียนเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้อง เป็นพระสงฆ์เท่านั้น ซึ่งพระสงฆ์นั้นไม่มีความรู้ในทางโลกเพื่อสามารถ บริหารจัดการการศึกษาและไม่รู้หลักการ ตลอดจนความรู้ประสบการณ์ ต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียนทำให้โรงเรียนพัฒนาค่อนข้างช้าและมี คุณภาพค่อนข้างน้อย

จากการศึกษาสภาพการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาถือว่าเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา ที่จะต้องหาวิธีการเพื่อคุณภาพของการบริหารจัดการและคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องถอดบทเรียนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา ว่าเป็นอย่างไบ้าง และมีเหตุปัจจัยสำคัญใดที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ โดยกำหนดความน่าจะเป็นในอนาคตและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาควรเป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา
 - 1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา
 - 1.2 เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา
2. เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา
 - 2.1 เพื่อกำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

2.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านความรู้

ได้ทราบสภาพการบริหารจัดการการศึกษา สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อสถานะที่พึงประสงค์และหาวิธีการปรับปรุงการพัฒนาบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านนำไปใช้ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา ในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 การวางแผนการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

2.2 การปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

2.3 การจัดทีมงานคณะกรรมการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

2.4 การอำนวยความสะดวกด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณเทคโนโลยีเพื่อเอื้อต่อการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

2.5 การประสานงานการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกัน สร้างความร่วมมือของบุคลากร

ภายในโรงเรียนระดมกำลังความคิด วิธีการ และเทคนิคการบริหารจัดการการศึกษา

2.6 การรายงาน กำกับติดตามการดำเนินงานการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาให้สอดคล้องเป็นไปตามตัวชี้วัดหลักเกณฑ์และแบบประเมินคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.7 การจัดสรรงบประมาณ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเหมาะสม เพียงพอ ตรงกับความต้องการของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามแผน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องถอดบทเรียนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กรณีศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย ออกแบบการวิจัยด้วยกระบวนการบวนการวิจัยแบบผสม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนและ เหตุปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนและอุดหนุนคุณภาพของการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาในปี 2560-2561 โดยใช้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ในการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน มาอภิปราย สอบถามเพื่อวิเคราะห์สภาพการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษา หาเหตุและปัจจัย สำคัญที่มีส่วนในการสนับสนุน

และคุณรู้คุณภาพของการดำเนินงาน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาจากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ถอดบทเรียนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญกรณีศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยายา

1.1 สภาพการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา พบว่า จากผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับระดับชาติ เกือบทุกวิชา แต่มีวิชาสังคมศึกษาที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ระดับชาติ

1.2 ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการนิเทศกำกับติดตาม และด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คณะกรรมการสถานศึกษาต่อการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.3 การประกันคุณภาพภายในเมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายในพบว่ามีความพออยู่ในระดับดีมาก ด้านการประกันคุณภาพภายนอก รอบ 3 จากการประเมินภายนอกกรอบสามของ (ส.ม.ศ.) พบว่า ผลคะแนนรวมทุกตัวบ่งชี้ ตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป มีตัวบ่งชี้ที่ได้ระดับดีขึ้นไป

ไปอย่างน้อย 10 ตัวบ่งชี้จาก 12 ตัวบ่งชี้ ไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่มีระดับคุณภาพ
ต้องปรับปรุงหรือต้องปรับปรุงเร่งด่วน สรุปผลมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

1.4 จากการศึกษาพบว่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 – 2558 ไม่
มีการวิจัยในเรื่องการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา แต่พบการวิจัย
โครงการพัฒนาพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและบุคลากร โครงการพัฒนา
หลักสูตร โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ
จากการวิเคราะห์พบว่าครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและจัดการ
เรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียน เมื่อพิจารณาการพัฒนาบุคลากร
พบว่าทางโรงเรียนได้สนับสนุนให้บุคลากรครูที่เกี่ยวข้องกับงานการบริหาร
จัดการการศึกษาทุกวิชาให้ได้พัฒนางานโดยการส่งเข้าร่วมประชุม
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา เรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานการบริหาร
จัดการการศึกษา โดยเฉลี่ยครั้งละ 8 ชั่วโมงต่อคน

2. ภาพอนาคตของการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ กรณีศึกษาโรงเรียนวัดหมื่นพุทธ
วิทยา เมื่อพิจารณาภาพอนาคตเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้และ
พัฒนามีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ การจัดการเรียน
การสอนที่ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การจัดการ
ข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ผู้เรียนมีศักยภาพเป็น
พลโลกสามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกสังคม และการบริหารจัดการแนวใหม่
ด้านกระบวนการภายใน การประกันคุณภาพในสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน การ
บริหารจัดการแนวใหม่ 1) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย 2)
บริการแนะแนวโดยการมีส่วนร่วม 3) ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย

กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาได้แก่

1) กระบวนการพัฒนาจัดการ 2) ปัจจัย 16 M's 3) POSDCoRB+BSC

และกระบวนการจัดการผู้เรียน มีดังนี้ 1) ติดตามผลนักเรียน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม 3) ประเมินความพึงพอใจ ด้านความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การพัฒนาจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับ การบริหารจัดการด้านบุคลากร ครูผู้สอนจบตามสายงานที่สอน การพัฒนาทักษะนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและจบการศึกษา 100% ด้านคุณภาพ อาคารเรียนสถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย สื่อเครื่องมือ/เทคโนโลยีที่ทันสมัย หลักสูตรสถานศึกษาได้รับมาตรฐาน ครูมีความรู้ความสามารถเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีคุณภาพ ผลสอบโอเน็ตเพิ่มขึ้น และยุทธศาสตร์เพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา ภาพรวมอยู่ที่ระดับคุณภาพ ดีโดยที่ด้านการดำเนินงาน ด้านการสนับสนุน และด้านการนิเทศกำกับติดตาม มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ส่วน ด้านการวางแผนการ และด้านการประเมินผล มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก

2. จากผลการศึกษาพบว่าเหตุปัจจัยสำคัญประกอบด้วย ปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ ด้านการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีทัศนคติที่ดี มีการบรรจุงาน/เงิน/โครงการ/กิจกรรมลงในแผนงาน ยึดตามแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา วิธีการดำเนินงานมีความเหมาะสม ผู้บริหารให้การสนับสนุน ครูใส่ใจผู้เรียน ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โครงการ/กิจกรรมมุ่งพัฒนาทักษะผู้เรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน กระบวนการบริหารงานตามPDCA มีการกำกับติดตาม ดำเนินงาน 5 ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง มีการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนเหตุปัจจัยที่ถูกรั้ง ได้แก่ คนขาดแรงจูงใจ โยกย้ายบ่อย และมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน วิธีการจัดการกับข้อมูลขาดความทันสมัย เงินมีไม่เพียงพอ และบางครั้งใช้ไม่ตรงตามแผน ขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตาม การวัดผล สถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นที่เสี่ยงแผ่นดินไหว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายในชุมชน เวลาในการปฏิบัติงานมีจำกัด และขาดการวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา

3. จากผลการศึกษาพบว่า ภาพอนาคตการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา ปีการศึกษา 2560 – 2561 ภาพอนาคต ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ อาคารเรียนสถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย สื่อเครื่องมือ/เทคโนโลยีที่ทันสมัย หลักสูตรสถานศึกษาได้รับมาตรฐาน ครูมีความรู้ความสามารถเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีคุณภาพ ผลสอบโอเน็ตเพิ่มขึ้น และยุทธศาสตร์เพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เมื่อพิจารณาภาพอนาคตเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้และพัฒนามีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การจัดการข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลกสามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกสังคม และการบริหารจัดการแนวใหม่ ด้านกระบวนการภายใน การประกันคุณภาพในสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน การบริหารจัดการแนวใหม่

- 1) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย
- 2) บริการแนะแนวโดยการ

มีส่วนร่วม 3) ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และกระบวนการจัดการผู้เรียน ได้แก่ 1) ติดตามผลนักเรียน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม 3) ประเมินความพึงพอใจ ด้านความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การพัฒนาจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับ การบริหารจัดการด้านบุคลากร ครูผู้สอนจบตามสายงานที่สอน การพัฒนาทักษะนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและจบการศึกษา100% กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา 1) กระบวนการพัฒนาจัดการ 2) ปัจจัย 16 M's 3) POSDCORB+BSC

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษาให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานแห่งชาติ สนับสนุนด้านคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพครูสู่มืออาชีพ สนับสนุนด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพองค์กรให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานแห่งชาติ จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเหตุปัจจัยที่ฉุดรั้งและส่งเสริมในส่วนที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ที่คาดหวังให้เป็นไปตามแนวทางแนวนโยบายการบริหารเพื่อพัฒนาจัดการการศึกษา สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ , ประวัติ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ,
(กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, 2546), หน้า 8.
- นฤมล มะยง. (2557). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
บ้านวาวี อ.แม่สรวย จ.เชียงราย. โดยใช้เทคนิคการเทียบ
สมรรถนะ (Benchmarking). (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.
- วาสนา จักรแก้ว. (2557). การสังเคราะห์การถอดบทเรียนด้านสื่อและ
นวัตกรรมการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโครงการร่วมมือ
กันในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในเขตภาคเหนือตอนล่าง.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

แนวทางการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน

Management Approach To develop outpatient services.
Phan Hospital

ศิริลักษณ์ ดวงจิตร์^[31]

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว^[32]

อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราข^[33]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน 2) ศึกษาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน 3) หาแนวทางการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน ให้มีคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม สรุประเด็นสำคัญนำมาวิเคราะห์เนื้อหาตามกระบวนการจัดการ (POLC) หาแนวทางการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสม ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมการ

[31] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[32] [33] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บริหารจัดการมีคุณภาพในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการชี้นำ (Leading) และด้านการควบคุม (Controlling) แต่มีรายชื่อในแต่ละด้าน ที่ผลการดำเนินงานมีคุณภาพในระดับปานกลาง คือ การนำข้อมูล มาวิเคราะห์ ปรับปรุงในการวางแผนการจัดองค์การ จำนวนปริมาณบุคลากรในหน่วยงานเพื่อรองรับงานรับบริการยังไม่เหมาะสม และระบบการควบคุมการทำงาน ด้านผู้นำ การแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ ด้านการควบคุมการติดตามการทำงาน ประเมินผลการทำงาน ผลลัพธ์ตัวชี้วัดคุณภาพ นวัตกรรมใหม่ๆ และระยะเวลารอคอยนาน และ ปัจจัยในแต่ละด้าน มีผลต่อการบริหารจัดการในระดับมาก ทั้งด้านโครงสร้างองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านสายบังคับบัญชาอำนาจตัดสินใจและด้านแรงจูงใจระดับมาก

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนา งานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน ตามมาตรฐานงานการบริหารงาน ผู้ป่วยนอก ดังนี้ ด้านการวางแผนบุคลากรต้องมีความรู้และเข้าใจข้อมูลสารสนเทศที่นำมาใช้ประกอบการวางแผน ด้านการจัดองค์การ มีการวิเคราะห์ภาระงาน เพื่อวางแผนบุคลากรให้เหมาะสม พัฒนาความรู้ของบุคลากร มีการเรียนรู้แบบ Learning by doing หมุนเวียนบุคลากรในการปฏิบัติงาน ให้รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ (One Man Multifunction) และจัดระบบบริการมีช่องทางด่วน ด้านการเป็นผู้นำ มีการเสริมสร้างความเป็นผู้นำ (Empowerment) ของบุคลากรในองค์กร และมีการควบคุม นิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมนิเทศในโรงพยาบาล และจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานผู้ป่วยนอก เพื่อใช้ประกอบการกำกับ นิเทศติดตามงานบริการให้มีคุณภาพ มาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานบริการ
ผู้ป่วยนอก

Abstract

A study of management approach for outpatient service development in Phan Hospital. Aims to 1) to study the condition of outpatient service management in Phan Hospital The tool is a questionnaire. 2) study the causes and factors affecting the management of outpatient services in Phan The tool is a questionnaire. 3) Find out how to manage the outpatient services of Phan Hospital. Key points to be analyzed are content management processes (POLC). Find out how to manage the outpatient hospital. This study uses mixed research. The study indicated that Management status of outpatient services of Phan Hospital, Phan District, Chiang Rai Province. Overall, management has a high level of quality in all aspects of planning, organization, organization, leadership and control. (Controlling), but each item on each side. The results of the operation were of medium quality, ie, the data were analyzed and improved in organizational planning. The number of personnel in the organization to support the service was not suitable. And leadership control systems. Tracking control Evaluate performance Results, quality indicators New innovations And long waiting periods and factors on each side. Affect management at a

high level. Both the organizational structure. Leadership Corporate culture Leadership, decision-making, and motivation levels

The results of this study. Provide management guidelines for the development of Outpatient Services Outpatient Services in accordance with the standards of outpatient management. Personnel must have knowledge and understanding of the information that is used in planning. Organization Workload analysis To plan the right personnel. Improve the knowledge of personnel. Learning by doing business in the workplace. One Man Multifunction and service system with a turnpike. Leadership Strengthened leadership. Empowerment of people in the organization. And have control Supervise continuous monitoring work. Create a supervisory team in the hospital. And prepare a manual for outpatient practice. To use for directing Supervise the quality of service. The same standard

Key Word : Management Approach To develop outpatient services

บทนำ

จากหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อประชาชนได้รับบริการเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำไม่ล้มละลายจากการเจ็บป่วยนั้น นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า “ตลอดสิบปีตั้งแต่มีนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้านั้นทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งแพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทุกท่าน องค์กรภาคีความร่วมมือต่างๆ รวมถึงประชาชน ร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลให้สำเร็จ โดยมีเป้าหมาย คือ ประชาชนคนไทยทุกคน ขอให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสานต่อนโยบายดังกล่าว และทำงานร่วมกับกลไกอื่นๆ เช่น สสส. และกระทรวงต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนด้วย ซึ่งรัฐบาลยินดีรับฟังความคิดเห็น และรับข้อมูลจากทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ดีที่สุดสำหรับประเทศไทย” จะเห็นได้ว่าการให้บริการดูแลรักษาพยาบาลประชาชนนั้น ต้องอาศัยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และภาคประชาชน สปสช. (มค - กพ. 2555) . “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อประชาชนได้รับบริการเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ ไม่ล้มละลายจากการเจ็บป่วยวารสารก้าวใหม่ (สปสช. 5 (22) : 6-7) และการเข้าถึงหน่วยบริการของรัฐได้สะดวก รวดเร็ว

ดังนั้นในแต่ละโรงพยาบาลของรัฐต้องปรับวิธีการทำงาน ให้มีคุณภาพตามที่ผู้รับบริการคาดหวัง คือความรวดเร็วในการให้บริการ รอไม่นาน ขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อน การรอคอยและความล่าช้า ส่วนหนึ่งมาจากทรัพยากรที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการของผู้รับบริการ และส่วนหนึ่งมาจากการออกแบบระบบงานที่ล้าสมัยแบบเดิม ไม่มีการพัฒนารูปแบบการทำงาน เพื่อรองรับในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทาง

เศรษฐกิจ ทางสังคม การเมือง และเทคโนโลยี (แสงระวี เทพรอด, 2556 : 154) และต้องมีการพัฒนามาตรฐานระบบงานผู้ป่วยนอก ผลประเมินการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน

โรงพยาบาลพาน เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 120 เตียง บุคลากรจำนวน 320 คน แบ่งเป็นบุคลากรทางการแพทย์ 141 คน บุคลากรสายสนับสนุน 179 คน โดยมีประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 124,127 คน รองจากประชากรในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จังหวัดเชียงราย 30 มิถุนายน 2558) จากสถิติจำนวนผู้มารับบริการโรงพยาบาลพาน ในแผนกผู้ป่วยนอก มีจำนวนมากกว่าประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ โดยปี พ.ศ. 2556 = 284,191 คน ปีพ.ศ. 2557 = 301,174 คน ปีพ.ศ. 2558 = 321,127 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5-6 (โรงพยาบาลพาน, 2558 : 1) แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน ให้บริการตรวจรักษาโรคทั่วไปทุกกลุ่มโรค ทุกกลุ่มอายุ ประกอบด้วย แพทย์ 18 คน พยาบาลวิชาชีพ 40 คน พยาบาลเทคนิค 2 คน ผู้ช่วยเหลือคนไข้ 12 คน และมีจำนวนผู้รับบริการผู้ป่วยนอกเฉลี่ยวันละ 1,000 – 1,200 คน (โรงพยาบาลพาน, 2558 : 1) ไม่มีคลินิกเฉพาะโรคในงานบริการผู้ป่วยนอก และ 10 อันดับกลุ่มโรคของผู้ป่วยนอก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2558 มีดังนี้ 1) โรคความดันโลหิตสูง 2) โรคกล้ามเนื้อยึดเสริม 3) โรคเบาหวาน 4) โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง 5) โรคอึดแน่นท้อง 6) โรคระบบทางเดินหายใจ 7) โรคระบบไหลเวียนเลือด 8) โรคถุงลมโป่งพอง 9) โรคคออักเสบ 10) โรคหัวใจเต้นผิดปกติ (โรงพยาบาลพาน, 2558 : 1) จากสถิติกลุ่มโรคดังกล่าว กลุ่มโรคเรื้อรัง โรคเกี่ยวกับระบบกล้ามเนื้อ โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร โรคเหล่านี้มาจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ไม่ถูกหลัก การดำเนินชีวิตที่รีบเร่ง และการไม่ออกกำลังกาย และเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ถ้ามีการ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง นอกจากนี้ควรปรับวิถีชีวิต และวิธีคิดให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง เลิกเครียด และพักผ่อนให้เพียงพอ (<http://health.kapook.com/view6629.html>, 2559)

งานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน มีจำนวนผู้รับบริการมากขึ้นทุกปี (โรงพยาบาลพาน, 2558) แต่รูปแบบการบริหารจัดการยังเหมือนเดิม จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเท่าเดิม วิธีการทำงานยังเป็นแบบเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน รวมทั้งสถานที่ในการให้บริการมีจำกัดไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ไม่มีแผนการบริหารจัดการเพื่อรองรับผู้รับบริการของกลุ่มโรคใหม่ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการใช้เทคโนโลยี ที่ก้าวหน้า ทันสมัย หรือ ด้วยสภาพการทำงานที่รับแรงกดดันส่งผล ทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไป ทำให้ร่างกายต้องแบกรับความตึงเครียด ปราศจากการผ่อนคลาย ทำให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสเกิดโรคต่างๆ ได้ เช่น เบาหวาน โรคเครียดนอนไม่หลับ ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน กรดไหลย้อน ปวดหลังเรื้อรัง นิ้วในถุงน้ำดี กระเพาะปัสสาวะอักเสบ ไหมเกรนปวดศีรษะ มือชา เอ็น นิ้วล็อค ต้อหินตาพร่ามัว ซึ่งกลุ่มโรคดังกล่าวถ้าไม่มีป้องกัน การส่งเสริมการให้ความรู้ การดูแลตัวเอง อาจส่งผลการเจ็บป่วยในอนาคต ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ถึงขั้นต้องนอนรักษาในโรงพยาบาล การมารักษาซ้ำๆ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งตัวผู้ป่วย ญาติ และ หน่วยงานของรัฐที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาดูแลผู้ป่วยที่ยาวนานขึ้น รวมทั้งความคาดหวังของผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้น

ผลการพัฒนางานบริการผู้ป่วยนอก เริ่มตั้งแต่ ปี 2552 นำกระบวนการลีน (แนวคิดในการบริหารจัดการการผลิต หรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยปราศจากความสูญเปล่า (Waste) ในทุกกระบวนการ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, <http://archive.lib.cmu.ac.th>) มาพัฒนางาน เพื่อลดขั้นตอนผู้รับบริการ นำระบบไร้กระดาษ (Paper Less) มาใช้ในระบบ

บริการลดขั้นตอนการค้นประวัติผู้ป่วยก่อนพบแพทย์ และการกระจายการลงทะเบียนรักษา (Register) ของผู้รับบริการตามจุดบริการ เช่น ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉิน กายภาพ ทันตกรรม ห้องคลอด NCD คลินิก จากการสังเกตทำให้สภาพแวดล้อมการทำงานดีขึ้น ลดความแออัดในงานบริการผู้ป่วยนอก ระยะเวลารอคอยให้บริการ ปี พ.ศ. 2556 = 79 นาที ปีพ.ศ. 2557 = 54 นาที ปีพ.ศ. 2558 = 63 นาที ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี พ.ศ. 2556 ร้อยละ 90.15 ปีพ.ศ. 2557 ร้อยละ 81.32 ปีพ.ศ. 2558 ร้อยละ 88.97 โดยทำการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการทุกแผนกในแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน จำนวน 404 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับสูง มีจำนวน ร้อยละ 88.97 และยังเป็นประเด็นที่มีจำนวนร้อยละผู้ที่พึงพอใจต่ำที่สุด ในบรรดาข้อคำถามทั้งหมด เมื่อพิจารณาด้านระบบและระยะเวลาเวลาในการให้บริการ พบว่าประเด็นขั้นตอนในการการตรวจรักษามีจำนวนร้อยละความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 87.78 สูงกว่าประเด็นระยะเวลาในการรอรับบริการ ซึ่งมีจำนวนร้อยละผู้พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ร้อยละ 64.59 (บริษัทชินเนอีย, 2558) และ ผู้รับบริการ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านอาคารสถานที่ ที่ค่อนข้างคับแคบ ความไม่เพียงพอของเก้าอี้รอตรวจ สถานที่แออัด ด้านบริเวณและสถานที่ของโรงพยาบาล อยากให้โรงพยาบาลลดขั้นตอนในการให้บริการ รวดเร็วขึ้น มีช่องทางบริการพิเศษ ไม่ต้องเสียเวลามาก จนเกินไป กว่าจะพบแพทย์ได้ต้องใช้เวลานาน ควรเพิ่มบุคลากรในการให้บริการทั้งแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ แม้จะมีการนำระบบ LEAN มาใช้ในการบริหารจัดการ การให้บริการแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพาน พบว่าไม่สามารถตอบสนองความต้องการการใช้บริการของผู้รับบริการได้อย่างทั่วถึงและตามเวลาที่กำหนดไว้ คือ น้อยกว่า 80 นาที และจากผลการประเมินคุณภาพงาน

บริการผู้ป่วยนอกตามตัวชี้วัด OPD คุณภาพ ของกระทรวงสาธารณสุข และแบบประเมินของสำนักการพยาบาล (สำนักการพยาบาล, 2553 : 1) ยังอยู่ในระดับ 3 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 ถึง ปี พ.ศ. 2558 ไม่มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และผลประเมินการบริการผู้ป่วยนอก ตามแบบประเมินเกณฑ์โรงพยาบาลในระบบ Quality Service Clean (QSC) (กระทรวงสาธารณสุข, 2559 : 1) ได้ร้อยละ 66 (เป้าหมายมากกว่าร้อยละ 80) โดยเฉพาะระบบงานบริการ ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ คือมีช่องทางการตรวจ OPD ที่สั่นไหว และรวดเร็ว จัดบริเวณที่นั่งตรวจให้เพียงพอ และสะดวกสบาย มีบริเวณที่พักผ่อนสำหรับผู้ป่วยและญาติ สะอาดสวยงามไม่อยู่ในมุมอับ อากาศถ่ายเท มีพื้นที่รองรับเพียงพอต่อผู้รับบริการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการงานบริการที่มีประสิทธิภาพ ลดระยะเวลาารอคอย เกิดความพึงพอใจ และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ และผู้ให้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ งานบริการแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน
2. เพื่อศึกษาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพานให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานงานผู้ป่วยนอก

ประโยชน์ของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา วิจัยแบบผสม (Mixed Method) เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน ซึ่งกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการ งานบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการของ Drucker (ริงส์เวิร์ค ประเสริฐศรี, 2549:13-14; อ้างอิงจาก Drucker, 2005 : 1) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

1.1.1 การวางแผน (Planning)

1.1.2 การจัดองค์กร (Organizing)

1.1.3 การเป็นผู้นำ (Leading)

1.1.4 การควบคุม (Controlling)

มาตรฐานการบริหารงานบริการผู้ป่วยนอก 7 หมวด คือ

หมวดที่ 1 การนำองค์กร

หมวดที่ 2 วางแผนยุทธศาสตร์

หมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการและผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ 4 การวัด วิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้

หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากร

หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน ในปีงบประมาณ 2559 ผู้รับบริการแผนกผู้ป่วยนอก ในปีงบประมาณ 2559

2. การศึกษาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการ ของ อัญชิสา อยู่สบาย(2555 : 1) มีดังนี้

2.1.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2.1.2 ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร

2.1.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร

2.1.4 ปัจจัยด้านบังคับบัญชาและอำนาจการตัดสินใจ

2.1.5 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

2.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน ในปีงบประมาณ 2559

3. การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพานให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานงานผู้ป่วยนอก

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

มาตรฐานการบริหารงานบริการผู้ป่วยนอก 7 หมวด

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน คณะกรรมการพัฒนาระบบบริการโรงพยาบาลพาน คณะกรรมการที่ปรึกษา ในปีงบประมาณ 2559

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการ งานบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน

1. ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 110 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 86 คน (คัดเลือกแบบเจาะจง หัวหน้าหน่วยงานผู้ป่วยนอก จำนวน 7 คน)

2. ประชากรผู้รับบริการ 10,000 คน กลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 370 คน (เก็บข้อมูล 10 วันทำการ เฉลี่ยวันละ 35 - 40 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบให้ตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งตามวิชาชีพ ตำแหน่งงานระยะเวลาการทำงาน และ จำนวนครั้งที่มารับบริการที่โรงพยาบาลพาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอก ลักษณะเป็นคำถาม แบบมาตราประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert's Method) ตาม

หลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การเป็นผู้นำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอก

ตอนที่ 2 การศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน

1. ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 110 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 86 คน (คัดเลือกแบบเจาะจง หัวหน้าหน่วยงานผู้ป่วยนอก จำนวน 7 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งตามวิชาชีพ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ครอบคลุมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน โดยแต่ละข้อคำถามจะมีข้อคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลพานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานงานผู้ป่วยนอก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานผู้ป่วยนอก จำนวน 7 คน
คณะกรรมการพัฒนาระบบบริการโรงพยาบาลพานจำนวน 10 คน
คณะกรรมการที่ปรึกษาของโรงพยาบาลพานจำนวน 3 คน ตัวแทนผู้บริหาร
โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดเชียงราย ที่พัฒนาได้ดีจำนวน 1 คนรวมทั้งหมด
21 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลพาน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล
พานในแต่ละด้าน สรุปดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) มีการกำหนดเป้าหมาย
วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ประสิทธิภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากร้อยละ 67.44 และกระบวนการวางแผน
การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การนำข้อมูล มาวิเคราะห์ ปรับปรุง
พัฒนางานบริการผู้ป่วยนอกให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพในระดับปานกลาง
ร้อยละ 50

1.2 ด้านการจัดองค์กร (Organizing) มีการจัดโครงสร้างหน้าที่
รับผิดชอบของบุคลากร กำหนดภารกิจงานบริการชัดเจน เป็นลายลักษณ์
อักษร การดูแลช่วยเหลือการให้บริการ ระบบป้องกันการเกิดข้อร้องเรียน มี
คุณภาพอยู่ในระดับมากร้อยละ 72.09 และปริมาณบุคลากรในหน่วยงาน

งานเพื่อรองรับการบริการ การควบคุมการทำงาน มีคุณภาพในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.67

1.3 ด้านการเป็นผู้นำ (Leading)

ความสามารถในการบริหารจัดการ การสร้างความสัมพันธ์ การกระจายอำนาจ การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 63.95 และการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงาน มีคุณภาพในระดับปานกลางร้อยละ 55.81

1.4 ด้านการควบคุม (Controlling)

การติดตามการทำงาน การบริหารจัดการ และผลลัพธ์ตัวชี้วัดคุณภาพ ในหน่วยงานผ่านเกณฑ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากร้อยละ 65.12 ระยะเวลารอคอยน้อยกว่า 80 นาที มีคุณภาพในระดับปานกลางร้อยละ 54.65

ผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน จากความคิดเห็นของผู้รับบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน พบว่า การจัดระบบบริการงานบริการผู้ป่วยนอก มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.46 และ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา การให้คำแนะนำ ขั้นตอนการรับบริการ ไม่ยุ่งยาก มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.76

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ งานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพาน พบว่าปัจจัยในแต่ละด้าน ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพาน ผู้ศึกษา ขอเสนอผลความคิดเห็นกับปัจจัยในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านแรงจูงใจ เรื่องการได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน การยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน สวัสดิการที่ได้รับ ส่งผลต่อการบริหาร

จัดการในระดับมัธยมศึกษา 54.65 และการได้รับคำชม เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับปานกลางร้อยละ 33.72

2.2 ด้านโครงสร้างองค์กร การจัดตั้ง ทีมสหสาขาวิชาชีพ (PCT) เพื่อการแก้ไข พัฒนางาน จะทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ โครงสร้างสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีสายบังคับบัญชาที่สั้น ความคล่องตัวในการบริหารจัดการสูง การมอบอำนาจ ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับมัธยมศึกษา 55.81 และการบริหารโดยใช้รูปแบบคณะกรรมการบริหารทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับปานกลาง ร้อยละ 34.88

2.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร เรื่องการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ทุกคนการยอมรับฟังความคิดเห็น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับมัธยมศึกษา 55.81 และ การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่ากระบวนการ ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.56

2.4 ด้านการบังคับบัญชาและอำนาจการตัดสินใจ เรื่องการแก้ไข ปัญหาในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย การรายงานผลการดำเนินงาน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 54.65 เมื่อมีปัญหาเร่งด่วน รุนแรง สามารถรายงานผู้บังคับบัญชาสูงสุดที่มีอำนาจตัดสินใจได้โดยไม่ต้องรายงานตามลำดับสายการบังคับบัญชา ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับปานกลางร้อยละ 37.21

2.5 ด้านภาวะผู้นำ เรื่องการให้คำแนะนำ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานให้มีศักยภาพสูงขึ้น สนับสนุนการทำงานเชิงรุก มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ส่งผลต่อการบริหารจัดการในระดับมัธยมศึกษา 56.98 และ ผู้นำกล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าเปลี่ยนแปลง สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย และ

การรับฟังความคิดเห็น ส่งผลต่อการบริหารจัดการใน ระดับปานกลางร้อยละ 39.53

3. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานบริการผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลพาน ที่ได้จากผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในแต่ละด้าน
ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
ของงานบริการผู้ป่วยนอกให้ชัดเจน โดย การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้
ประกอบการวางแผน มีการควบคุม กำหนดข้อมูลที่สำคัญให้ชัดเจนในแต่ละ
แผนก นำแผนส่งสู่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน
กำหนดหน้าที่รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการติดตามทบทวน
แผนการทำงานทุกเดือนในที่ประชุม

3.2 การจัดองค์กร วางแผน มีการทบทวนจำนวนบุคลากรในแต่ละ
แผนกงานผู้ป่วยนอก กำหนดให้บุคลากรทุกคน ทุกแผนกมีการอบรม
ฟื้นฟูความรู้ทางวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี ผู้นำส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับ
การอบรมตามแผน มีการสอนงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนใน
โรงพยาบาลสามารถหมุนเวียนทดแทนตำแหน่งงานกันได้ ทำงานได้หลาย
หน้าที่ มีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีค่าตอบแทน เงินรางวัล
ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และมีการควบคุมติดตามประเมินผลการ
ทำงานของบุคลากร ทุก 6 เดือน

3.3 ภาวะผู้นำ วางแผน กำหนดสมรรถนะของผู้นำในแผนกงาน
บริการผู้ป่วยนอกให้ชัดเจน ให้อำนาจการตัดสินใจ การแก้ปัญหา แก้ไขข้อ
ขัดแย้งในงานบริการเป็นลายลักษณ์อักษร มีการใช้เทคโนโลยี ข้อมูล
สารสนเทศในการตัดสินใจในการทำงาน และมีนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการ
บริหารการเปลี่ยนแปลง พัฒนางานให้ดีขึ้น

3.4 การควบคุม วางแผนการควบคุมผลการดำเนินงานในแผนกผู้ป่วยนอก มีการนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง นำผลการนิเทศงานมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานให้ดีขึ้น และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานผู้ป่วยนอก เพื่อใช้เป็นแนวทาง ควบคุมการปฏิบัติงานให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานตัวชี้วัดของงานบริการผู้ป่วยนอกคือ ระยะเวลารอคอยน้อยกว่า 80 นาที และผู้รับบริการพึงพอใจมากกว่า ร้อยละ 80

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. แนวทางในการบริหารจัดการงานบริการแผนกผู้ป่วยนอก ต้องทำความเข้าใจเรื่องข้อมูลสารสนเทศที่นำมาใช้ประกอบการวางแผนการบริการให้มีประสิทธิภาพ ทั้งสถิติข้อมูลผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และญาติ เพื่อจัดระบบการให้บริการ ลดขั้นตอนการบริการ ลดระยะเวลารอคอย
2. จัดช่องทางด่วน สำหรับผู้รับบริการที่รับยาเดิม ขอใบรับรองแพทย์ ต่ออายุใบส่งตัว
3. มีระบบการนัดหมายทางระบบ online
4. พัฒนาศักยภาพและทักษะของบุคคลกรให้รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ (One Man Multifunction) และมีการหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้รองรับการให้บริการ
5. กระบวนการ เสริมสร้างความเป็นผู้นำ (Empowerment) ของบุคคลกรในองค์กร การมอบอำนาจ การตัดสินใจเป็นลายลักษณ์อักษร
6. กระบวนการ ควบคุมการนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง และสร้างทีมนิเทศงานในโรงพยาบาล เพื่อติดตามประเมินผล

จัดทำคู่มือการบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลน เพื่อใช้
ประกอบการกำกับ นิเทศติดตามงานบริการให้มีคุณภาพ มาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานบริการผู้ป่วยนอกให้ได้ตามมาตรฐาน
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรในงานบริการผู้ป่วยนอก
3. ควรศึกษาแนวทางการนิเทศติดตามงานผู้ป่วยนอกตามมาตรฐานงานผู้ป่วยนอก
4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของบุคลากรผู้ป่วยนอกในการบริหารจัดการงานผู้ป่วยนอก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2559). แบบประเมินเกณฑ์โรงพยาบาลในระบบ

Quality Service Clean (QSC). กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงฯ.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). การจัดการแบบสลิ้น. สืบค้นเมื่อ 20

ตุลาคม 2559, จาก

http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2551/inma0451kb_ch2.pdf

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร:
ธรรมสาร.

แสงระวี เทพรอด. (2556). การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการผู้ป่วย
นอกโรงพยาบาลโรงพยาบาล คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.

การประชุมวิชาการประจำปีสังคมศาสตร์

มนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2556, เอเชียรุ่งโรจน์:

วิฤทธิหรือ โอกาสสำหรับไทย. 153-159.

สำนักการพยาบาล. (2550). มาตรฐานการพยาบาล ในโรงพยาบาล.

กรุงเทพมหานคร: สำนักฯ.

_____. (2553). แบบประเมินของสำนักการพยาบาล.

กรุงเทพมหานคร: สำนักฯ.

_____. (2558). การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล: เครือข่ายเขต
สุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักฯ.

Drucker, Peter F. (1954). **The Practice of Management**. New
York: Harper& Row,
Publishers.

ถอดบทเรียนแม่สลองโมเดลเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม

Lesson Learned from Maesalong Model in Developing
the Student Care and Support System for Multicultural
Students at Santikeereewittayakom School

ณัฐโสภิชฐ์ คำปันแปง^[34]
อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ^[35]
อาจารย์ ดร.ไพโรภ รัตนชูวงศ์^[36]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) กำหนดภาพอนาคตของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึง

[34] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[35] [36] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประสงค์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ข้อมูลปฐมภูมิ มาจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน หัวหน้าระดับ ครู และนักเรียน ข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ ศึกษาจากเอกสารข้อมูลของสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 มาจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ (Content Analysis) สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมของคุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้ ภาพรวมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบการบริการ 5 ด้าน การวิจัยและพัฒนาเมื่อพิจารณา ไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยตรงแต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เหตุปัจจัยสำคัญ ที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง ส่วนเหตุปัจจัยที่ลดรั้ง ได้แก่ คนขาดแรงจูงใจ โยกย้ายบ่อย และมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน วิธีการจัดการกับข้อมูลขาดความทันสมัย เงินมีไม่เพียงพอ และบางครั้งใช้ไม่ตรงตามแผน ขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตามและมี

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ จึงเกิดปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายในชุมชน

3. ภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2560-2561 ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต โดยการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักทฤษฎี Balance Score Card : BSC

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานวิจัย สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำสำคัญ ถอดบทเรียน, การบริหารจัดการ, แม่สองโมเดล, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this study were: 1) to examine the management state of student care and support system; 2) to investigate causes and factors affecting the management quality of student care and support system; 3) to determine the future management scenario of student care and support system for multicultural students at Santikeereewittayakom School; and 4) to propose the guidelines developing the management quality of student care and support system at Santikeereewittayakom School in for achieving the intended future scenario. The primary data source was from school administrators, superordinate, head of class level, teachers, and students while the secondary data source came from documentary analysis of the school documents from 2013 to present. The research instruments were interview, document analysis form, satisfaction questionnaire, and focus group discussion form. The data was analyzed by using frequency, means, and standard derivation, and content analysis. The results showed that:

1. The management condition of student care and support system, in overall, was operated at the moderate level. The overall satisfaction of school administrators was found at the highest level. The overall satisfaction of teachers

and students was found at the high level. The quality assurance on the management of student care and support system was focused on 5 dimensions. For research and development aspect, there was no research directly conducted on the student care and support system but the research was instead focused on the operation performance of the student care and support system.

2. The important factors were found divided into 2 types. The promoting factors were team working of all involved parties, having appointment memo for working committee, promoting people to attend workshop, training, and related projects. The depromoting factors were low motivation, frequent transfer and insufficient manpower, inadequate knowledge and lack understanding on the job procedure, not enough materials and equipment, obsolete methods in data processing, financial problem and misuse of budget, lack of strict supervising and monitoring process, multicultural and multi-ethnic environment leading to communication problem in the community network.

3. The future scenario of the student care and support system for 2017-2018 consisted of quality, satisfaction of people involved, internal process, learning and growing. The modification of the management by changing the public sector

style into private sector style following the BSC Theory (Balanced ScoreCard).

4. The development approach in upgrading the student care and support system for Santikeereewittayakom School to achieve the intended future scenario consisted of: Strategy 1 Developing management quality of student care and support system; Strategy 2 Developing personnel and networking for the strength by using participatory approach; Strategy 3 Developing the school as the organization for learning about student care and support system; Strategy 4 Developing research, media, information technology for the management of student care and support system.

Keyword Lesson Learned, management, Maesalong Model, the Student Care and Support System, Multicultural Students

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา เพื่อดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีแก่เด็ก มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมรอบ ๆ ตัวได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมสังคมบริบททางสังคมด้านต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาเพื่อดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีแก่เด็ก มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมรอบ ๆ ตัวได้อย่างเหมาะสมดังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 โดยทุกโรงเรียนจะมีบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นแกนนำหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็คือครูที่ปรึกษาและมีการร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดภาพความสำเร็จอย่างสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. 2542: 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนของตนเองนั้นให้ดีขึ้น ในกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติสิริวิทยาคม ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา โรงเรียนได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปรับปรุงใช้ เพื่อพัฒนา

และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนโดยเน้นให้นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมต่อไป โดยทางโรงเรียนนั้นได้คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรม จากเอกสารสรุปผลการเข้ารับการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2556 ได้รับการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่าโรงเรียนมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมหลักของกระบวนการ 5 ขั้นตอนที่สำคัญ

แม่สลองโมเดลเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเชิงระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมโดยเน้นความเป็นชนเผ่าชาติพันธุ์ ซึ่งมีวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากชาวพื้นราบ ภาษาแม่ที่เด็กดอยแม่สลองใช้สื่อสาร คือ ภาษาจีน ส่วนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและเป็นโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนชาติพันธุ์พื้นฐานหรือศักยภาพด้านการเรียนรู้ของเด็กชาติพันธุ์ย่อมแตกต่างจากเด็กในเมือง โดยมีแผนผังโครงสร้างการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน MAESALONG MODEL ซึ่งได้แก่ M=Morality นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ A=Accountability ภาควิชาหรือฝ่ายมีความรับผิดชอบร่วมมือ ดูแล แก้ไข E=Efficiency การดำเนินงานและบริหารจัดการ มุ่งเน้นประสิทธิภาพ สมฤทธิ์ผลของงาน S=Staffing การจัดบุคลากร ให้มีความเหมาะสม กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน A=Act ปรับปรุง L=Leader ผู้นำ หัวหน้างาน หัวหน้าระดับ ที่มีภาวะผู้นำในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน O=Order คำสั่ง ระเบียบ ของการปฏิบัติงาน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน N=New Technology มีเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการ G=Goal

เป้าหมายคือนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งได้มีการนำแม่สลองโมเดลมาใช้ในการบริหารจัดการตั้งแต่ปี 2556 จนถึงปี 2559 จึงนำไปสู่การถอดบทเรียนแม่สลองโมเดลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทในสังคมปัจจุบัน

ทางโรงเรียนยังได้พบปัญหาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ยังไม่ชัดเจน ในการจัดโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานของระบบดังกล่าวนี้ ซึ่งประสบกับปัญหาครูและบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบงานของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ จากการรายงานผลของการปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2558 ปรากฏว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ยังพบปัญหาการออกกลางคัน นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่รุนแรงมีการทะเลาะวิวาทกันภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมแล้วยังเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ อัตราการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษายังอยู่ในอัตราที่ต่ำ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อ (โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม, 2558 : 4) การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม ได้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มาจากต่างชนเผ่า ซึ่งผู้ปกครองขาดการอบรมดูแลเอาใจใส่นักเรียน จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูส่วนใหญ่ที่อยู่ในตัวอำเภอเมืองพื้นราบได้เดินทางขึ้นมาสอนที่โรงเรียนไปกลับอาทิตย์ละครั้ง และมีการย้ายที่สอนประจำทุกปี จึงทำให้บุคลากรเกิดการขาดแคลน (โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม, 2558 : 44)

จากการศึกษาสภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการถอดบทเรียนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม จากการศึกษาก็ได้ภาพอนาคตซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยที่โยงใยไปสู่คุณภาพ ภาพอนาคตนั้นควรจะมีดังนี้ เริ่มตั้งแต่ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาองค์กร การจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศ และการจัดการด้านบุคลากร ให้เหมาะสม ด้านกระบวนการภายใน โดยมีแนวทางการบริหารจัดการที่ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมมีคุณภาพที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนแม่สลองโมเดลเพื่อการพัฒนา การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ

2.1 เพื่อกำหนดภาพอนาคตของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบสภาพ เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพที่ผ่านมา นำไปสู่การกำหนดแนวโน้มในอนาคตและเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม

2. ด้านการนำไปใช้

การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การงบประมาณ (Budgetung) ในพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดที่จะศึกษาถอดบทเรียนของโรงเรียนบนดอยแม่สลองเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ด้านเนื้อหา

1.1.1 สภาพการบริหารจัดการเกี่ยวกับระดับคุณภาพของการบริหารจัดการ ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการ การจัดระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการ และการวิจัยและพัฒนาในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 แหล่งข้อมูล

1.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยศึกษาจาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ครู และนักเรียน

1.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ปี 2556-2559

1.3 ด้านระยะเวลาดำเนินการ ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในส่วนที่อดีตได้ศึกษาจากข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 จนถึงปัจจุบัน คือปีการศึกษา 2559

2. ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้ได้มองปัจจัยสำคัญในการบริหาร ได้แก่

2.1 เหตุปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย เหตุปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและอุดหนุน

2.2 การบริหารจัดการ โดยมุ่งศึกษา หลักการบริหารจัดการ POSD CORB ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน การงบประมาณ

2.3 แหล่งข้อมูล โดยศึกษาจาก แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ จากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน และหัวหน้าระดับ

2.4 ระยะเวลา โดยศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนสันติศิรีวิทยาคมในอดีต

3. กำหนดภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ด้านเนื้อหา โดยกำหนดภาพอนาคตของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระยะเวลา 2 ปี (ปีการศึกษา 2560-2561) วางทิศทางของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานและหัวหน้าระดับโรงเรียนสันติศิรีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

3.3 ด้านระยะเวลา กำหนดระยะเวลาในอีก 2 ปีข้างหน้า คือปี พ.ศ.2560-2561

4. นำเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนสันติศิรีวิทยาคม ให้บรรลุตามภาพอนาคตที่ตั้งไว้

4.1 ด้านเนื้อหา

การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

4.2 แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน และหัวหน้าระดับโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

4.3 ด้านระยะเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ถอดบทเรียนแม่สลองโมเดลเพื่อการพัฒนา การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ออกแบบการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2)เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3)เพื่อกำหนดภาพอนาคตของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4)เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ใน

การศึกษา ได้แก่ข้อมูลปฐมภูมิ มาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน หัวหน้าระดับ ครู และนักเรียน ข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลของสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 มาจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์(Content Analysis) สรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมของคุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้ ภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบการบริหาร 5 ด้าน การวิจัยและพัฒนาเมื่อพิจารณา ไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยตรงแต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เหตุปัจจัยสำคัญ เป็นปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง ส่วนเหตุปัจจัยที่ฉุดรั้ง ได้แก่ คนขาดแรงจูงใจ โยกย้ายบ่อย และมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน

วิธีการจัดการกับข้อมูลขาดความทันสมัย เงินมีไม่เพียงพอ และบางครั้งใช้ไม่ตรงตามแผน ขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตามและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ จึงเกิดปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายในชุมชน

3. ภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2560-2561 ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต โดยการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงาน ซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักทฤษฎี Balance ScoreCard : BSC

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติคีรีวิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานวิจัย สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องนี้ มีประเด็นที่ควรอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 คุณภาพของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพอใช้ โดยที่ด้านการดำเนินงาน ด้านการสนับสนุน และด้านการนิเทศกำกับติดตาม มีคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้ ส่วน ด้านการวางแผนการ และด้านการประเมินผล มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี มีแนวทางใกล้เคียงกับอรรถย มังคลาด (2552: บทคัดย่อ) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

1.2 จากผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมาก และภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ที่ระดับมาก

1.3 จากผลการศึกษา พบว่า ระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบการบริการ 5 ด้าน การดำเนินงานด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

1.4 จากผลการศึกษา พบว่า การวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยตรงแต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. จากผลการศึกษาพบว่าเหตุปัจจัยสำคัญที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่ฉุดรั้งซึ่งสอดคล้องกับรัตนพร พลลาภ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

3. จากผลการศึกษาภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2560 – 2561 โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ“POSDCoRB”(เอกวินิต พรหมรักษา, 2556 อ้างจาก กุลติก และ เออร์วิกค์) และโดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงาน ซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักทฤษฎี Balance Score Card : BSC

4. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสันติศิรินทร์วิทยาคมให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานวิจัย สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ซึ่งมีแนวทางใกล้เคียงกับงานวิจัยของสมนึก นาห้วยทรายที่ได้ทำการศึกษา วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์ อุปถัมภ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำไปเป็นแนวทางการวางแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. นำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงาน
3. นำไปเป็นแนวทางการจัดทีมงาน
4. นำไปเป็นแนวทางการอำนวยการด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยีเพื่อเอื้อต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การกำกับติดตามการดำเนินงาน
6. นำไปเป็นแนวทางการประสานงาน
7. นำไปเป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามแผน

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการทําวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจและเจตคติของ
ผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
สันติคีรีวิทยาคม เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการ
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการทําวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นโรงเรียน
ต้นแบบด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับโรงเรียนขนาดกลาง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รัตนพร พลลาภ. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัด มุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัย. (ThaiLis Digital Collection.)
- โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม. (2558). รายงานประจำปีของสถานศึกษา ปี การศึกษา 2558. เชียงราย.
- สมนึก นาห้วยทราย . (2546). การบริหารโครงการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน หางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 4.
- อรรถัย มังคลาด. (2552). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกวินิต พรหมรักษา. (2556). ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ขั้นสูง. สืบค้นเมื่อวันที่3 สิงหาคม 2559. จาก <http://promrucsa-dba04.blogspot.com/2012/10/bsc.html>.

หลักเกณฑ์การนำเสนอบทความ เพื่อตีพิมพ์ลงวารสารครุศาสตร์วิชาการ

วารสารครุศาสตร์วิชาการ ของ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Articles) และบทความวิชาการ (Review Articles)ทางด้านการศึกษาหรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ให้จัดพิมพ์โดยโปรแกรม Microsoft word โดยจัดหน้ากระดาษมาตรฐาน ขนาด A5 ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ระยะห่างจากขอบกระดาษ ทุกด้าน 2.5 เซนติเมตร ใส่เลขหน้าที่มุมขวาด้านบนทุกหน้า

2. รูปแบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK ทั้งเล่ม ความยาวของบทความทั้งหมดไม่เกิน 10 หน้า

- ชื่อหัวเรื่อง ให้พิมพ์ไว้กลางหน้ากระดาษขนาดตัวอักษร 18 pt

- หัวข้อหลักอื่นๆในบทความให้พิมพ์ไว้ริมซ้ายสุดของ

หน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษรหนา 16 p

- เนื้อหาในบทความ ใช้ตัวอักษรขนาดปกติ 16 pt

3. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ แทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยให้ผู้พิมพ์คัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพแผนภูมิและกราฟ ให้อยู่ด้านล่าง

4. การส่งต้นฉบับให้ผู้พิมพ์ทำสำเนาต้นฉบับจำนวน 4 ชุด และ
บันทึกลงใน CD 1 แผ่น พร้อมระบุชื่อบทความและชื่อผู้พิมพ์ไว้บนแผ่น
ซีดีด้วย อาจนำส่งด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ที่ กองบรรณาธิการ
วารสารครุศาสตร์วิชาการสาขาวิชาการการบริหารการศึกษาคณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6491 หรือส่งทาง

E-mail: abcrru@gmail.com facebook: วารสารครุศาสตร์
วิชาการ

ประเภทของต้นฉบับ

1. บทความวิจัย (research Articles) เป็นการนำเสนอ
ผลการวิจัยอาจเป็น concept paper หรือผลงานวิจัยที่สำเร็จสมบูรณ์แล้ว
ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ส่วนประกอบตอนต้น

1.1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับ แสดงเป้าหมาย
หลักของการวิจัยความยาวไม่เกิน 100 คำ ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย
ก่อน ได้ลงมาเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวอักษรตัวแรก
ยกเว้น Active และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก

1.1.2 ชื่อผู้พิมพ์ (Authors and Coauthor) ระบุ
เฉพาะชื่อและนามสกุลเป็นภาษาไทยยกเว้นบทความภาษาอังกฤษให้ระบุ
ชื่อ และนามสกุลเป็นภาษาอังกฤษโดยพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวอักษรแรกถ้ามี
ผู้วิจัยหลายคน ชื่อที่ปรึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ใช้หมายเลขกำกับ
ตามลำดับ และแม่พิมพ์ไว้ในเชิงอรรถที่ระบุตำแหน่งทางวิชาการสถานภาพ
ของผู้พิมพ์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK
ขนาด 16 pt

1.1.3 บทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (Abstract) ความยาวไม่เกินอย่างละ 300 คำ โดยให้ลำดับบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน ตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

1.1.4 คำสำคัญ (keyword) ให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทย และภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำโดยให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อแต่ละ ภาษา

1.1.5 การอ้างอิงในเนื้อหา และเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ
การอ้างอิงในเนื้อหา

(ผู้แต่ง. พ.ศ. : เลขหน้า) ดังตัวอย่าง

(นิศา ชูโต. 2548.: 11-14); (Patton. 1990 : 40-41)

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความในบรรณานุกรม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. เมืองที่พิมพ์ :

สำนักพิมพ์. โดยชื่อหนังสือให้ใช้ตัวหนา

ดังตัวอย่าง

นิศา ชูโต. (2548). การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: พรินโพร หน้า 11-14.

Patton, M.Q. (1990). **Qualitative Evaluation and**

Research Methods. 2nd ed.Newbury Park,CA: Sag : page40-41.

1.2 เนื้อหาของบทความวิจัย ประกอบด้วย

1.2.1 บทนำ (Introduction)

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1.2.3 สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) Hypothesis (options)

1.2.4 วิธีดำเนินการวิจัย (research Methodology)

1.2.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

1.2.6 เครื่องมือการวิจัย (Research Tools)

1.2.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1.2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1.2.9 สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

1.2.10 อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

1.2.11 ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

1.2.12 เอกสารอ้างอิง (References)

2. บทความทางวิชาการ (Review Articles) เป็นบทความที่ผู้เขียนเรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรืออาจได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น หรือจากผลงานและประสบการณ์ของตัวผู้เขียนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ หรือเสนอข้อความคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ประกอบด้วย

2.1 ส่วนประกอบตอนต้น

2.1.1 ชื่อเรื่อง (Title)

2.1.2 ชื่อผู้เขียน (Authors and Coauthors)

2.1.3 ระยะเวลาสังเขป (Summary) เป็นการย่อเนื้อความของบทความทั้งเรื่องให้สั้นได้ใจความ โดยเขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกินอย่างละ 300 คำ ให้ลำดับสาระสังเขปภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยภาษาอังกฤษ

2.1.4 คำสำคัญ (keyword)

***หมายเหตุ** ส่วนประกอบตอนต้นของบทความวิชาการ ข้อ 2.1.1 , 2.1.2 และ 2.1.4 มีคำอธิบายเหมือนกับส่วนประกอบตอนต้นของบทความวิจัย

2.2 เนื้อหาของบทความทางวิชาการ ประกอบด้วย

2.2.1 บทนำ (Introduction)

2.2.2 เนื้อความ (content) ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสของสังคม

2.2.3 สรุป (Conclusion)

2.2.4 เอกสารอ้างอิง (References)

หมายเลขสมาชิก.....
(สำหรับเจ้าหน้าที่เท่านั้น)

ใบสมัครสมาชิก

วารสารครุศาสตร์วิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สมัครนาม

() หน่วยงาน ชื่อ.....

โดย (นาย/นาง/นางสาว).....โทรศัพท์.....

() บุคคล ชื่อ – สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....

สมัครเป็นสมาชิกรายปี เริ่มตั้งแต่

() มกราคม – เมษายน () พฤษภาคม – สิงหาคม () กันยายน – ธันวาคมเป็น

ระยะเวลา.....ปี อัตราค่าสมาชิก ฉบับละ 100 บาท / ปีละ 300 บาท

พร้อมกันนี้ได้ส่งธนาคติเป็นจำนวนเงิน.....บาท(.....)

โดยส่งจ่าย

สาขาวิชาการการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปณ. บ้านดู่
อ.เมือง จ.เชียงราย 57100

ใบเสร็จรับเงินในนาม.....

สถานที่จัดส่งวารสาร.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail address.....

ลงชื่อ.....

(.....)

การติดต่อส่งบทความตีพิมพ์และขอรับวารสารได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์วิชาการ สาขาวิชาการการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

80 หมู่ที่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์-Fax 0-5377-6491 ISSN : 2465-5007

อีเมล adccru@gmail.com , Facebook : วารสารครุศาสตร์วิชาการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Major of Education Chiang Rai Rajabhat University

แบบเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์

วารสารครุศาสตร์วิชาการ
เลขที่รับ.....
เวลา.....

วารสารครุศาสตร์วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คำชี้แจง : กรุณาลงทะเบียนการเสนอบทความผ่านระบบออนไลน์ที่ QR Code หรือ

URL:<http://goo.gl/forms/VaoQKxXZBJ>

ชื่อบทความ

ภาษาไทย.....

ภาษาอังกฤษ.....

ชื่อ/นามสกุลผู้เขียน (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน (กรณีไม่ได้เป็นนักศึกษา ม.ราชภัฏเชียงราย).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

หน่วยงาน (สังกัด)

วุฒิการศึกษาเดิม.....

ที่อยู่สามารถติดต่อผู้เขียนได้สะดวก.....

โทรศัพท์ (ที่บ้าน).....โทรศัพท์ (ที่ทำงาน).....

โทรศัพท์มือถือ.....อีเมล.....

ประเภทบทความ

☐ บทความทางวิชาการ ☐ บทความวิทยานิพนธ์ ☐ บทความการศึกษาอิสระ

หมายเหตุ : แนบบทความ จำนวน 2 ชุด พร้อม CD บทความ จำนวน 1 แผ่น

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้เขียนบทความ

การเผยแพร่บทความ ลงในวารสารครุศาสตร์วิชาการปีที่.....ฉบับที่.....ระหว่างเดือน.....

☐ อนุญาต

☐ ไม่อนุญาต.....

(อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ)

บรรณาธิการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....